

ACORD PRIVIND PROTECȚIA INVESTIȚIILOR
ÎNTRE UNIUNEA EUROPEANĂ
ȘI STATELE MEMBRE ALE ACESTEIA, PE DE O PARTE,
ȘI REPUBLICA SINGAPORE,
PE DE ALTĂ PARTE

EU/SG/ro 1

EU/SG/ro 2

UNIUNEA EUROPEANĂ (denumită în continuare „Uniunea”),

REGATUL BELGIEI,

REPUBLICA BULGARIA,

REPUBLICA CEHĂ,

REGATUL DANEMARCEI,

REPUBLICA FEDERALĂ GERMANIA,

REPUBLICA ESTONIA,

IRLANDA,

REPUBLICA CROAȚIA

REPUBLICA ELENĂ,

REGATUL SPANIEI,

REPUBLICA FRANCEZĂ,

REPUBLICA ITALIANĂ,

REPUBLICA CIPRU,

EU/SG/ro 3

REPUBLICA LETONIA,

REPUBLICA LITUANIA,

MARELE DUCAT AL LUXEMBURGULUI,

UNGARIA,

REPUBLICA MALTA,

REGATUL ȚĂRILOR DE JOS,

REPUBLICA AUSTRIA,

REPUBLICA POLONĂ,

REPUBLICA PORTUGHEZĂ,

ROMÂNIA,

REPUBLICA SLOVENIA,

REPUBLICA SLOVACĂ,

REPUBLICA FINLANDA,

EU/SG/ro 4

REGATUL SUEDEI, și

REGATUL UNIT AL MARII BRITANII ȘI IRLANDEI DE NORD,

pe de o parte, și

REPUBLICA SINGAPORE (denumită în continuare „Singapore”),

pe de altă parte,

denumite în continuare împreună „părțile” sau denumite în continuare în mod individual „partea”,

RECUNOSCÂND parteneriatul lor solid și de lungă durată, bazat pe principiile și valorile comune reflectate în Acordul de parteneriat și cooperare dintre Uniunea Europeană și statele membre ale acesteia, pe de o parte, și Republica Singapore, pe de altă parte (denumit în continuare „EUSPCA”), și importanța relațiilor lor economice, comerciale și de investiții, reflectate inclusiv în Acordul de liber schimb dintre Uniunea Europeană și Republica Singapore (denumit în continuare „EUSFTA”);

DORIND să își consolideze în continuare relația în cadrul relațiilor lor generale și în mod coerent cu acestea, și convinse că prezentul acord va crea un nou climat pentru dezvoltarea investițiilor între părți;

RECUNOSCÂND că prezentul acord va completa și va promova eforturile de integrare economică regională;

HOTĂRÂTE să își consolideze relațiile economice, comerciale și de investiții în conformitate cu obiectivul dezvoltării durabile, sub aspect economic, social și de mediu, și să promoveze investițiile într-un mod care să țină seama de nivelul ridicat de protecție a mediului și a muncii și de standardele și acordurile recunoscute la nivel internațional la care sunt părți;

REAFIRMÂNDU-ȘI angajamentul față de principiile dezvoltării durabile și transparenței, astfel cum sunt reflectate în EUSFTA;

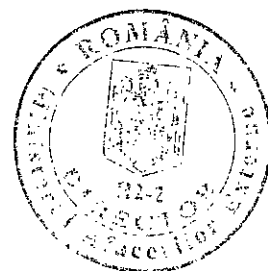
REAFIRMÂND dreptul fiecărei părți de a adopta și a pune în aplicare măsurile necesare pentru urmărirea unor obiective legitime ale politicilor publice, precum cele în domeniul social, al mediului, al securității, al sănătății și siguranței publice, al promovării și protecției diversității culturale;

REAFIRMÂNDU-ȘI angajamentul în favoarea Cartei Organizației Națiunilor Unite semnate la San Francisco la 26 iunie 1945 și ținând seama de principiile formulate în Declarația Universală a Drepturilor Omului adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 10 decembrie 1948;

RECUNOSCÂND importanța transparenței în comerțul și investițiile internaționale, în avantajul tuturor părților interesate;

BAZÂNDU-SE pe drepturile și obligațiile care le revin în temeiul Acordului OMC și al altor acorduri multilaterale, regionale și bilaterale la care sunt părți, în special EUSFTA,

CONVIN DUPĂ CUM URMEAZĂ:

CAPITOLUL UNU

OBIECTIV ȘI DEFINIȚII GENERALE

ARTICOLUL 1.1

Obiectiv

Obiectivul prezentului acord este îmbunătățirea mediului investițional dintre părți, în conformitate cu dispozițiile prezentului acord.

ARTICOLUL 1.2

Definiții

În sensul prezentului acord:

1. „investiție vizată” înseamnă o investiție care este deținută sau controlată, direct sau indirect, de către un investitor vizat al uneia dintre părți pe teritoriul celeilalte părți¹;

---

¹ Pentru mai multă certitudine, investițiile efectuate „pe teritoriul celeilalte părți” includ investițiile efectuate într-o zonă economică exclusivă sau pe platforma continentală, așa cum se prevede în Convenția Națiunilor Unite asupra dreptului mării din 10 decembrie 1982.

2. „investiție” înseamnă orice tip de activ care prezintă caracteristicile unei investiții, inclusiv caracteristici precum angajarea de capitaluri sau alte resurse, anticiparea unui câștig sau profit, asumarea unor riscuri sau o anumită durată. Investițiile pot lua, printre altele, următoarele forme:

- (a) bunuri corporale sau necorporale, mobile sau imobile, precum și orice drepturi de proprietate, cum ar fi leasingul, ipotecile, drepturile de retenție și gajurile;
- (b) o întreprindere, inclusiv o sucursală, acțiuni și alte forme de participare la capitalul unei întreprinderi, inclusiv drepturile care decurg din acestea;
- (c) obligațiuni, inclusiv obligațiuni negarantate, împrumuturi și alte titluri de creanță, inclusiv drepturile care decurg din acestea;
- (d) alte active financiare, inclusiv instrumente financiare derivate, contracte futures și opțiuni;
- (e) contracte la cheie, de construcție, de management, de producție, de concesiune, de împărțire a veniturilor și alte contracte similare;
- (f) creanțe în numerar sau referitoare la alte active sau la orice prestații contractuale cu valoare economică;

- (g) drepturi de proprietate intelectuală¹ și fondul comercial; și
- (h) licențe, autorizații, permise și drepturi similare acordate în temeiul dreptului intern, inclusiv orice concesiuni pentru explorarea, cultivarea, extracția sau exploatarea resurselor naturale.²

Veniturile investite sunt considerate investiții și orice modificare a formei în care activele sunt investite sau reinvestite nu influențează calificarea lor ca investiții;

- 3. „investitor vizat” înseamnă o persoană fizică³ sau juridică a unei părți care a făcut o investiție pe teritoriul celeilalte părți;

---

¹ „drepturi de proprietate intelectuală” înseamnă:

(a) toate categoriile de proprietate intelectuală care fac obiectul secțiunilor 1-7 din partea II a Acordului privind aspectele comerciale ale drepturilor de proprietate intelectuală care figurează în anexa 1C la Acordul OMC (denumit în continuare „Acordul TRIPS”), și anume:

- (i) drepturi de autor și drepturi conexe;
- (ii) brevete (care, în cazul Uniunii, includ și drepturile derivate din certificatele suplimentare de protecție);
- (iii) mărci comerciale;
- (iv) desene;
- (v) configurații (topografii) de circuite integrate;
- (vi) indicații geografice;
- (vii) protecția informațiilor nedevăluite; și

(b) drepturile asupra soiurilor de plante.

² Pentru mai multă certitudine, un ordin sau o hotărâre pronunțată în cadrul unei acțiuni judecătorești sau administrative nu constituie, în sine, o investiție.

³ Termenul „persoană fizică” include persoanele fizice cu reședința permanentă în Letonia care nu sunt cetățeni ai Letoniei sau ai oricărui alt stat, dar care au dreptul, în conformitate cu legislația și reglementările din Letonia, să primească un pașaport pentru străini.

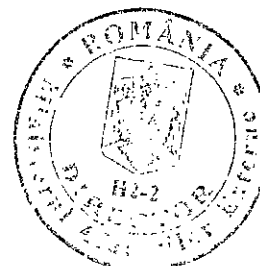

4. „persoană fizică a unei părți” înseamnă un resortisant al Singapore sau al unui stat membru al Uniunii Europene, în conformitate cu legislația acestora;
5. „persoană juridică” înseamnă orice entitate juridică constituită în mod corespunzător sau altfel organizată în temeiul legislației aplicabile, cu scop lucrativ sau nu, din sectorul public sau privat, inclusiv orice corporație, trust, societate de persoane, asocieri în participație, întreprindere individuală sau asociație;
6. „persoană juridică din Uniune” sau „persoană juridică din Singapore” înseamnă o persoană juridică constituită în conformitate cu dreptul Uniunii sau al unui stat membru al Uniunii sau cu dreptul Republicii Singapore și care își are sediul social, administrația centrală¹ sau locul principal de desfășurare a activității pe teritoriul Uniunii, respectiv al Republicii Singapore. În cazul în care persoana juridică are numai sediul social sau administrația centrală pe teritoriul Uniunii sau al Republicii Singapore, ea nu este considerată persoană juridică din Uniune sau din Singapore, cu excepția cazului în care este implicată în operațiuni comerciale substanțiale² pe teritoriul Uniunii sau pe teritoriul Republicii Singapore;

---

¹ Prin „administrație centrală” se înțelege sediul principal în care sunt luate deciziile finale.

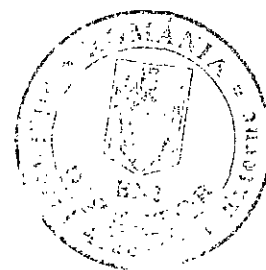
² Partea UE consideră conceptul de „legătură efectivă și continuă” cu economia unui stat membru al Uniunii, consacrat în articolul 54 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, ca fiind echivalent cu conceptul de „operațiuni comerciale substanțiale”. În consecință, în cazul unei persoane juridice înființate în conformitate cu legislația din Singapore și având numai sediul social sau administrația centrală pe teritoriul Republicii Singapore, partea UE nu acordă beneficiile prezentului acord decât dacă persoana juridică respectivă are o legătură efectivă și continuă cu economia Republicii Singapore.

7. „măsură” înseamnă orice act cu putere de lege, reglementare, procedură, cerință sau practică;
8. „tratament” sau „măsură”¹ adoptată sau menținută de o parte include măsurile luate de:
- (a) administrații și autorități centrale, regionale sau locale; și
  - (b) organisme neguvernamentale în exercitarea competențelor delegate de administrațiile sau autoritățile centrale, regionale sau locale;
9. „venit” înseamnă toate sumele generate de o investiție sau o reinvestire sau care decurg din acestea, inclusiv profituri, dividende, câștiguri de capital, redevențe, dobânzi, plăți în legătură cu drepturile de proprietate intelectuală, plăți în natură și orice alte venituri legale;
10. „monedă liber convertibilă” înseamnă o monedă negociată pe scară largă pe piețele valutare internaționale și folosită pe scară largă în tranzacțiile internaționale;
11. „stabilire” înseamnă:
- (a) constituirea, achiziționarea sau menținerea unei persoane juridice; sau
  - (b) crearea sau menținerea unei sucursale sau a unei reprezentanțe,
- în vederea formării sau menținerii unor legături economice durabile pe teritoriul unei părți în scopul desfășurării unei activități economice;

---

¹ Pentru mai multă certitudine, părțile înțeleg că termenii „tratament” și „măsură” includ inacțiunea.

12. „activitate economică” include orice fel de activități de natură economică, cu excepția activităților desfășurate în exercitarea autorității guvernamentale, altfel spus a activităților care nu sunt desfășurate pe baze comerciale și nici în concurență cu unul sau mai mulți agenți economici;
13. „partea UE” înseamnă Uniunea sau statele membre ale acesteia, sau Uniunea și statele membre ale acesteia, în domeniile lor de competență, așa cum decurg din Tratatul privind Uniunea Europeană și din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

CAPITOLUL DOI

PROTECȚIA INVESTIȚIILOR

ARTICOLUL 2.1

Domeniul de aplicare

- (1) Prezentul capitol se aplică investitorilor vizați și investițiilor vizate efectuate în conformitate cu legislația aplicabilă, indiferent dacă investițiile respective au fost efectuate înainte sau după intrarea în vigoare a prezentului acord¹.
- (2) În pofida oricăror alte dispoziții ale prezentului acord, articolul 2.3 (Tratamentul național) nu se aplică subvențiilor sau granturilor acordate de către o parte, inclusiv împrumuturilor, garanțiilor și asigurarilor sprijinite de autoritățile publice.

---

¹ Pentru mai multă certitudine, prezentul capitol nu se aplică tratamentului acordat de una dintre părți investitorilor vizați sau investițiilor vizate înainte de intrarea în vigoare a prezentului acord.

- (3) Articolul 2.3 (Tratamentul național) nu se aplică:
- (a) achiziționării de către organismele guvernamentale de bunuri și servicii pentru uz guvernamental și nu în scopul revânzării comerciale sau al utilizării pentru furnizarea de bunuri sau prestarea de servicii destinate comercializării; sau
  - (b) serviciilor audiovizuale;
  - (c) activităților desfășurate în exercitarea autorității guvernamentale pe teritoriile părților; în sensul prezentului acord, o activitate desfășurată în exercitarea autorității guvernamentale înseamnă orice activitate, cu excepția activităților desfășurate pe o bază comercială sau în concurență cu unul sau mai mulți furnizori.

ARTICOLUL 2.2

Investiții și măsuri de reglementare

- (1) Părțile își reafirmă dreptul de a reglementa pe teritoriile lor pentru a atinge obiective politice legitime, cum ar fi protecția sănătății publice, serviciile sociale, educația publică, siguranța, mediul, moralitatea publică, protecția socială sau a consumatorilor, protecția vieții private și a datelor și promovarea și protejarea diversității culturale.

(2) Pentru o mai mare certitudine, simplul fapt că o parte reglementează, inclusiv printr-o modificare a legislației sale, într-un mod care are efecte negative asupra unei investiții sau influențează așteptările unui investitor, inclusiv așteptările sale în privința profiturilor, nu constituie o încălcare a unei obligații prevăzute în prezentul capitol.

(3) Pentru mai multă certitudine, decizia unei părți de a nu acorda, reînnoi sau menține o subvenție sau un grant:

(a) în absența unui angajament specific, în virtutea dreptului intern sau a unui contract, de a acorda, a reînnoi sau a menține subvenția sau grantul respectiv; sau

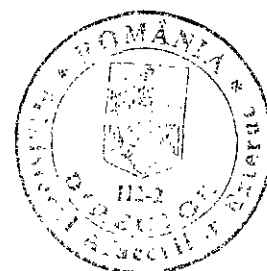
(b) dacă decizia este luată în conformitate cu termenii sau condițiile pentru acordarea, reînnoirea sau menținerea subvenției sau a grantului, dacă este cazul,

nu constituie o încălcare a dispozițiilor prezentului capitol.

(4) Pentru mai multă certitudine, nicio dispoziție din prezentul capitol nu se interpretează ca împiedicând o parte să înceteze acordarea unei subvenții¹ sau să solicite rambursarea acesteia în cazul în care o astfel de măsură a fost dispusă de către o instanță competentă, un tribunal administrativ sau o altă autoritate competentă², sau ca impunând părții respective obligația de a despăgubi investitorul în consecință.

¹ În cazul părții UE, „subvenția” include „ajutorul de stat”, așa cum este definit în legislația UE.

² În cazul părții UE, autoritățile competente abilitate să dispună măsurile menționate la articolul 2.2 alineatul (4) sunt Comisia Europeană sau o instanță a unui stat membru atunci când aplică legislația UE privind ajutoarele de stat.

ARTICOLUL 2.3

Tratamentul național

(1) Fiecare parte acordă investitorilor vizati ai celeilalte părți și investițiilor lor vizate, pe teritoriul său, un tratament care nu este mai puțin favorabil decât cel acordat în situații similare propriilor săi investitori și investițiilor acestora în ceea ce privește exploatarea, gestionarea, realizarea, menținerea, folosirea, beneficierea și vânzarea sau o altă formă de cedare a investițiilor lor.

(2) În pofida alineatului (1), fiecare parte poate adopta sau menține orice măsură în ceea ce privește exploatarea, gestionarea, realizarea, menținerea, folosirea, beneficierea și vânzarea sau o altă formă de cedare a unei entități stabilite care nu este incompatibilă cu angajamentele înscrise în lista de angajamente specifice din anexa 8-A sau, respectiv 8-B din capitolul 8 (Servicii, stabilire și comerț electronic) din EUSFTA¹, cu condiția ca o astfel de măsură să fie:

(a) o măsură adoptată înainte sau la data intrării în vigoare a prezentului acord;

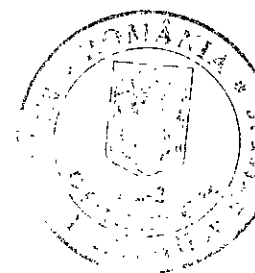
¹ Se înțelege că o măsură „care nu este incompatibilă cu angajamentele înscrise în lista angajamentelor specifice ale unei părți din anexa 8-A sau, respectiv 8-B din capitolul 8 (Servicii, stabilire și comerț electronic) din EUSFTA” include orice măsură referitoare la orice sector care nu a fost înscrisă, precum și orice măsură care nu este incompatibilă cu nicio condiție, limită sau rezervă înscrisă în ceea ce privește orice sector, în listele respective, indiferent dacă această măsură afectează „stabilirea”, în sensul literei (d) de la articolul 8.8 (Definiții) din EUSFTA.

- (b) o măsură menționată la litera (a) care este menținută, înlocuită sau modificată după data intrării în vigoare a prezentului acord, cu condiția să nu fie mai puțin compatibilă cu dispozițiile alineatului (1) după menținere, înlocuire sau modificare decât a fost măsura existentă înainte de menținere, înlocuire sau modificare; sau
- (c) o măsură care nu intră sub incidența literei (a) sau (b), cu condiția să nu fie aplicată în privința investițiilor vizate efectuate pe teritoriul părții înainte de intrarea în vigoare a acestor măsuri sau într-un mod care cauzează pierderi sau pagube¹ în ceea ce privește aceste investiții.
- (3) În pofida alineatelor (1) și (2), o parte poate adopta sau aplica măsuri care acordă investitorilor vizați și investițiilor vizate ale celeilalte părți un tratament mai puțin favorabil decât cel acordat propriilor săi investitori și investițiilor acestora, în situații similare, sub rezerva cerinței ca astfel de măsuri să nu fie aplicate într-un mod care ar constitui un mijloc de discriminare arbitrară sau nejustificată, pe teritoriul unei părți, împotriva investitorilor vizați sau a investițiilor vizate ale celeilalte părți, sau o restricționare mascată a investițiilor vizate, cu condiția ca aceste măsuri să fie:
- (a) necesare pentru protejarea securității publice sau a moralității publice sau pentru menținerea ordinii publice²;

¹ În sensul alineatului (2) litera (c), se înțelege că factori precum faptul că o parte a prevăzut o perioadă de tranziție rezonabilă pentru punerea în aplicare a unei măsuri sau că o parte a încercat în alt mod să țină cont de efectele măsurii asupra investițiilor vizate efectuate înainte de intrarea în vigoare a acesteia trebuie luați în considerare pentru a stabili dacă măsura cauzează pierderi sau pagube în ceea ce privește investițiile vizate efectuate înainte de intrarea în vigoare a măsurii.

² Excepția care vizează ordinea publică nu poate fi invocată decât în cazul în care există o amenințare adevărată și suficient de gravă la adresa unuia dintre interesele fundamentale ale societății.

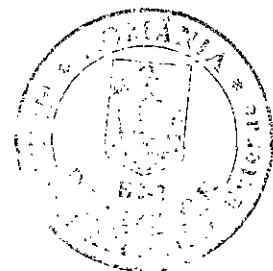
- (b) necesare pentru protejarea vieții sau a sănătății oamenilor, a animalelor sau a plantelor;
- (c) legate de conservarea resurselor naturale epuizabile, dacă aceste măsuri sunt aplicate împreună cu restricții privind investitorii sau investițiile interne;
- (d) necesare pentru protejarea patrimoniului național de valoare artistică, istorică sau arheologică;
- (e) necesare pentru a asigura respectarea actelor cu putere de lege sau a actelor administrative care nu contravin dispozițiilor prezentului capitol, inclusiv a celor legate de:
  - (i) prevenirea practicilor înșelătoare sau frauduloase sau la mijloacele de a face față efectelor neîndeplinirii unei obligații contractuale;
  - (ii) protejarea vieții private a persoanelor în legătură cu prelucrarea și difuzarea datelor cu caracter personal și la protejarea confidențialității dosarelor și a conturilor personale;
  - (iii) siguranță;

- (f) menite să asigure impunerea sau colectarea efectivă sau echitabilă¹ a impozitelor directe în ceea ce privește investitorii sau investițiile celeilalte părți.

- ¹ Măsurile care vizează asigurarea impunerii sau a colectării efective sau echitabile a impozitelor directe cuprind măsuri luate de o parte în temeiul regimului său fiscal care:
- (a) se aplică investitorilor nerezidenți sau investițiilor nerezidente pentru recunoașterea faptului că obligația fiscală a nerezidenților este determinată în privința elementelor impozabile care au sursa sau sunt situate pe teritoriul părții;
  - (b) se aplică nerezidenților pentru asigurarea impunerii sau a colectării impozitelor pe teritoriul părții;
  - (c) se aplică nerezidenților sau rezidenților pentru a împiedica evaziunea sau fraudă fiscală, inclusiv măsurile de asigurare a conformității;
  - (d) se aplică investițiilor de pe teritoriul sau având proveniența de pe teritoriul celeilalte părți pentru a asigura impunerea sau colectarea impozitelor datorate de acești consumatori, provenind din surse de pe teritoriul părții;
  - (e) fac distincție între investitori sau investiții supuse impozitului pe elementele impozabile la nivel mondial și alți investitori sau investiții, recunoscând diferența de natură a bazei impozabile care există între aceștia; sau
  - (f) determină, atribuie sau repartizează veniturile, beneficiile, câștigurile, pierderile, deducerile sau creditele persoanelor sau ale sucursalelor rezidente sau între persoanele asociate sau sucursalele aceleiași persoane, în scopul menținerii bazei impozabile a unei părți.

Termenii sau conceptele referitoare la fiscalitate folosite la litera (f) și în prezenta notă de subsol se stabilesc în conformitate cu definițiile și conceptele referitoare la fiscalitate sau cu definiții și concepte echivalente sau similare, conținute în legislația națională a părții care ia măsura.

ARTICOLUL 2.4

Tratamentul standard

- (1) Fiecare parte acordă, pe teritoriul său, un tratament corect și echitabil¹ și protecție și securitate integrală investițiilor vizate ale celeilalte părți, în conformitate cu alineatele (2)-(6).
- (2) O parte încalcă obligația de tratament corect și echitabil la care se face referire la alineatul (1) în cazul în care o măsură sau o serie de măsuri luate constituie:
  - (a) denegare de dreptate² în proceduri penale, civile și administrative;
  - (b) o nerespectare fundamentală a garanțiilor procedurale;
  - (c) un act vădit arbitrar;
  - (d) o formă de hărțuire, constrângere, abuz de putere sau un act similar de rea-credință.

---

¹ În sensul prezentului articol, tratamentul include tratamentul investitorilor vizați care influențează direct sau indirect exploatarea, gestionarea, realizarea, menținerea, folosirea, beneficierea și vânzarea sau o altă formă de cedare a investițiilor lor vizate de către investitorii vizați.

² Pentru mai multă certitudine, simplul fapt că cererea unui investitor vizat a fost respinsă sau nu a avut câștig de cauză nu constituie în sine o denegare de dreptate.

(3) Pentru a stabili dacă a fost încălcată obligația privind tratamentul corect și echitabil prevăzută la alineatul (2), un tribunal poate lua în considerare, atunci când este cazul, eventualele declarații specifice sau neechivoce¹ făcute de o parte unui investitor pentru a-l determina să realizeze investiția, care au creat așteptări legitime ale unui investitor vizat și pe care acesta s-a bazat în mod rezonabil, dar cărora partea respectivă nu le-a dat curs ulterior².

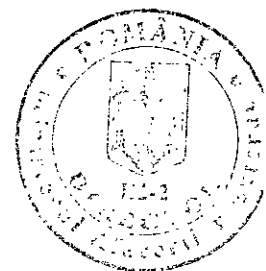
(4) La cererea unei părți sau la recomandarea comitetului, părțile revizuiesc conținutul obligației de a acorda un tratament corect și echitabil, în conformitate cu procedura de modificare prevăzută la articolul 4.3 (Modificări), stabilind, în special, dacă și alte tratamente, în afară de cele menționate la alineatul (2), pot constitui o încălcare a tratamentului corect și echitabil.

(5) Pentru mai multă certitudine, „protecție și securitate integrală” se referă numai la obligația unei părți în ceea ce privește securitatea fizică a investitorilor vizați și a investițiilor vizate.

---

¹ Pentru mai multă certitudine, declarațiile făcute pentru a determina efectuarea investițiilor includ declarațiile făcute pentru a-l convinge pe investitor să mențină o investiție, să nu lichideze o investiție sau să efectueze investiții ulterioare.

² Pentru mai multă certitudine, neîndeplinirea așteptărilor legitime în sensul acestui paragraf nu constituie, în sine, o încălcare a alineatului (2), iar o astfel de neîndeplinire trebuie să decurgă din aceleași evenimente sau circumstanțe care dau naștere încălcării alineatului (2).

(6) În cazul în care una dintre părți, în mod direct sau prin intermediul unei entități menționate la alineatul (8) de la articolul 1.2 (Definiții), și-a luat un angajament specific și explicit, printr-o obligație contractuală scrisă¹, față de un investitor vizat al celeilalte părți cu privire la investiția investitorului vizat sau față de astfel de investiții vizate, partea respectivă nu trebuie să împiedice sau să submineze acest angajament prin exercitarea prerogativelor sale de autoritate publică²:

- (a) în mod deliberat; sau
  - (b) într-o manieră care modifică substanțial echilibrul dintre drepturile și obligațiile asumate prin obligația contractuală scrisă, cu excepția cazului în care partea prevede o compensație rezonabilă pentru a restabili investitorul vizat sau investiția vizată în situația pe care ar fi avut-o dacă angajamentul nu ar fi fost împiedicat sau subminat.
- (7) O încălcare a unei alte dispoziții a prezentului acord sau a unui acord internațional separat nu înseamnă că a avut loc o încălcare a prezentului articol.

---

¹ În sensul prezentului alineat, o „obligație contractuală scrisă” înseamnă un acord încheiat în scris de către una dintre părți, în mod direct sau prin intermediul unei entități menționate la alineatul (8) de la articolul 1.2 (Definiții), cu un investitor vizat sau o investiție vizată, printr-un instrument unic sau mai multe instrumente, care creează un schimb de drepturi și obligații, având efect obligatoriu pentru ambele părți.

² În sensul prezentului articol, o parte împiedică sau subminează un angajament prin exercitarea prerogativelor sale de autoritate publică în cazul în care împiedică sau subminează respectivul angajament prin adoptarea, menținerea sau neadoptarea unor măsuri care sunt obligatorii sau executorii în virtutea legislației naționale.

ARTICOLUL 2.5

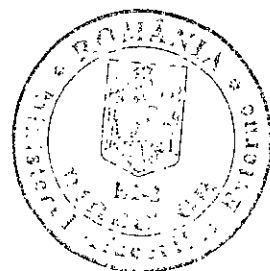
Compensarea pierderilor

(1) Investitorii vizați ai unei părți ale căror investiții vizate au suferit pierderi ca urmare a unui război sau a unui conflict armat, a unei revoluții, a unei stări de urgență națională, a unei revolte sau a unei insurecții pe teritoriul celeilalte părți beneficiază din partea acesteia, în ceea ce privește restituirea, despăgubirea, compensarea sau alte forme de soluționare, de un tratament care nu este mai puțin favorabil decât cel acordat de partea respectivă propriilor investitori sau investitorilor din orice țară terță, dacă acesta din urmă este mai favorabil pentru investitorul vizat în cauză.

(2) Fără a aduce atingere alineatului (1), investitorii vizați ai unei părți care, în oricare dintre situațiile menționate la alineatul (1), au suferit pierderi pe teritoriul celeilalte părți ca urmare a:

- (a) rechiziționării investiției lor vizate sau a unei părți din aceasta de către forțele armate sau autoritățile competente ale celeilalte părți; sau
- (b) distrugerii investiției lor vizate sau a unei părți din aceasta de către forțele armate sau autoritățile celeilalte părți, distrugere care nu era impusă de situație,

beneficiază de restituirea investiției sau de acordarea unei despăgubiri de către cealaltă parte.

ARTICOLUL 2.6

Exproprierea¹

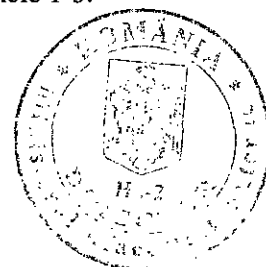
(1) Niciuna dintre părți nu naționalizează, nu expropriează și nu supune unor măsuri care au un efect echivalent naționalizării sau exproprierii (denumite în continuare „expropriere”), în mod direct sau indirect, investițiile vizate ale investitorilor vizați ai celeilalte părți, cu excepția cazului în care exproprierea este efectuată:

- (a) în interes public;
- (b) cu respectarea garanțiilor procedurale;
- (c) în mod nediscriminatoriu; și
- (d) în schimbul plății unei despăgubiri prompte, adecvate și efective în conformitate cu alineatul (2).

(2) Despăgubirea corespunde valorii juste de piață a investiției vizate imediat înainte ca exproprierea sau iminența exproprierii să devină de notorietate publică, la care se adaugă dobândă la o rată rezonabilă din punct de vedere comercial, stabilită pe baza pieței și luând în considerare intervalul de timp dintre data exproprierii și data plății. Această despăgubire trebuie să fie efectiv realizabilă, liber transferabilă în conformitate cu articolul 2.7 (Transferuri) și plătită fără întârziere.

---

¹ Pentru mai multă certitudine, prezentul articol se interpretează în conformitate cu anexele 1-3.

Criteriile de evaluare folosite pentru determinarea valorii juste de piață pot include valoarea bazată pe continuitatea activității, valoarea activelor, inclusiv valoarea fiscală declarată a activelor corporale, precum și alte criterii, după caz.

(3) Prezentul articol nu se aplică acordării de licențe obligatorii în legătură cu drepturi de proprietate intelectuală, în măsura în care acordarea unor astfel de licențe este conformă cu Acordul TRIPS.

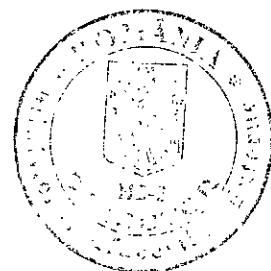
(4) La cererea investitorilor vizați afectați, orice măsură de expropriere sau de evaluare trebuie examinată de către o autoritate judecătorească sau o altă autoritate independentă a părții care ia măsura.

ARTICOLUL 2.7

Transferuri

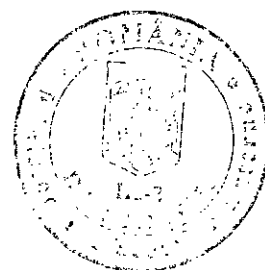
(1) O parte permite efectuarea tuturor transferurilor legate de o investiție vizată într-o monedă liber convertibilă, fără restricții sau întârzieri. Aceste transferuri includ:

- (a) contribuții la capital precum capitalul inițial și fondurile suplimentare pentru a menține, a dezvolta sau a crește investiția vizată;
- (b) profituri, dividende, câștiguri de capital și alte venituri și încasările din vânzarea integrală sau a unei părți a investiției vizate sau din lichidarea parțială sau totală a investiției vizate;
- (c) dobânzi, redevențe, comisioane de administrare, taxe de asistență tehnică și alte taxe;

- (d) plățile efectuate în temeiul unui contract încheiat de către investitorul vizat sau investiția sa vizată, inclusiv plățile efectuate în temeiul unui acord de împrumut;
  - (e) venituri și alte remunerații ale personalului angajat din străinătate care desfășoară activități legate de o investiție vizată;
  - (f) plățile efectuate în temeiul articolului 2.6 (Exproprierea) și al articolului 2.5 (Compensarea pierderilor); și
  - (g) plățile efectuate în temeiul articolului 3.18 (Hotărâri definitive).
- (2) Nicio dispoziție din prezentul articol nu se interpretează ca împiedicând o parte să aplice în mod echitabil și nediscriminatoriu propria legislație referitoare la:
- (a) faliment, insolvență sau protejarea drepturilor creditorilor;
  - (b) emiterea, comercializarea sau tranzacționarea de titluri de valoare, futures, opțiuni sau instrumente derivate;
  - (c) raportarea financiară sau înregistrarea contabilă a transferurilor atunci când acest lucru este necesar pentru a veni în sprijinul autorităților responsabile cu aplicarea legii sau al autorităților de reglementare a sectorului financiar;
  - (d) infracțiuni sau delict;
  - (e) asigurarea respectării ordinelor sau a hotărârilor din cadrul procedurilor judiciare sau administrative;

(f) sistemele de securitate socială, sistemele publice de pensii sau de economisire obligatorie; sau

(g) fiscalitate.

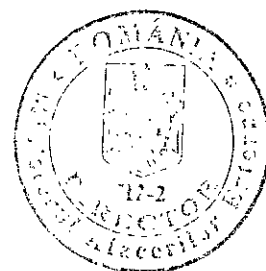
(3) În circumstanțe excepționale în care există sau riscă să apară dificultăți majore pentru funcționarea politicii economice și monetare sau a politicii cursului de schimb în una dintre părți, partea în cauză poate lua măsuri temporare de salvagardare privind transferurile. Aceste măsuri trebuie să fie strict necesare, să nu depășească în niciun caz o perioadă de șase luni¹ și să nu constituie un mijloc de discriminare arbitrară sau nejustificată între o parte și o parte terță în situații similare.

Partea care adoptă măsurile de salvagardare informează cu promptitudine cealaltă parte și prezintă, de îndată ce este posibil, un calendar de retragere a acestora.

(4) În cazul în care una dintre părți se confruntă cu dificultăți grave privind balanța de plăți sau situația finanțelor externe sau este amenințată de producerea acestora, ea poate adopta sau menține măsuri restrictive cu privire la transferurile legate de investiții.

---

¹ Aplicarea măsurilor de salvagardare poate fi prelungită prin reintroducerea lor formală atunci când circumstanțele excepționale persistă și după notificarea celeilalte părți cu privire la implementarea oricărei reintroduceri formale propuse.

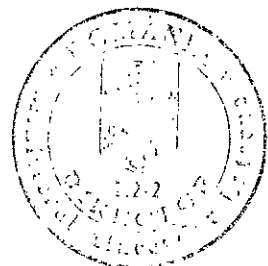

(5) Părțile depun eforturi pentru a evita aplicarea măsurilor restrictive menționate la alineatul (4). Măsurile restrictive adoptate sau menținute în temeiul alineatului (4) trebuie să fie nediscriminatorii, să aibă o durată limitată și să nu depășească ceea ce este necesar pentru a corecta situația balanței de plăți și situația finanțelor externe. Ele trebuie să fie conforme cu condițiile stabilite în Acordul de la Marrakesh privind constituirea Organizației Mondiale a Comerțului, încheiat la Marrakesh la 15 aprilie 1994 (denumit în continuare „Acordul OMC”) și, dacă este cazul, compatibile cu Statutul Fondului Monetar Internațional.

(6) O parte care menține sau adoptă măsuri restrictive în temeiul alineatului (4) sau aduce orice modificări acestor măsuri informează de îndată cealaltă parte în acest sens.

(7) În cazul în care se adoptă sau se mențin restricții în conformitate cu alineatul (4), se organizează de urgență consultări în cadrul comitetului. În cadrul acestor consultări se evaluează situația balanței de plăți a părții în cauză și restricțiile adoptate sau menținute în conformitate cu alineatul (4), luând în considerare, printre altele, factori precum:

- (a) natura și amploarea dificultăților legate de balanța de plăți și de situația finanțelor externe;
- (b) mediul economic și comercial extern; sau
- (c) alte măsuri corective care ar putea fi utilizate.

În cadrul consultărilor se examinează conformitatea măsurilor restrictive cu alineatele (4) și (5).
Toate constatările de ordin statistic sau de altă natură prezentate de Fondul Monetar Internațional (denumit în continuare „FMI”) referitoare la schimburi valutare, rezerve monetare și balanța de plăți sunt acceptate, iar concluziile se bazează pe evaluarea de către FMI a balanței de plăți și a situației financiare externe a părții în cauză.

ARTICOLUL 2.8

Subrogarea

În cazul în care o parte sau un organism care acționează în numele unei părți efectuează o plată în favoarea unuia dintre investitorii săi în virtutea unei garanții, a unui contract de asigurare sau a unei alte forme de despăgubire pe care le-a încheiat sau acordat pentru o investiție, cealaltă parte recunoaște subrogarea sau transferul oricărui drept sau titlu sau cesiunea oricărei creanțe referitoare la investiția respectivă. Partea sau organismul este abilitat să exercite dreptul subrogat sau să valorifice creanța cedată în aceeași măsură ca și dreptul sau creanța inițială a investitorului. Astfel de drepturi subrogate pot fi exercitate de către parte sau organism sau de către investitor, dacă partea sau organismul autorizează acest lucru.

CAPITOLUL TREI

SOLUȚIONAREA LITIGIILOR

SECȚIUNEA A

SOLUȚIONAREA LITIGIILOR DINTRE INVESTITORI ȘI PĂRȚI

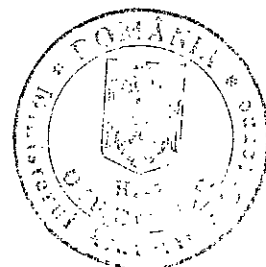
ARTICOLUL 3.1

Domeniu de aplicare și definiții

- (1) Prezenta secțiune se aplică litigiilor dintre un reclamant al unei părți și cealaltă parte având ca obiect un tratament¹ considerat de reclamant a fi o încălcare a dispozițiilor capitolului doi (Protecția investițiilor), atunci când o astfel de încălcare are drept rezultat o pretinsă pierdere sau un pretins prejudiciu pentru reclamant sau pentru societatea acestuia stabilită local.
- (2) În sensul prezentei secțiuni și în lipsa unor dispoziții contrare:
  - (a) „părțile la litigiu” înseamnă reclamantul și pârâtul;

---

¹ Părțile convin că termenul „tratament” poate include și inacțiunea.

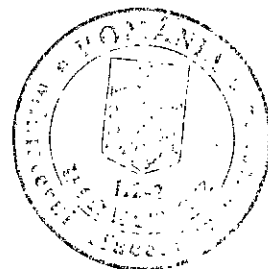

- (b) „reclamant” înseamnă un investitor al unei părți care intenționează să introducă o cerere în temeiul prezentei secțiuni sau a introdus o astfel de cerere:
- (i) în nume propriu; sau
  - (ii) în numele unei societăți stabilite local, în sensul definiției de la litera (c), pe care o deține sau o controlează¹;
- (c) „societate stabilită local” înseamnă o persoană juridică care este deținută sau controlată² de un investitor al uneia dintre părți, stabilită pe teritoriul celeilalte părți;
- (d) „parte care nu participă la litigiu” înseamnă Singapore, atunci când pârâțul este Uniunea sau un stat membru al Uniunii sau Uniunea, atunci când pârâțul este Singapore;
- (e) „pârât” înseamnă Singapore sau, în cazul părții UE, fie Uniunea, fie statul membru al Uniunii notificat în temeiul articolului 3.5 (Notificarea intenției); și

¹ Pentru mai multă claritate, alineatul (2) litera (b) constituie acordul părților de a considera o societate stabilită local ca fiind un resortisant al unui alt stat contractant, în sensul articolului 25 alineatul (2) litera (b) din Convenția pentru soluționarea diferendelor cu privire la investiții dintre state și resortisanții altor state din 18 martie 1965.

² O persoană juridică este:

- (a) deținută de persoane fizice sau juridice ale celeilalte părți dacă aceste persoane sunt beneficiarii reali ai peste 50 % din titlurile sale de participare;
- (b) controlată de persoane fizice sau juridice ale celeilalte părți dacă aceste persoane au puterea de a desemna majoritatea administratorilor săi sau de a dirija legal activitățile sale în orice alt mod.

- (f) „finanțare de către un terț” înseamnă orice fonduri puse la dispoziție de către o persoană fizică sau juridică care nu este parte la litigiu, atunci când o astfel de persoană încheie un acord cu o parte la litigiu pentru a finanța parțial sau integral costul procedurii în schimbul unui procent din câștigurile sau câștigurile potențiale pe care partea la litigiu le poate obține în urma procedurii sau în schimbul unui alt interes legat de aceste câștiguri, sau atunci când o astfel de persoană pune la dispoziție astfel de fonduri sub forma unei donații sau subvenții.

ARTICOLUL 3.2

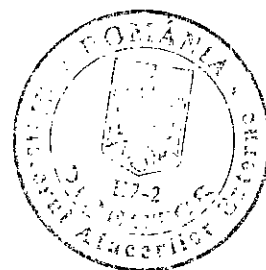
Soluționarea pe cale amiabilă

În măsura posibilului, orice litigiu ar trebui soluționat pe cale amiabilă, prin negocieri și, atunci când este fezabil, înainte de depunerea unei cereri de consultare în temeiul articolului 3.3 (Consultări). Soluționarea pe cale amiabilă poate fi convenită în orice moment, inclusiv după începerea procedurii de soluționare a litigiilor prevăzute în prezenta secțiune.

ARTICOLUL 3.3

Consultări

- (1) În cazul în care un litigiu nu poate fi soluționat în conformitate cu articolul 3.2 (Soluționarea pe cale amiabilă), un reclamant al unei părți care susține că au fost încălcate dispozițiile capitolului doi (Protecția investițiilor) poate prezenta celeilalte părți o cerere de consultare.

(2) Cererea de consultare trebuie să conțină următoarele informații:

- (a) numele și adresa reclamantului și, dacă cererea este transmisă în numele unei societăți stabilite local, numele, adresa și locul înființării societății stabilite local;
- (b) dispozițiile capitolului doi (Protecția investițiilor) despre care se pretinde că au fost încălcate;
- (c) motivele de fapt și de drept ale litigiului, inclusiv tratamentul despre care se pretinde că încalcă dispozițiile capitolului doi (Protecția investițiilor); și
- (d) obiectul cererii și pierderea estimată sau prejudiciul estimat pe care reclamantul sau societatea sa stabilită local pretinde că l-a suferit ca urmare a încălcării.

(3) Cererea de consultare se depune:

- (a) în termen de 30 de luni de la data la care reclamantul sau, după caz, societatea stabilită local ia cunoștință sau ar fi trebuit să ia cunoștință de tratamentul despre care pretinde că încalcă dispozițiile capitolului doi (Protecția investițiilor); sau

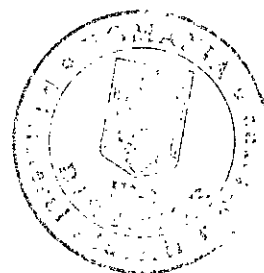
- (b) dacă s-a recurs la căi de atac interne, iar termenul menționat la litera (a) s-a scurs, în termen de un an de la data la care reclamantul sau, după caz, societatea stabilită local încetează să exercite aceste căi de atac și, în orice caz, nu mai târziu de 10 ani de la data la care reclamantul sau, după caz, societatea stabilită local ia cunoștință sau ar fi trebuit să ia cunoștință de tratamentul despre care pretinde că încalcă dispozițiile capitolului doi (Protecția investițiilor).
- (4) În cazul în care reclamantul nu a introdus o cerere în temeiul articolului 3.6 (Introducerea unor cereri la tribunal) în termen de 18 luni de la depunerea cererii de consultare, se consideră că reclamantul și-a retras cererea de consultare și orice notificare a intenției și că a renunțat la dreptul de a introduce o astfel de cerere. Acest termen poate fi prelungit de comun acord de către părțile care participă la consultări.
- (5) Termenele menționate la alineatele (3) și (4) nu anulează admisibilitatea unei cereri în cazul în care reclamantul poate demonstra că motivul pentru care nu a solicitat consultări sau nu a introdus o cerere, după caz, a fost incapacitatea sa de a acționa ca urmare a unor acțiuni deliberate ale celeilalte părți, cu condiția ca reclamantul să acționeze de îndată ce este în mod rezonabil în măsură să o facă.
- (6) În cazul în care cererea de consultare se referă la o pretinsă încălcare a prezentului acord de către Uniune sau de către un stat membru al Uniunii, cererea se trimite Uniunii.
- (7) Părțile la litigiu pot organiza consultări prin intermediul unei conferințe video sau alte mijloace după caz, cum ar fi în cazul în care reclamantul este o întreprindere mică sau mijlocie.

ARTICOLUL 3.4

Medierea și soluționarea alternativă a litigiilor

- (1) Părțile la litigiu pot conveni în orice moment, inclusiv înainte de transmiterea unei notificări a intenției, să recurgă la mediere.
- (2) Recurgerea la mediere este voluntară și nu aduce atingere poziției juridice a vreunui dintre părțile la litigiu.
- (3) Recurgerea la mediere poate fi reglementată de regulile prevăzute în anexa 6 (Mecanismul de mediere pentru litigiile dintre investitori și părți) sau de alte reguli asupra cărora convin părțile la litigiu. Orice termen menționat în anexa 6 (Mecanismul de mediere pentru litigiile dintre investitori și părți) poate fi modificat de comun acord de părțile la litigiu.
- (4) Mediatorul este numit de comun acord de către părțile la litigiu sau în conformitate cu articolul 3 (Alegerea mediatorului) din anexa 6 (Mecanismul de mediere pentru litigiile dintre investitori și părți). Mediatorii trebuie să respecte dispozițiile anexei 7 (Cod de conduită pentru membrii tribunalului, membrii tribunalului de apel și mediatorii).
- (5) Părțile la litigiu depun toate eforturile pentru a ajunge la o soluție convenită de comun acord în termen de 60 de zile de la data numirii mediatorului.

(6) După ce părțile la litigiu convin să recurgă la mediere, alineatele (3) și (4) de la articolul 3.3 (Consultări) nu se aplică între data acordului de a recurge la mediere și un termen de 30 de zile după data la care una dintre părțile la litigiu decide să pună capăt medierii, printr-o scrisoare transmisă mediatorului și celeilalte părți la litigiu.

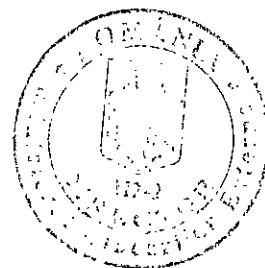
(7) Nicio dispoziție a prezentului articol nu împiedică părțile să recurgă la alte forme de soluționare alternativă a litigiilor.

ARTICOLUL 3.5

Notificarea intenției

(1) În cazul în care litigiul nu poate fi soluționat în termen de trei luni de la depunerea cererii de consultare, reclamantul poate transmite o notificare a intenției, în care precizează în scris intenția sa de a recurge la o procedură de soluționare a litigiilor și care conține următoarele informații:

- (a) numele și adresa reclamantului și, dacă cererea este transmisă în numele unei societăți stabilite local, numele, adresa și locul înființării societății stabilite local;
- (b) dispozițiile capitolului doi (Protecția investițiilor) despre care se pretinde că au fost încălcate;
- (c) motivele de fapt și de drept ale litigiului, inclusiv tratamentul despre care se pretinde că încalcă dispozițiile capitolului doi (Protecția investițiilor); și

- (d) obiectul cererii și pierderea estimată sau prejudiciul estimat pe care reclamantul sau societatea sa stabilită local pretinde că l-a suferit ca urmare a încălcării.

Notificarea intenției se transmite Uniunii sau Republicii Singapore, după caz.

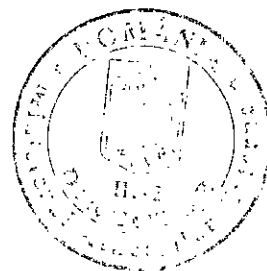
(2) În cazul în care i-a fost transmisă o notificare a intenției, Uniunea stabilește pârâțul în termen de două luni de la data primirii notificării. Uniunea informează imediat reclamantul cu privire la decizia în acest sens, pe baza căreia reclamantul poate introduce o cerere în temeiul articolului 3.6 (Introducerea unor cereri la tribunal).

(3) Dacă nu a fost stabilit un pârât în temeiul alineatului (2), se aplică următoarele dispoziții:

(a) în cazul în care notificarea intenției indică exclusiv un tratament aplicat de un stat membru al Uniunii, acel stat va avea calitatea de pârât;

(b) în cazul în care notificarea intenției indică un tratament aplicat de o instituție, un organism sau o agenție a Uniunii, aceasta din urmă va avea calitatea de pârât.

(4) În cazul în care Uniunea sau un stat membru are calitatea de pârât, nici Uniunea, nici statul membru în cauză nu poate invoca inadmisibilitatea unei cereri sau faptul că o cerere sau o hotărâre este neîntemeiată sau nevalidă, pe motiv că pârâtul ar trebui sau ar fi trebuit să fie Uniunea, și nu statul membru sau viceversa.

(5) Pentru mai multă claritate, nicio dispoziție a prezentului acord sau a regulilor de soluționare a litigiilor aplicabile nu împiedică Uniunea și statul membru în cauză să-și transmită orice informații referitoare la un litigiu.

ARTICOLUL 3.6

Introducerea unor cereri la tribunal

- (1) După cel puțin trei luni de la data notificării intenției în temeiul articolului 3.5 (Notificarea intenției), reclamantul poate introduce o cerere la tribunal în temeiul uneia dintre următoarele reguli de soluționare a litigiilor¹:
- (a) Convenția pentru reglementarea diferendelor relative la investiții între state și persoane ale altor state din 18 martie 1965 (denumită în continuare „Convenția ICSID”), cu condiția ca atât pârâțul, cât și statul reclamantului să fie părți la Convenția ICSID;

---

¹ Pentru mai multă claritate:

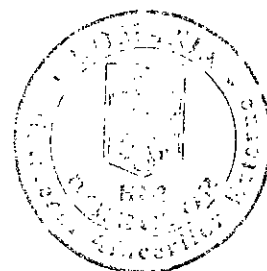
- (a) regulile mecanismelor competente de soluționare a litigiilor se aplică sub rezerva regulilor specifice prevăzute în prezenta secțiune și completate de deciziile adoptate în temeiul alineatului (4) litera (g) de la articolul 4.1 (Comitetul); și
- (b) cererile introduse în numele unui grup compus dintr-un număr nedeterminat de reclamanți neidentificați de către un reprezentant care intenționează să reprezinte interesele reclamanților respectivi în cursul procedurii și să ia toate deciziile referitoare la cererea introdusă în numele acestora nu sunt admisibile.

- (b) Convenția ICSID în conformitate cu Regulamentul privind mecanismul suplimentar pentru administrarea procedurilor de către Secretariatul Centrului Internațional pentru Reglementarea Diferendelor relative la Investiții (denumit în continuare „Regulamentul mecanismului suplimentar ICSID”), cu condiția ca pârâțul sau statul reclamantului să fie parte la Convenția ICSID¹;
  - (c) regulile de arbitraj ale Comisiei Organizației Națiunilor Unite pentru dreptul comercial internațional (UNCITRAL); sau
  - (d) orice alte reguli asupra cărora convin părțile la litigiu.
- (2) Alineatul (1) al acestui articol constituie consimțământul pârâțului față de introducerea unei cereri conform prezentei secțiuni. Consimțământul vizat la alineatul (1) și introducerea unei cereri conform prezentei secțiuni sunt considerate a îndeplini cerințele prevăzute:
- (a) în capitolul II din Convenția ICSID și în Regulamentul mecanismului suplimentar ICSID, în ceea ce privește acordul scris al părților la litigiu; și
  - (b) la articolul II din Convenția Organizației Națiunilor Unite pentru recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine, semnată la New York la data de 10 iunie 1958 (denumită în continuare „Convenția de la New York”), referitoare la „convenția scrisă”.

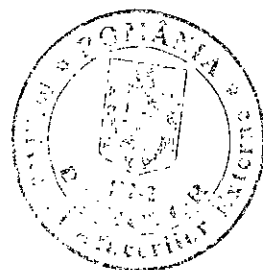
¹ În sensul literelor (a) și (b), se consideră că termenul „stat” include Uniunea, în cazul în care Uniunea aderă la Convenția ICSID.

ARTICOLUL 3.7

Condiții pentru introducerea cererii

- (1) O cerere poate fi introdusă conform prezentei secțiuni numai dacă:
  - (a) introducerea cererii este însoțită de *consimțământul scris al reclamantului de a recurge la soluționarea litigiului în conformitate cu procedurile prevăzute în prezenta secțiune și de desemnarea de către reclamant a uneia dintre regulile menționate la alineatul (1) de la articolul 3.6 (Introducerea unor cereri la tribunal) ca reguli aplicabile pentru soluționarea litigiului;*
  - (b) s-au scurs cel puțin șase luni de la depunerea cererii de consultare în conformitate cu articolul 3.3 (Consultări) și cel puțin trei luni de la depunerea notificării intenției în conformitate cu articolul 3.5 (Notificarea intenției);
  - (c) cererea de consultare și notificarea intenției depuse de reclamant îndeplinesc cerințele prevăzute la alineatul (2) de la articolul 3.3 (Consultări), respectiv la alineatul (1) de la articolul 3.5 (Notificarea intenției);
  - (d) motivele de fapt și de drept ale litigiului au făcut obiectul unei consultări prealabile în temeiul articolului 3.3 (Consultări);
  - (e) toate cererile din cuprinsul cererii introduse în temeiul articolului 3.6 (Introducerea unor cereri la tribunal) se bazează pe un tratament identificat în notificarea intenției efectuată în temeiul articolului 3.5 (Notificarea intenției); și

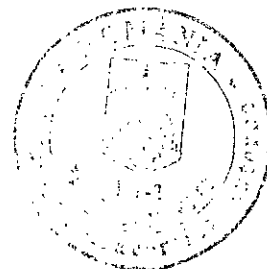

(f) reclamantul:

- (i) își retrage orice cerere pendinte care este înaintată tribunalului sau oricărei alte instanțe naționale sau internaționale în temeiul dreptului intern sau internațional în legătură cu același tratament despre care pretinde că încalcă dispozițiile capitolului doi (Protecția investițiilor);
- (ii) declară că nu va înainta o astfel de cerere în viitor; și
- (iii) declară că nu va executa nicio hotărâre pronunțată în conformitate cu prezenta secțiune înainte ca aceasta să devină definitivă și că nu va sesiza o instanță națională sau internațională pentru a contesta o hotărâre pronunțată în conformitate cu prezenta secțiune sau pentru a cere revizuirea sau anularea acesteia și nici nu va iniția o altă procedură similară.

(2) În aplicarea alineatului (1) litera (f), termenul „reclamant” se referă la investitor și, dacă este cazul, la societatea stabilită local. În plus, în aplicarea alineatului (1) litera (f) punctul (i), termenul „reclamant” include toate persoanele care dețin, direct sau indirect, o participație la capitalul investitorului sau, dacă este cazul, al societății stabilite local sau care sunt controlate de investitor sau de societatea stabilită local.

(3) La cererea pârâtului, tribunalul își declină competența dacă reclamantul nu respectă vreuna dintre cerințele și declarațiile menționate la alineatele (1) și (2).

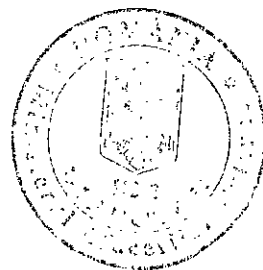
(4) Dispozițiile alineatului (1) litera (f) nu exclud dreptul reclamantului de a solicita adoptarea unor măsuri de protecție provizorii de către instanțele sau tribunalele administrative ale pârâtului înainte de instituirea procedurilor în fața oricăreia dintre instanțele de soluționare a litigiilor menționate la articolul 3.6 (Introducerea unor cereri la tribunal) sau în timp ce astfel de proceduri sunt în derulare. În aplicarea prezentului articol, măsurile de protecție provizorii au ca unic scop conservarea drepturilor și intereselor reclamantului și nu implică plata de daune-interese sau soluționarea pe fond a litigiului.

(5) Pentru mai multă certitudine, tribunalul își declină competența dacă litigiul a luat naștere sau există o mare probabilitate ca acesta să fi luat naștere în momentul în care reclamantul a dobândit dreptul de proprietate sau controlul asupra investiției care face obiectul litigiului și tribunalul hotărăște pe baza faptelor că reclamantul a dobândit dreptul de proprietate sau controlul asupra investiției cu scopul principal de a introduce o cerere în virtutea prezentei secțiuni. Prezentul alineat nu aduce atingere altor obiecții legate de competență care pot fi luate în considerare de către tribunal.

ARTICOLUL 3.8

Finanțarea de către un terț

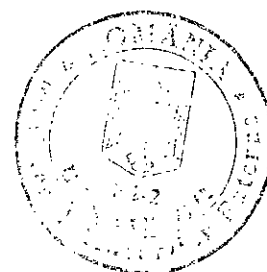
- (1) Orice parte la litigiu care beneficiază de finanțare de către un terț notifică celeilalte părți la litigiu și tribunalului numele și adresa terțului finanțator.
- (2) Această notificare se face la momentul introducerii cererii sau de îndată ce finanțarea de către un terț este convenită, donată sau acordată, după caz.

ARTICOLUL 3.9

Tribunalul de primă instanță

- (1) Se înființează un tribunal de primă instanță („tribunalul”) pentru a soluționa cererile introduse în temeiul articolului 3.6 (Introducerea unor cereri la tribunal).
- (2) La intrarea în vigoare a prezentului acord, comitetul numește șase membri ai tribunalului. În scopul acestei numiri:
  - (a) partea UE numește doi membri;
  - (b) Singapore numește doi membri; și
  - (c) partea UE și Singapore numesc împreună doi membri, care nu sunt resortisanți ai unui stat membru al Uniunii sau ai Republicii Singapore.
- (3) Comitetul poate decide creșterea sau reducerea numărului de membri cu multipli de trei. Numirile suplimentare se fac pe o bază identică cu cea prevăzută la alineatul (2).

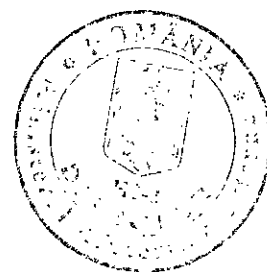

(4) Membrii trebuie să dețină calificările necesare în țările lor pentru exercitarea unor funcții judiciare sau să fie juriști cu competențe recunoscute. Aceștia trebuie să aibă cunoștințe de specialitate sau experiență în dreptul internațional public. Este de dorit ca aceștia să dețină competențe în special în dreptul internațional în materie de investiții, în dreptul comercial internațional sau în soluționarea litigiilor care decurg din investiții internaționale sau din acorduri comerciale internaționale.

(5) Membrii sunt numiți pentru un mandat de opt ani. Cu toate acestea, în cazul a trei dintre cele șase persoane numite imediat după intrarea în vigoare a prezentului acord, care urmează să fie hotărâte prin tragere la sorți, primul mandat are o durată de doisprezece ani. Mandatul unui membru poate fi reînnoit după expirarea mandatului său printr-o decizie a comitetului. De îndată ce devin vacante, locurile vor fi reocupate. O persoană desemnată pentru a înlocui o persoană al cărei mandat nu a expirat va ocupa postul pe durata rămasă din mandatul predecesorului său. O persoană care îndeplinește o funcție în cadrul unei formațiuni a tribunalului la expirarea mandatului poate, cu autorizarea președintelui tribunalului, să îndeplinească în continuare funcția respectivă până la încheierea procedurilor acestei formațiuni și poate fi considerată în continuare membru al tribunalului exclusiv în acest scop.

(6) Tribunalul are un președinte și un vicepreședinte, care sunt responsabili cu aspectele organizatorice. Aceștia au un mandat de patru ani și sunt aleși prin tragere la sorți dintre membrii care au fost numiți în temeiul alineatului 2 litera (c). Ei își exercită funcțiile printr-un sistem de rotație prin tragere la sorți efectuată de către președintele comitetului. Vicepreședintele îl înlocuiește pe președinte atunci când acesta nu este disponibil.

(7) Tribunalul judecă cauzele în formațiuni de trei membri, care au fost numiți în temeiul alineatului (2) litera (a), litera (b), respectiv litera (c). Formațiunea este prezidată de membrul care a fost numit în temeiul alineatului 2 litera (c).

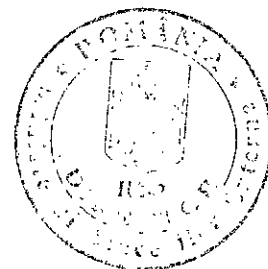
(8) În termen de 90 de zile de la prezentarea unei cereri în temeiul articolului 3.6 (Introducerea unor cereri la tribunal), președintele tribunalului numește membrii care compun formațiunea însărcinată să judece cauza după un sistem de rotație, pentru a garanta că alcătuirea fiecărei formațiuni este aleatorie și imprevizibilă, oferind în același timp șanse egale tuturor membrilor de a-și exercita mandatul.

(9) În pofida alineatului (7), părțile la litigiu pot conveni ca o cauză să fie judecată de către un singur membru. Acest membru va fi ales de către președintele tribunalului din rândul membrilor care au fost numiți în temeiul alineatului 2 litera (c). Pârâțul examinează cu atenție această cerere din partea reclamantului, cu precădere atunci când reclamantul este o întreprindere mică sau mijlocie sau când compensația sau despăgubirile cerute sunt relativ scăzute. O astfel de cerere ar trebui efectuată în același timp cu introducerea cererii în temeiul articolului 3.6 (Introducerea unor cereri la tribunal).

(10) Tribunalul își elaborează propriile proceduri de lucru.

(11) Membrii tribunalului se asigură că sunt disponibili și că au capacitatea de a exercita funcțiile prevăzute în prezenta secțiune.

(12) Pentru asigurarea disponibilității membrilor, aceștia primesc un onorariu lunar care urmează să fie stabilit printr-o decizie a comitetului. Președintele tribunalului și, dacă este cazul, vicepreședinte primesc un onorariu echivalent cu onorariile stabilite în temeiul alineatului (11) de la articolul 3.10 (Tribunalul de apel) pentru fiecare zi lucrată în calitate de președinte al tribunalului, în conformitate cu prezenta secțiune.

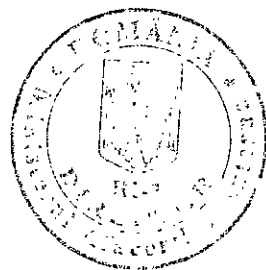

(13) Onorariul lunar și onorariile zilnice pentru președintele sau vicepreședintele tribunalului, atunci când îndeplinește funcțiile președintelui tribunalului în temeiul prezentei secțiuni, sunt plătite în mod egal de ambele părți într-un cont gestionat de Secretariatul ICSID. În cazul în care una dintre părți nu plătește onorariul lunar sau onorariile zilnice, cealaltă parte poate alege să le plătească. Orice astfel de arierate rămân exigibile, cu dobânda corespunzătoare.

(14) Cu excepția cazului în care comitetul adoptă o decizie în temeiul alineatului (15), cuantumul celorlalte onorarii și cheltuieli ale membrilor din cadrul unei formațiuni a tribunalului se stabilește în conformitate cu Regulamentul 14 alineatul (1) din Regulamentele administrative și financiare ale convenției ICSID în vigoare la data introducerii cererii și repartizate de tribunal între părțile la litigiu în conformitate cu articolul 3.21 (Cheltuieli).

(15) Pe baza unei decizii a comitetului, onorariul lunar și alte onorarii și cheltuieli pot fi transformate permanent într-un salariu normal. În acest caz, membrii lucrează cu normă întreagă și comitetul stabilește remunerația lor și aspectele organizatorice aferente. În această eventualitate, membrii nu pot exercita nicio altă activitate profesională, remunerată sau nu, cu excepția cazului în care președintele tribunalului acordă în mod excepțional o derogare respectivului membru.

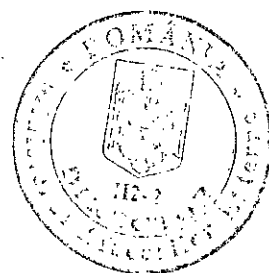
(16) Secretariatul ICSID asigură secretariatul tribunalului și îi furnizează un sprijin adecvat. Cheltuielile aferente acestui sprijin se repartizează de către tribunal între părțile la litigiu în conformitate cu articolul 3.21 (Cheltuieli).

ARTICOLUL 3.10

Tribunalul de apel

- (1) Se înființează un tribunal de apel permanent pentru a instrumenta apelurile împotriva hotărârilor provizorii pronunțate de tribunal.
- (2) La intrarea în vigoare a prezentului acord, comitetul numește șase membri ai tribunalului de apel. În scopul acestei numiri:
  - (a) partea UE numește doi membri;
  - (b) Singapore numește doi membri; și
  - (c) partea UE și Singapore numesc împreună doi membri, care nu sunt resortisanți ai unui stat membru al Uniunii sau ai Republicii Singapore.
- (3) Comitetul poate decide creșterea sau reducerea numărului de membri ai tribunalului de apel cu multipli de trei. Numiri suplimentare trebuie să fie făcute pe aceeași bază prevăzută la alineatul (2).
- (4) Membrii tribunalului de apel trebuie să dețină calificările necesare în țările lor pentru exercitarea celor mai înalte funcții judiciare sau să fie juriști cu competențe recunoscute. Aceștia trebuie să aibă cunoștințe de specialitate sau să aibă experiență în domeniul dreptului internațional public. Este de dorit ca aceștia să dețină competențe în special în dreptul internațional în materie de investiții, în dreptul comercial internațional sau în soluționarea litigiilor care decurg din investiții internaționale sau din acorduri comerciale internaționale.

(5) Membrii tribunalului de apel sunt numiți pentru un mandat de opt ani. Cu toate acestea, în cazul a trei dintre cele șase persoane numite imediat după intrarea în vigoare a prezentului acord, care urmează să fie hotărâte prin tragere la sorți, primul mandat are o durată de doisprezece ani. Mandatul poate fi reînnoit după expirarea mandatului membrului respectiv printr-o decizie a comitetului. De îndată ce devin vacante, locurile vor fi reocupate. O persoană desemnată pentru a înlocui o persoană al cărei mandat nu a expirat va ocupa postul pe durata rămasă din mandatul predecesorului său. O persoană care îndeplinește o funcție în cadrul unei formațiuni a tribunalului de apel la expirarea mandatului poate, cu autorizarea președintelui tribunalului de apel, să îndeplinească în continuare funcția respectivă până la încheierea procedurilor acestei formațiuni și poate fi considerată în continuare membru al tribunalului de apel exclusiv în acest scop.

(6) Tribunalul de apel are un președinte și un vicepreședinte, care sunt responsabili cu aspectele organizatorice. Aceștia au un mandat de patru ani și sunt aleși prin tragere la sorți dintre membrii tribunalului de apel care au fost numiți în temeiul alineatului (2) litera (c). Ei își exercită funcțiile printr-un sistem de rotație prin tragere la sorți efectuată de către președintele comitetului. Vicepreședintele îl înlocuiește pe președinte atunci când acesta nu este disponibil.

(7) Tribunalul de apel judecă cauzele în formațiuni de trei membri, care au fost numiți în temeiul alineatului (2) litera (a), litera (b), respectiv litera (c). Formațiunea este prezidată de membrul care a fost numit în temeiul alineatului (2) litera (c).

(8) Președintele tribunalului de apel numește membrii care compun formațiunea însărcinată să judece apelul după un sistem de rotație, pentru a garanta că alcătuirea fiecărei formațiuni este aleatorie și imprevizibilă, oferind în același timp șanse egale tuturor membrilor de a-și exercita mandatul.

9. Tribunalul de apel își elaborează propriile proceduri de lucru.

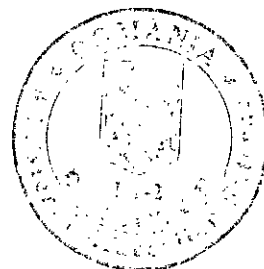
(10) Membrii tribunalului de apel se asigură că sunt disponibili și că au capacitatea de a exercita funcțiile prevăzute în prezenta secțiune.

(11) Pentru asigurarea disponibilității membrilor, aceștia primesc un onorariu lunar și un onorariu pentru fiecare zi în care au îndeplinit funcția de membru, care urmează să fie stabilite printr-o decizie a comitetului. Președintele tribunalului de apel și, dacă este cazul, vicepreședintele primesc un onorariu pentru fiecare zi lucrată în calitate de președinte al tribunalului de apel, în conformitate cu prezenta secțiune.

(12) Onorariul lunar și onorariile zilnice pentru președintele sau vicepreședintele tribunalului de apel atunci când îndeplinește funcțiile președintelui tribunalului de apel în temeiul prezentei secțiuni sunt plătite în mod egal de ambele părți într-un cont gestionat de Secretariatul ICSID. În cazul în care una dintre părți nu plătește onorariul lunar sau onorariile zilnice, cealaltă parte poate alege să le plătească. Orice astfel de arierate rămân exigibile, cu dobânda corespunzătoare.

(13) Pe baza unei decizii a comitetului, onorariul lunar și onorariile zilnice pot fi transformate permanent într-un salariu normal. În acest caz, membrii tribunalului de apel lucrează cu normă întreagă și comitetul stabilește remunerația lor și aspectele organizatorice aferente. În acest caz, membrii tribunalului de apel nu pot exercita nicio altă activitate profesională, remunerată sau nu, cu excepția unei derogări acordate cu titlu excepțional de către președintele tribunalului de apel.

(14) Secretariatul ICSID asigură secretariatul tribunalului de apel și îi furnizează un sprijin adecvat. Cheltuielile aferente acestui sprijin se repartizează de către tribunal între părțile la litigiu în conformitate cu articolul 3.21 (Cheltuieli).

ARTICOLUL 3.11

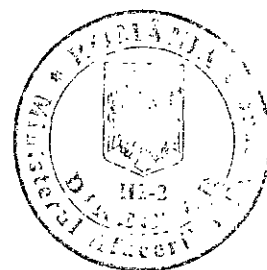
Reguli de etică

(1) Membrii tribunalului și ai tribunalului de apel sunt aleși din rândul unor persoane a căror independență este mai presus de orice îndoială. Ei nu au legătură cu niciun guvern¹ și, în special, nu acceptă instrucțiuni din partea vreunui guvern sau a vreunei organizații cu privire la chestiuni legate de litigiu. Ei nu participă la soluționarea unor litigii care ar putea crea un conflict de interese direct sau indirect. Membrii trebuie să respecte dispozițiile anexei 7 (Cod de conduită pentru membrii tribunalului, membrii tribunalului de apel și mediatori). În plus, din momentul numirii, ei se abțin să acționeze în calitate de avocat, de expert numit de o parte la litigiu sau de martor numit de o parte la litigiu în orice litigiu legat de protecția investițiilor, nou sau aflat pe rol, în virtutea prezentului acord sau a oricărui alt acord sau a legislației naționale.

(2) În cazul în care o parte la litigiu consideră că un membru este în situație de conflict de interese, partea respectivă trimite o cerere de recuzare a membrului respectiv către președintele tribunalului, respectiv către președintele tribunalului de apel. Cererea de recuzare se transmite în termen de 15 zile de la data la care componența formațiunii tribunalului sau a tribunalului de apel a fost comunicată părții la litigiu sau în termen de 15 zile de la data la care faptele relevante au fost aduse la cunoștința acesteia, în cazul în care aceste fapte nu puteau fi cunoscute, în mod rezonabil, în momentul constituirii formațiunii. Cererea de recuzare indică motivele de recuzare.

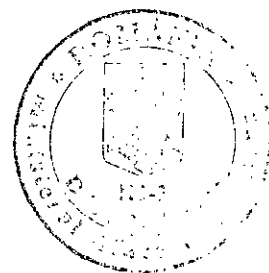
¹ Pentru mai multă certitudine, faptul că o persoană primește un venit din partea unei administrații publice sau a fost anterior angajată în cadrul unei administrații publice sau are legături de rudenie cu o persoană care primește un venit din partea unei administrații publice nu constituie, în sine, un motiv de incompatibilitate.

3. Se, no prazo de 15 dias a contar da data da contestação da nomeação, o membro contestado optar por não se demitir das suas funções nessa secção, o presidente do tribunal ou do tribunal de recurso, respetivamente, deve, após ouvir as partes no litígio e dar ao membro a oportunidade de formular observações, decidir no prazo de 45 dias a contar da receção da contestação da nomeação e notificar, de imediato, as partes no litígio e os outros membros da secção.

4. As contestações da designação para uma secção do presidente do tribunal são apreciadas pelo presidente do tribunal de recurso, e vice-versa.

5. Mediante recomendação fundamentada do presidente do tribunal de recurso, as Partes, por decisão do comité, podem decidir afastar um membro do tribunal ou do tribunal de recurso, se o seu comportamento for incompatível com as obrigações previstas no n.º 1 e incompatível com a sua permanência no tribunal ou no tribunal de recurso. Se o comportamento em questão for o do presidente do tribunal de recurso, cabe ao presidente do tribunal de primeira instância apresentar a recomendação fundamentada. Os artigos 3.9, n.º 5 (Tribunal de Primeira Instância), e 3.10, n.º 5 (Tribunal de recurso), aplicam-se com as devidas adaptações ao preenchimento das vagas que possam surgir nos termos do presente número.

ARTICOLUL 3.12

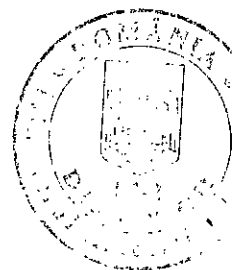
Mecanismul multilateral de soluționare a litigiilor

Părțile urmăresc, între ele și împreună cu alți parteneri comerciali interesați, instituirea unui tribunal multilateral pentru investiții și a unui mecanism de apel pentru soluționarea litigiilor în materie de investiții internaționale. La instituirea unui astfel de mecanism multilateral, comitetul are în vedere adoptarea unei decizii care să prevadă că litigiile legate de investiții care intră sub incidența prezentei secțiuni urmează să fie soluționate prin intermediul mecanismului multilateral și să precizeze măsurile tranzitorii adecvate.

ARTICOLUL 3.13

Legea aplicabilă și reguli de interpretare

(1) Tribunalul decide dacă tratamentul care face obiectul cererii încalcă o obligație prevăzută în capitolul doi (Protecția investițiilor).

(2) Sub rezerva alineatului (3), tribunalul aplică prezentul acord interpretat în conformitate cu Convenția de la Viena privind dreptul tratatelor și cu alte reguli și principii ale dreptului internațional aplicabile între părți¹.

(3) În cazul apariției unor preocupări serioase legate de chestiuni de interpretare care pot afecta domeniile la care se referă prezentul acord, comitetul poate adopta, în temeiul alineatului (4) litera (f) de la articolul 4.1 (Comitetul), interpretări ale dispozițiilor prezentului acord. O interpretare adoptată de comitet este obligatorie pentru tribunal și tribunalul de apel și orice hotărâre trebuie să fie în concordanță cu decizia respectivă. Comitetul poate decide că o interpretare are efect obligatoriu cu începere de la o anumită dată.

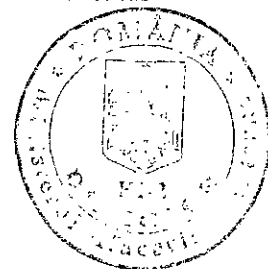
ARTICOLUL 3.14

Cereri vădit nefondate

(1) Pârâtul poate ridica o obiecție pentru lipsa vădită de temei a unei cereri în termen de cel mult 30 de zile de la constituirea unei formațiuni a tribunalului în temeiul articolului 3.9 (Tribunalul de primă instanță) și, în orice caz, înainte de prima ședință a formațiunii tribunalului.

---

¹ Pentru mai multă certitudine, dreptul intern al părților nu face parte din dreptul aplicabil. Atunci când tribunalul trebuie să verifice sensul unei dispoziții din dreptul intern al uneia dintre părțile la litigiu ca o chestiune de fapt, acesta se bazează pe interpretarea obișnuită a dispoziției respective de către instanțele sau autoritățile acelei părți, și sensul dat dreptului intern relevant de către tribunal nu este obligatoriu pentru instanțele sau autoritățile părților la acord. Tribunalul nu are competența de a stabili legalitatea unei măsuri, presupusă a constitui o încălcare a prezentului acord, pe baza dreptului intern al unei părți la litigiu.

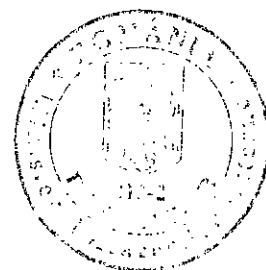

- (2) Pârâtul trebuie să specifice cu maximum de precizie motivele obiecției.
- (3) După ce le oferă părților la litigiu ocazia de a-și prezenta observațiile cu privire la obiecție, tribunalul pronunță o decizie sau o hotărâre provizorie cu privire la obiecția respectivă în prima ședință a formațiunii tribunalului sau imediat după aceasta.
- (4) Această procedură și orice decizie a tribunalului nu aduc atingere dreptului unui pârât de a ridica obiecții, în temeiul articolului 3.15 (Cereri fără temeii juridice) sau în cursul procedurii, în legătură cu fundamentul juridic al unei cereri și nu aduc atingere nici autorității tribunalului de a se pronunța cu titlu preliminar asupra altor obiecții.

ARTICOLUL 3.15

Cereri neîntemeiate de drept

- (1) Fără a aduce atingere competenței tribunalului de a se pronunța asupra altor obiecții cu titlu preliminar sau dreptului pârâtului de a ridica astfel de obiecții la momentul oportun, tribunalul examinează și se pronunță cu titlu preliminar asupra oricărei obiecții ridicate de pârât cu privire la faptul că, din punct de vedere juridic, o cerere introdusă în temeiul articolului 3.6 (Introducerea unor cereri la tribunal) nu este, în tot sau în parte, o cerere în privința căreia să poată fi pronunțată o hotărâre în favoarea reclamantului în temeiul prezentei secțiuni, chiar dacă s-ar pleca de la premisa că faptele invocate sunt reale. Tribunalul poate examina totodată orice alte fapte pertinente care nu fac obiectul litigiului.

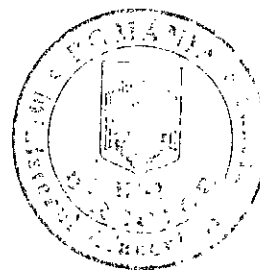
(2) O obiecție în sensul alineatului (1) se înaintează tribunalului cât mai curând după constituirea formațiunii tribunalului și în orice caz nu mai târziu de data fixată de tribunal pentru depunerea de către pârât a contra-memoriului sau a memoriului în apărare sau, în cazul unei modificări a cererii, de data fixată de tribunal pentru depunerea de către pârât a răspunsului său la modificare. Nu pot fi înaintate obiecții în sensul alineatului (1) cât timp este în curs o procedură în temeiul articolului 3.14 (Cereri vădit nefondate), cu excepția cazului în care tribunalul acordă permisiunea de a ridica obiecții conform prezentului articol, după examinarea corespunzătoare a circumstanțelor cauzei.

(3) La primirea unei obiecții în temeiul alineatului (1) și dacă nu consideră că aceasta este vădit nefondată, tribunalul suspendă procedura pe fond, stabilește un calendar pentru examinarea obiecției care să fie compatibil cu orice calendar stabilit pentru examinarea altor chestiuni preliminare și pronunță o decizie sau o hotărâre provizorie privind obiecția precizând motivele pentru decizia sa sau pentru hotărârea sa provizorie.

ARTICOLUL 3.16

Transparența procedurilor

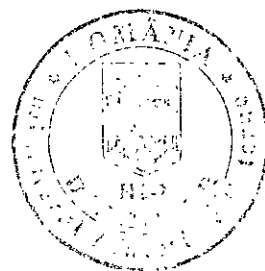
Anexa 8 (Norme privind accesul public la documente, audierile și posibilitatea ca terțe persoane să prezinte observații) se aplică litigiilor prevăzute în prezenta secțiune.

ARTICOLUL 3.17

Partea la acord care nu participă la litigiu

- (1) Tribunalul acceptă ca partea care nu participă la litigiu să formuleze observații orale sau scrise referitoare la chestiuni de interpretare a tratatului sau, după consultarea părților la litigiu, o poate invita să formuleze observații.
- (2) Tribunalul nu trage nicio concluzie din absența observațiilor sau a unui răspuns la o invitație în temeiul alineatului (1).
- (3) Tribunalul se asigură că prezentarea observațiilor nu perturbă sau îngreunează inutil procedura și că nu aduce prejudicii nejustificate niciuneia dintre părțile la litigiu.
- (4) Tribunalul se asigură totodată că părților la litigiu li se acordă o posibilitate rezonabilă de a prezenta observații cu privire la orice observație a părții care nu participă la litigiu.

ARTICOLUL 3.18

Hotărâri

(1) În cazul în care decide că tratamentul care face obiectul litigiului încalcă o obligație prevăzută în capitolul doi (Protecția investițiilor), tribunalul poate acorda, separat sau în solidar, numai¹:

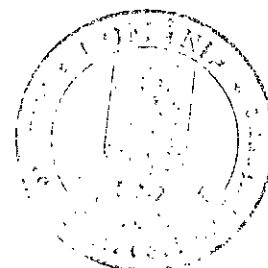
- (a) daune-interese și orice dobânzi aplicabile; și
- (b) restituirea proprietății, cu condiția ca pârâtul să poată plăti daune-interese și orice dobânzi aplicabile, stabilite de tribunal în conformitate cu capitolul doi (Protecția investițiilor), în locul restituirii.

(2) Daunele-interese nu pot să depășească cuantumul pierderilor suferite de reclamant sau de societatea sa stabilită local, după caz, ca urmare a încălcării dispozițiilor pertinente din capitolul doi (Protecția investițiilor), din care se scad eventualele despăgubiri sau compensații anterioare acordate deja de partea vizată. Tribunalul nu acordă daune punitive.

(3) Atunci când cererea este introdusă în numele unei societăți stabilite local, hotărârea se adresează acestei societăți.

---

¹ Pentru mai multă certitudine, hotărârea este dată pe baza cererii reclamantului, după examinarea eventualelor observații ale părților la litigiu.

(4) Ca regulă generală, tribunalul pronunță o hotărâre provizorie în termen de 18 luni de la data introducerii cererii. Dacă tribunalul consideră că nu poate pronunța hotărârea provizorie în termen de 18 luni, acesta informează în scris părțile la litigiu cu privire la motivele întârzierii și indică termenul în care estimează că va pronunța hotărârea provizorie. O hotărâre provizorie devine definitivă la 90 de zile după ce a fost pronunțată dacă niciuna dintre părțile la litigiu nu a contestat-o în fața tribunalului de apel.

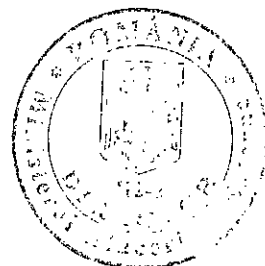
ARTICOLUL 3.19

Procedura de apel

(1) Oricare dintre părțile la litigiu poate contesta o hotărâre provizorie în fața tribunalului de apel, în termen de 90 de zile de la pronunțarea acesteia. Motivele de apel sunt următoarele:

- (a) o eroare a tribunalului în ceea ce privește interpretarea sau aplicarea legislației aplicabile;
- (b) o eroare vădită a tribunalului în ceea ce privește aprecierea faptelor, inclusiv aprecierea legislației interne aplicabile; sau
- (c) motivele prevăzute la articolul 52 din Convenția ICSID, în măsura în care acestea nu sunt acoperite de literele (a) și (b).

(2) În cazul în care tribunalul de apel respinge apelul, hotărârea provizorie devine definitivă. Tribunalul de apel poate, de asemenea, să respingă apelul în regim de urgență atunci când este evident că acesta este vădit neîntemeiat, caz în care hotărârea provizorie devine definitivă.

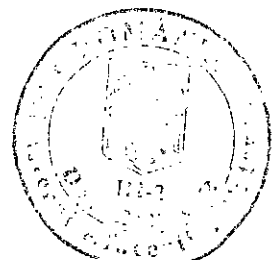

(3) În cazul în care tribunalul de apel admite apelul, acesta modifică sau infirmă, în întregime sau parțial, constatările și concluziile juridice ale hotărârii provizorii. Tribunalul de apel trimite cauza spre rejudecare tribunalului, specificând exact modul în care a modificat sau infirmat constatările și concluziile pertinente ale tribunalului. Tribunalul este ținut de constatările și concluziile tribunalului de apel și, după audierea părților la litigiu, dacă este cazul, își revizuieste hotărârea provizorie în consecință. Tribunalul încearcă să pronunțe hotărârea revizuită în termen de 90 de zile de la trimiterea cauzei spre rejudecare.

(4) Ca regulă generală, durata procedurii de apel nu depășește 180 de zile, calculate de la data la care o parte la litigiu notifică oficial decizia sa de a introduce apel până la data la care tribunalul de apel pronunță hotărârea. Dacă tribunalul de apel consideră că nu poate pronunța hotărârea în termen de 180 de zile, acesta informează în scris părțile la litigiu cu privire la motivele întârzierii și indică termenul în care estimează că va pronunța hotărârea. În nici un caz procedura nu ar trebui să depășească 270 de zile.

(5) Partea la litigiu care introduce un apel furnizează o garanție pentru costurile procedurii de apel. Partea la litigiu furnizează, de asemenea, orice alte garanții care pot fi dispuse de tribunalul de apel.

(6) Dispozițiile articolului 3.8 (Finanțarea de către un terț), ale anexei 8 (Norme privind accesul public la documente, audierile și posibilitatea ca terțe persoane să prezinte observații), ale articolului 3.17 (Partea la acord care nu participă la litigiu) și ale articolului 3.21 (Cheltuieli) se aplică *mutatis mutandis* procedurii de apel.

ARTICOLUL 3.20

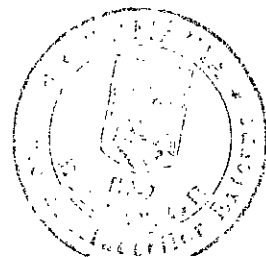
Despăgubirea sau alte forme de compensare

Pârâtul nu poate pretinde, iar tribunalul nu poate accepta, ca mijloc de apărare, cerere reconvențională, drept de compensare sau pentru orice alt motiv, faptul că reclamantul a primit sau va primi o despăgubire sau o altă compensație, ca urmare a unui contract de asigurare sau de garanție, pentru o parte sau pentru totalitatea despăgubirilor solicitate într-un litigiu inițiat în conformitate cu prezenta secțiune.

ARTICOLUL 3.21

Cheltuieli

- (1) Tribunalul dispune plata cheltuielilor aferente procedurii de către partea care cade în pretenții. În cazuri excepționale, tribunalul poate repartiza cheltuielile între părțile la litigiu, dacă consideră că repartizarea lor este adecvată circumstanțelor cazului.
- (2) Alte cheltuieli rezonabile, inclusiv cele de reprezentare și asistență juridică, sunt suportate de partea care cade în pretenții, exceptând situațiile în care tribunalul hotărăște că repartizarea cheltuielilor nu este adecvată circumstanțelor cazului.
- (3) Atunci când cererea este admisă numai în parte, cheltuielile acordate se ajustează proporțional cu numărul sau cu amploarea capetelor de cerere admise.

(4) În cazul în care o cerere este respinsă, în tot sau în parte, în aplicarea articolului 3.14 (Cereri vădit nefondate) sau a articolului 3.15 (Cereri fără temei juridic), tribunalul dispune ca toate cheltuielile aferente cererii sau capetelor de cerere respective, inclusiv cheltuielile aferente procedurii și alte costuri rezonabile, printre care cheltuielile de reprezentare și asistență juridică, să fie suportate de către partea care cade în pretenții.

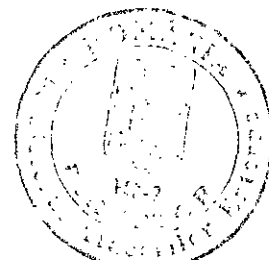
(5) Comitetul ia în considerare adoptarea unor norme suplimentare privind onorariile pentru a determina cuantumul maxim al cheltuielilor de reprezentare și asistență juridică care pot fi suportate de anumite categorii de părți care cad în pretenții. Aceste norme suplimentare țin cont de resursele financiare ale reclamanților care sunt persoane fizice sau întreprinderi mici sau mijlocii. Comitetul încearcă să adopte astfel de norme suplimentare în termen de un an de la intrarea în vigoare a prezentului acord.

ARTICOLUL 3.22

Executarea hotărârilor

(1) O hotărâre pronunțată în conformitate cu prezenta secțiune nu poate fi executată decât după rămânerea sa definitivă în temeiul alineatului (4) de la articolul 3.18 (Hotărârea), al alineatului (2) de la articolul 3.19 (Procedura de apel) sau al alineatului (3) de la articolul 3.19 (Procedura de apel). Hotărârile definitive pronunțate de către tribunal în conformitate cu prezenta secțiune sunt obligatorii pentru părțile la litigiu și nu pot face obiectul unui apel, al unei reexaminări, al unei anulări sau al oricărei alte căi de atac¹.

¹ Pentru mai multă certitudine, această dispoziție nu împiedică o parte la litigiu să solicite tribunalului revizuirea, rectificarea sau interpretarea unei hotărâri, de exemplu în temeiul articolelor 50 și 51 din Convenția ICSID sau al articolelor 37 și 38 din regulile de arbitraj ale UNCITRAL sau cu dispozițiile echivalente ale altor norme, după cum sunt aplicabile procedurii în cauză.

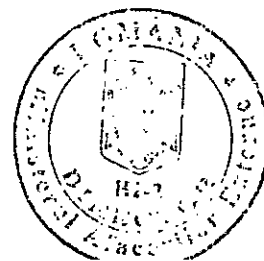
(2) Fiecare parte la acord recunoaște orice hotărâre pronunțată în temeiul prezentului acord ca fiind obligatorie și asigură executarea obligației pecuniare pe teritoriul său, la fel ca în cazul unei hotărâri definitive a unei instanțe din partea respectivă.

(3) Executarea hotărârii este reglementată de legile privind executarea hotărârilor sau sentințelor în vigoare în locul în care se solicită executarea.

(4) Pentru mai multă certitudine, articolul 4.11 (Absența efectelor directe) din capitolul patru (Dispoziții instituționale, generale și finale) nu împiedică recunoașterea, executarea sau asigurarea aplicării hotărârilor pronunțate în conformitate cu prezenta secțiune.

(5) În sensul articolului I din Convenția de la New York, hotărârile definitive pronunțate în conformitate cu prezenta secțiune sunt hotărâri arbitrale referitoare la litigii care se consideră că decurg dintr-o relație sau o tranzacție comercială.

(6) Pentru mai multă certitudine și sub rezerva dispozițiilor de la alineatul (1), în cazul în care un litigiu a fost supus procedurii de soluționare a litigiilor în temeiul alineatului (1) litera (a) de la articolul 3.6 (Introducerea unor cereri la tribunal), o hotărâre definitivă pronunțată în conformitate cu prezenta secțiune este considerată a fi o hotărâre în sensul secțiunii 6 din capitolul IV din Convenția ICSID.

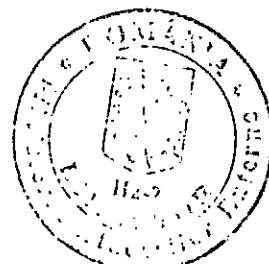

ARTICOLUL 3.23

Rolul părților la acord

(1) Niciuna dintre părți nu acordă protecție diplomatică și nu introduce o acțiune internațională în privința unui litigiu pe care unul dintre investitorii săi și cealaltă parte au convenit să îl supună sau l-au supus procedurii de soluționare a litigiilor în conformitate cu prezenta secțiune, cu excepția cazului în care cealaltă parte nu se conformează hotărârii pronunțate în litigiul respectiv. În aplicarea prezentului alineat, „protecția diplomatică” nu include schimburile diplomatice informale având ca unic scop soluționarea litigiului.

(2) Pentru mai multă certitudine, alineatul (1) nu exclude posibilitatea ca o parte să recurgă la procedurile de soluționare a litigiilor prevăzute în capitolul trei (Soluționarea litigiilor) secțiunea B (Soluționarea litigiilor dintre părți) în legătură cu o măsură cu aplicabilitate generală, chiar dacă se pretinde că măsura respectivă încalcă prezentul acord în ceea ce privește o investiție anume pentru care a fost introdusă o cerere în temeiul articolului 3.6 (Introducerea unor cereri la tribunal) și nu aduce atingere articolului 3.17 (Partea la acord care nu participă la litigiu).

ARTICOLUL 3.24

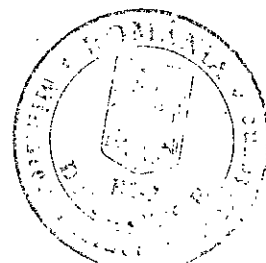
Conexare

(1) Atunci când două sau mai multe cereri introduse separat în temeiul articolului 3.6 (Introducerea unor cereri la tribunal) au în comun o chestiune de drept sau de fapt și decurg din aceleași evenimente sau circumstanțe, o parte la litigiu poate solicita constituirea unei formațiuni separate a tribunalului („formațiunea însărcinată cu conexarea”) și poate cere acestei formațiuni să emită un ordin de conexare în conformitate cu:

- (a) acordul tuturor părților la litigiu care ar fi vizate de ordinul respectiv, caz în care părțile la litigiu trebuie să înainteze o cerere comună în conformitate cu alineatul (3); sau
- (b) alineatele (2)-(12), cu condiția ca ordinul solicitat să vizeze un singur pârât.

(2) Partea la litigiu care solicită un ordin de conexare trebuie să notifice în prealabil celelalte părți la litigiu care ar urma să fie vizate de ordinul respectiv. Notificarea precizează:

- (a) numele și adresele tuturor părților la litigiu care ar urma să fie vizate de ordin;
- (b) cererile sau părțile acestora care ar urma să fie vizate de ordin; și
- (c) motivele pentru care se solicită ordinul.

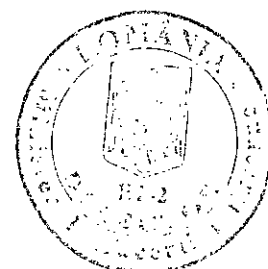
Părțile la litigiu fac eforturi pentru a conveni cu privire la ordinul de conexare solicitat și la regulile de soluționare a litigiilor aplicabile.

(3) În cazul în care părțile la litigiu menționate la alineatul (2) nu ajung la un acord cu privire la conexare în termen de 30 de zile de la notificare, una dintre ele poate face o cerere de ordin de conexare în conformitate cu alineatele (3)-(7). Cererea se efectuează în scris și se transmite președintelui tribunalului și tuturor părților la litigiu pe care ar urma să le vizeze ordinul. Cererea precizează:

- (a) numele și adresele tuturor părților la litigiu care ar urma să fie vizate de ordin;
- (b) cererile sau părțile acestora care ar urma să fie vizate de ordin; și
- (c) motivele pentru care se solicită ordinul.

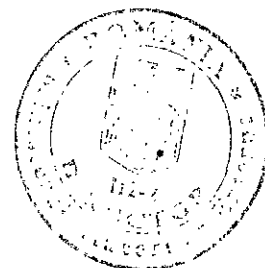
În cazul în care părțile la litigiu ajung la un acord cu privire la conexarea cererilor, ele înaintează o cerere comună președintelui tribunalului în conformitate cu prezentul alineat.

(4) Cu excepția cazului în care președintele tribunalului constată, în termen de 30 de zile de la primirea unei cereri în conformitate cu alineatul (3), că cererea este vădit nefondată, se constituie o formațiune a tribunalului însărcinată cu conexarea, în conformitate cu alineatul (8) de la articolul 3.9 (Tribunalul de primă instanță).

- (5) Formațiunea tribunalului însărcinată cu conexarea își desfășoară activitatea în felul următor:
- (a) cu excepția cazului în care părțile la litigiu convin altfel, dacă toate cererile vizate de ordinul de conexare solicitat au fost introduse în conformitate cu aceleași reguli de soluționare a litigiilor, formațiunea tribunalului însărcinată cu conexarea procedează conform regulilor respective;
  - (b) dacă cererile vizate de ordinul de conexare solicitat nu au fost introduse în conformitate cu aceleași reguli de soluționare a litigiilor:
    - (i) părțile la litigiu pot conveni asupra regulilor de soluționare a litigiilor disponibile conform articolului 3.6 (Introducerea unor cereri la tribunal) care se vor aplica procedurilor de conexare; sau
    - (ii) dacă părțile la litigiu nu pot ajunge la un acord asupra regulilor de soluționare a litigiilor în termen de 30 de zile de la data cererii prevăzute la alineatul (3), procedurilor de conexare li se aplică regulile de arbitraj ale UNCITRAL.
- (6) În cazul în care formațiunea însărcinată cu conexarea constată că două sau mai multe cereri introduse în conformitate cu articolul 3.6 (Introducerea unor cereri la tribunal) au în comun o chestiune de drept sau de fapt și decurg din aceleași evenimente sau circumstanțe, în vederea soluționării echitabile și eficiente a cererilor și a consecvenței hotărârilor, și după audierea părților la litigiu, formațiunea însărcinată cu conexarea:
- (a) poate să își declare competența pentru toate cererile sau o parte a acestora și poate să le instrumenteze și să le judece împreună; sau

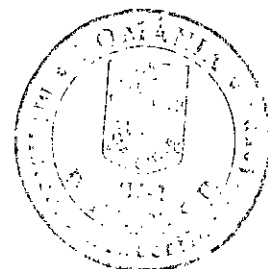
(b) poate să își declare competența, să instrumenteze și să judece una sau mai multe cereri a căror judecare consideră că ar fi utilă pentru soluționarea celorlalte.

(7) În cazul în care a fost constituită o formațiune însărcinată cu conexarea, un reclamant care a introdus o cerere în conformitate cu articolul 3.6 (Introducerea unor cereri la tribunal) și care nu a fost menționat în cererea prevăzută la alineatul (3) poate adresa formațiunii însărcinate cu conexarea o cerere scrisă de a fi inclus în orice ordin pronunțat în conformitate cu alineatul (6). Această cerere trebuie să îndeplinească cerințele prevăzute la alineatul (3).

(8) La cererea uneia dintre părțile la litigiu, formațiunea însărcinată cu conexarea, înainte de a lua decizia prevăzută la alineatul (6), poate dispune suspendarea procedurii unei formațiuni constituite în conformitate cu articolul 3.9 (Tribunalul de primă instanță), cu excepția cazului în care această formațiune și-a amânat deja lucrările.

(9) O formațiune a tribunalului constituită în conformitate cu articolul 3.9 (Tribunalul de primă instanță) nu mai are competența de a judeca o cerere, sau părți ale acesteia, dacă o formațiune însărcinată cu conexarea își declară competența pentru cererea respectivă, iar lucrările formațiunii constituite în conformitate cu articolul 3.9 (Tribunalul de primă instanță) se suspendă sau se amână în consecință.

(10) Hotărârea formațiunii însărcinate cu conexarea cu privire la cererile sau părțile cererilor pentru care și-a declarat competența este obligatorie pentru formațiunile constituite în conformitate cu articolul 3.9 (Tribunalul de primă instanță) în privința cererilor respective, de la data la care hotărârea devine definitivă în temeiul alineatului (4) de la articolul 3.18 (Hotărârea), al alineatului (2) de la articolul 3.19 (Procedura de apel) sau al alineatului (3) de la articolul 3.19 (Procedura de apel).

(11) Un reclamant își poate retrage din procedura de soluționare a litigiilor cererea sau o parte a acesteia vizată de conexare conform prezentului articol, cu condiția ca această cerere sau parte a cererii să nu fie introdusă din nou în conformitate cu articolul 3.6 (Introducerea unor cereri la tribunal).

(12) La cererea uneia dintre părțile la litigiu, formațiunea însărcinată cu conexarea poate dispune măsurile pe care le consideră necesare pentru a păstra confidențialitatea informațiilor protejate ale părții respective la litigiu în raport cu celelalte părți la litigiu. Aceste măsuri pot include autorizarea transiterii către celelalte părți la litigiu a unor versiuni ale documentelor care conțin informații protejate sau măsuri pentru desfășurarea unor părți ale audierii cu ușile închise.

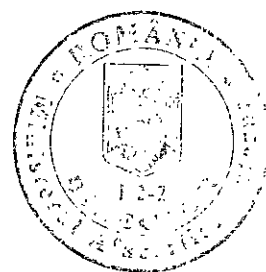
SECȚIUNEA B

SOLUȚIONAREA LITIGIILOR DINTRE PĂRȚI

ARTICOLUL 3.25

Domeniul de aplicare

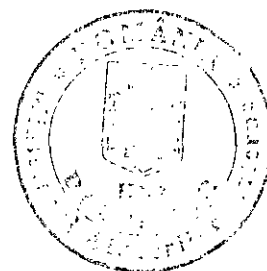
Prezenta secțiune se aplică tuturor litigiilor dintre părți legate de interpretarea și aplicarea dispozițiilor prezentului acord, cu excepția cazului în care se prevede în mod expres contrariul.

ARTICOLUL 3.26

Consultări

- (1) Părțile caută să soluționeze orice litigiu legat de interpretarea și aplicarea dispozițiilor menționate la articolul 3.25 (Domeniul de aplicare) inițiind consultări cu bună credință, pentru a ajunge la o soluție convenită de comun acord.
- (2) Partea care dorește inițierea consultărilor transmite o cerere scrisă celeilalte părți, cu o copie către comitet, care comunică motivele pentru solicitarea consultărilor, inclusiv identificarea măsurilor în cauză, dispozițiile aplicabile menționate la articolul 3.25 (Domeniul de aplicare) și motivele pentru care consideră că măsurile sunt incompatibile cu aceste dispoziții.
- (3) Consultările se desfășoară în termen de 30 de zile de la data primirii cererii și au loc, în absența unui acord contrar între părți, pe teritoriul părții pârâte. Consultările sunt considerate încheiate după 60 de zile de la data primirii cererii, cu excepția cazului în care părțile convin altfel. Consultările sunt confidențiale și nu aduc atingere drepturilor părților în cadrul unei eventuale continuări a procedurii.
- (4) Consultările cu privire la chestiuni urgente se desfășoară în termen de 15 zile de la data primirii cererii și sunt considerate încheiate după 30 de zile de la data primirii cererii, cu excepția cazului în care părțile convin altfel.

(5) În cazul în care partea căreia îi este adresată cererea nu răspunde la cererea de participare la consultări în termen de zece zile de la data primirii acesteia sau în cazul în care consultările nu au loc în termenele prevăzute la alineatul (3), respectiv la alineatul (4) sau sunt încheiate fără a se găsi o soluție reciproc agreată, partea reclamantă poate solicita instituirea unei comisii de arbitraj, în conformitate cu articolul 3.28 (Inițierea procedurii de arbitraj).

ARTICOLUL 3.27

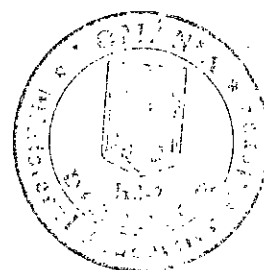
Medierea

Oricare dintre părți poate solicita celeilalte părți să inițieze o procedură de mediere în temeiul anexei 10 (Procedura de mediere pentru litigiile dintre părți) cu privire la orice măsură care are efecte negative asupra investițiilor dintre părți.

ARTICOLUL 3.28

Inițierea procedurii de arbitraj

(1) În cazul în care părțile nu reușesc să soluționeze un litigiu prin consultări, așa cum se prevede la articolul 3.26 (Consultări), partea reclamantă poate solicita instituirea unei comisii de arbitraj, în conformitate cu prezentul articol.

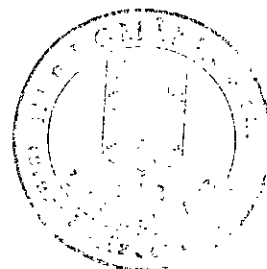

(2) Cererea de instituire a unei comisii de arbitraj se adresează în scris părții pârâte și comitetului. Partea reclamantă identifică în cererea sa măsura specifică în cauză și explică motivul pentru care măsura respectivă ar putea constitui o încălcare a dispozițiilor menționate la articolul 3.25 (Domeniul de aplicare) suficient de detaliat pentru a prezenta cu claritate temeiul juridic al plângerii.

ARTICOLUL 3.29

Instituirea comisiei de arbitraj

- (1) Comisia de arbitraj este compusă din trei arbitri.
- (2) În termen de cinci zile de la data primirii cererii menționate la articolul 3.28 (Inițierea procedurii de arbitraj) alineatul (1) de către partea pârâtă, părțile lansează consultări pentru a ajunge la un acord privind componența comisiei de arbitraj.
- (3) În cazul în care părțile nu reușesc să ajungă la un acord cu privire la alegerea președintelui comisiei de arbitraj în termen de zece zile de la inițierea consultărilor menționate la alineatul (2), președintele comitetului sau delegatul acestuia, în termen de 20 de zile de la inițierea consultărilor menționate la alineatul (2), selectează un arbitru care va îndeplini funcția de președinte, prin tragere la sorți, din lista menționată la articolul 3.44 (Liste de arbitri) alineatul (1).

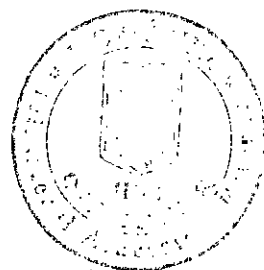
(4) În cazul în care părțile nu reușesc să ajungă la un acord privind arbitrii în termen de zece zile de la inițierea consultărilor menționate la alineatul (2):

(a) fiecare parte poate selecta un arbitru, care nu va îndeplini funcția de președinte, dintre persoanele de pe lista stabilită în temeiul alineatului (2) de la articolul 3.44 (Liste de arbitri), în termen de 15 zile de la inițierea consultărilor menționate la alineatul (2); și

(b) dacă una dintre părți nu selectează un arbitru în conformitate cu alineatul 4 litera (a), președintele comitetului sau delegatul acestuia selectează arbitrul rămas, prin tragere la sorți, dintre persoanele propuse de respectiva parte în temeiul alineatului (2) de la articolul 3.44 (Liste de arbitri), în termen de 20 de zile de la inițierea consultărilor menționate la alineatul (2).

(5) În cazul în care lista menționată la alineatul (2) de la articolul 3.44 (Liste de arbitri) nu este stabilită în termenul necesar în sensul alineatului (4):

(a) dacă ambele părți au propus persoane în temeiul alineatului (2) de la articolul 3.44 (Liste de arbitri), fiecare parte poate selecta un arbitru, care nu va îndeplini funcția de președinte, dintre persoanele propuse, în termen de 15 zile de la inițierea consultărilor menționate la alineatul (2). Dacă una dintre părți nu selectează un arbitru, președintele comitetului sau persoana delegată de acesta selectează arbitrul, prin tragere la sorți, dintre persoanele propuse de partea care nu a selectat un arbitru; sau

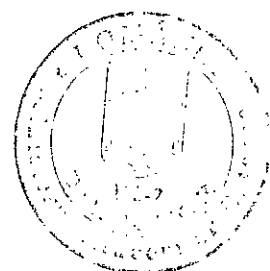

- (b) dacă numai una dintre părți a propus persoane în temeiul alineatului (2) de la articolul 3.44 (Liste de arbitri), fiecare parte poate selecta un arbitru, care nu va îndeplini funcția de președinte, dintre persoanele propuse, în termen de 15 zile de la inițierea consultărilor menționate la alineatul (2). Dacă una dintre părți nu selectează un arbitru, președintele comitetului sau persoana delegată de acesta selectează arbitrul, prin tragere la sorți, dintre persoanele propuse.
- (6) În cazul în care lista prevăzută la alineatul (1) de la articolul 3.44 (Liste de arbitri) nu este stabilită în termenul necesar în sensul alineatului (3), președintele se selectează prin tragere la sorți dintre foștii membri ai organului de apel al OMC, care nu pot fi persoane fizice din una dintre părți.
- (7) Data creării comisiei de arbitraj este data la care este selectat ultimul dintre cei trei arbitri.
- (8) Înlocuirea arbitrilor are loc numai din motivele prezentate detaliat în regulile 18-24 din anexa 9 (Regulamentul de procedură pentru arbitraj) și în conformitate cu procedurile aferente.

ARTICOLUL 3.30

Hotărâri preliminare privind urgența

La cererea uneia dintre părți, comisia de arbitraj pronunță, în termen de zece zile de la instituirea sa, o hotărâre preliminară cu privire la caracterul urgent al cazului.

ARTICOLUL 3.31

Raportul intermediar al comisiei

- (1) Comisia de arbitraj adresează părților un raport intermediar în care prezintă constatările de fapt, aplicabilitatea dispozițiilor pertinente ale prezentului acord și motivele fundamentale ale constatărilor și recomandărilor, în termen de cel mult 90 de zile de la data instituirii sale. Atunci când comisia de arbitraj consideră că acest termen nu poate fi respectat, președintele comisiei de arbitraj comunică în scris acest lucru părților și comitetului, precizând motivele întârzierii și data la care intenționează să prezinte raportul intermediar. Comisia de arbitraj nu poate, în nicio circumstanță, să emită raportul intermediar mai târziu de 120 de zile de la data instituirii sale.
- (2) Oricare dintre părți poate adresa comisiei de arbitraj o cerere scrisă în vederea reexaminării unor aspecte specifice ale raportului intermediar în termen de 30 de zile de la notificarea acestuia.
- (3) În cazuri urgente, comisia de arbitraj depune toate eforturile pentru a-și prezenta raportul intermediar în jumătate din termenul permis în temeiul alineatului (1) și oricare dintre părți poate înainta comisiei de arbitraj o cerere scrisă în vederea reexaminării unor aspecte specifice din raportul intermediar în termen de 15 zile de la notificarea acestuia.
- (4) După analizarea tuturor observațiilor formulate în scris de părți cu privire la raportul intermediar, comisia de arbitraj își poate modifica raportul și poate efectua orice alte examinări pe care le consideră adecvate. Constatările hotărârii finale a comisiei de arbitraj trebuie să includă o expunere suficient de amplă a argumentelor formulate în faza de reexaminare intermediară și să abordeze în mod clar observațiile scrise ale celor două părți.

ARTICOLUL 3.32

Hotărârea comisiei de arbitraj

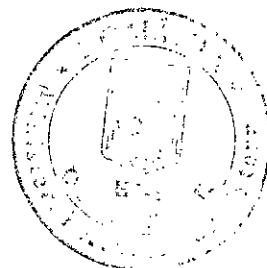
(1) Comisia de arbitraj comunică hotărârea sa părților și comitetului în termen de 150 de zile de la data instituirii sale. Atunci când consideră că acest termen nu poate fi respectat, președintele comisiei de arbitraj comunică în scris acest lucru părților și comitetului, precizând motivele întârzierii și data la care intenționează să pronunțe hotărârea. Comisia de arbitraj nu poate, în nicio circumstanță, să emită hotărârea mai târziu de 180 de zile de la data instituirii sale.

(2) În cazuri urgente, comisia de arbitraj depune toate eforturile pentru a emite hotărârea în termen de 75 de zile de la data instituirii sale. Comisia de arbitraj nu ar trebui, în nicio circumstanță, să emită hotărârea mai târziu de 90 de zile de la data instituirii sale.

ARTICOLUL 3.33

Conformarea cu hotărârea comisiei de arbitraj

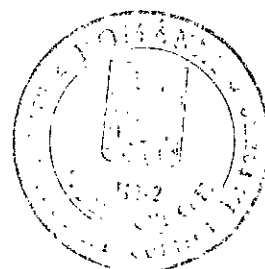
Fiecare parte ia orice măsură necesară pentru a se conforma cu bună credință hotărârii comisiei de arbitraj, iar părțile depun eforturi pentru a conveni asupra termenului în care trebuie să se conformeze hotărârii.

ARTICOLUL 3.34

Termenul rezonabil pentru conformare

- (1) În termen de cel mult 30 de zile de la primirea notificării privind hotărârea comisiei de arbitraj, partea pârâtă notifică partea reclamantă și comitetul cu privire la termenul necesar pentru a se conforma hotărârii comisiei de arbitraj (denumit în continuare „termenul rezonabil”), dacă nu este posibilă o conformare imediată.
- (2) În cazul unui dezacord între părți cu privire la termenul rezonabil necesar pentru a se conforma hotărârii comisiei de arbitraj, în termen de 20 de zile de la primirea notificării trimise de partea pârâtă în temeiul alineatului (1), partea reclamantă poate solicita în scris comisiei de arbitraj inițiale, să stabilească termenul rezonabil. Această cerere se notifică simultan celeilalte părți și comitetului. Comisia de arbitraj inițială comunică părților hotărârea sa și notifică comitetul în termen de 20 de zile de la data depunerii cererii.
- (3) În cazul în care un membru al comisiei de arbitraj inițiale nu mai este disponibil, se aplică procedurile prevăzute la articolul 3.29 (Instituirea comisiei de arbitraj). Termenul pentru pronunțarea hotărârii este de 35 de zile de la data depunerii cererii menționate la alineatul (2).
- (4) Partea pârâtă informează în scris partea reclamantă asupra progreselor înregistrate pentru a se conforma hotărârii comisiei de arbitraj cu cel puțin o lună înainte de expirarea termenului rezonabil.

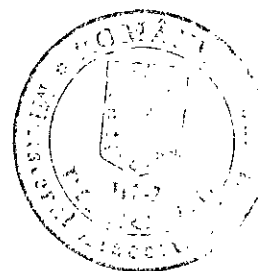

- (5) Termenul rezonabil poate fi prelungit de comun acord de către părți.

ARTICOLUL 3.35

Examinarea măsurilor adoptate în vederea conformării cu hotărârea comisiei de arbitraj

- (1) Partea pârâtă notifică celeilalte părți și comitetului, înainte de expirarea termenului rezonabil, orice măsuri pe care le-a adoptat pentru a se conforma hotărârii comisiei de arbitraj.
- (2) În cazul unui dezacord între părți cu privire la existența oricăror măsuri notificate în temeiul alineatului (1) sau la compatibilitatea acestor măsuri cu dispozițiile menționate la articolul 3.25 (Domeniul de aplicare), partea reclamantă poate solicita în scris comisiei de arbitraj inițiale să decidă asupra acestei chestiuni. Această cerere trebuie să identifice măsura specifică în cauză și dispozițiile menționate la articolul 3.25 (Domeniul de aplicare) cu care partea consideră că măsura respectivă nu este compatibilă suficient de detaliat pentru a prezenta cu claritate temeiul juridic al plângerii. Această cerere trebuie, de asemenea, să explice de ce măsura respectivă este incompatibilă cu dispozițiile menționate la articolul 3.25 (Domeniul de aplicare). Comisia de arbitraj inițială notifică hotărârea sa în termen de 45 de zile de la data depunerii cererii.
- (3) În cazul în care un membru al comisiei de arbitraj inițiale nu mai este disponibil, se aplică procedurile prevăzute la articolul 3.29 (Instituirea comisiei de arbitraj). Termenul pentru pronunțarea hotărârii este de 60 de zile de la data depunerii cererii menționate la alineatul (2).

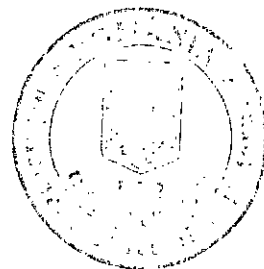

ARTICOLUL 3.36

Măsuri temporare în caz de neconformare

(1) În cazul în care partea pârâtă nu notifică nicio măsură adoptată pentru a se conforma hotărârii comisiei de arbitraj înainte de expirarea termenului rezonabil sau în cazul în care comisia de arbitraj hotărăște că nu s-au luat astfel de măsuri sau că măsura notificată în conformitate cu articolul 3.35 (Examinarea măsurilor adoptate în vederea conformării cu hotărârea comisiei de arbitraj) alineatul (1) nu este compatibilă cu obligațiile care îi revin părții în temeiul dispozițiilor menționate la articolul 3.25 (Domeniul de aplicare), partea pârâtă începe negocierile cu partea reclamantă în vederea găsirii unui acord reciproc acceptabil cu privire la compensare.

(2) În cazul în care nu se ajunge la un acord în ceea ce privește compensarea în termen de 30 de zile de la încheierea termenului rezonabil, sau în termen de 30 de zile de la data hotărârii comisiei de arbitraj în temeiul articolului 3.35 (Examinarea măsurilor adoptate în vederea conformării cu hotărârea comisiei de arbitraj), că nu s-au luat niciun fel de măsuri de conformare cu hotărârea comisiei de arbitraj sau că o măsură luată în vederea conformării cu hotărârea respectivă nu este compatibilă cu dispozițiile menționate la articolul 3.25 (Domeniul de aplicare), partea reclamantă are dreptul, în urma unei notificări adresate celeilalte părți și comitetului, să ia măsurile adecvate la un nivel echivalent cu nivelul anulării sau reducerii avantajelor cauzate de încălcarea respectivă. Notificarea trebuie să precizeze măsurile care trebuie luate. Partea reclamantă poate lua aceste măsuri în orice moment după expirarea unei perioade de zece zile de la data primirii notificării de către partea pârâtă, cu excepția cazului în care aceasta din urmă a solicitat arbitrajul în conformitate cu alineatul (3).

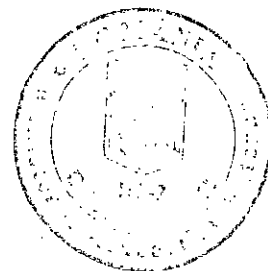
(3) În cazul în care partea pârâtă consideră că măsurile luate de partea reclamantă nu sunt echivalente cu nivelul anulării sau al reducerii avantajelor cauzate de încălcarea respectivă, ea poate cere în scris comisiei de arbitraj inițiale să decidă asupra acestei chestiuni. Cererea trebuie transmisă părții reclamante și comitetului înainte de încheierea perioadei de zece zile menționate la alineatul (2). Comisia de arbitraj inițială, după solicitarea avizului experților, dacă este cazul, comunică părților și comitetului hotărârea sa privind nivelul de suspendare a obligațiilor, în termen de 30 de zile de la data depunerii cererii. Măsurile nu pot fi luate până când comisia de arbitraj inițială nu își comunică hotărârea și orice măsură trebuie să fie compatibilă cu hotărârea comisiei de arbitraj.

(4) În cazul în care un membru al comisiei de arbitraj inițiale nu mai este disponibil, se aplică procedurile prevăzute la articolul 3.29 (Instituirea comisiei de arbitraj). Termenul pentru pronunțarea hotărârii este de 45 de zile de la data depunerii cererii menționate la alineatul (3).

(5) Măsurile prevăzute în prezentul articol sunt temporare și nu se aplică din momentul în care:

(a) părțile ajung la o soluție convenită de comun acord, în temeiul articolului 3.39 (Soluția convenită de comun acord); sau

(b) părțile ajung la un acord cu privire la efectul măsurii notificate în conformitate cu alineatul (1) de la articolul 3.37 (Examinarea măsurilor adoptate în vederea conformării cu hotărârea după adoptarea unor măsuri temporare în caz de neconformare), și anume dacă aceasta asigură sau nu conformarea părții pârâte cu dispozițiile menționate la articolul 3.25 (Domeniul de aplicare); sau

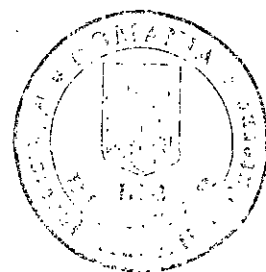

- (c) orice măsură considerată incompatibilă cu dispozițiile menționate la articolul 3.25 (Domeniul de aplicare) este retrasă sau modificată astfel încât să fie conformă cu dispozițiile respective, așa cum se prevede la alineatul (2) de la articolul 3.37 (Examinarea măsurilor adoptate în vederea conformării cu hotărârea după adoptarea unor măsuri temporare în caz de neconformare).

ARTICOLUL 3.37

Examinarea măsurilor adoptate în vederea conformării cu hotărârea după adoptarea unor măsuri temporare în caz de neconformare

- (1) Partea pârâtă notifică părții reclamante și comitetului orice măsură pe care a luat-o pentru a se conforma hotărârii comisiei de arbitraj și cererea sa ca partea reclamantă să pună capăt măsurilor aplicate.
- (2) În cazul în care părțile nu ajung la un acord pentru a stabili dacă măsura notificată asigură sau nu conformarea părții pârâte cu dispozițiile menționate la articolul 3.25 (Domeniul de aplicare) în termen de 30 de zile de la data primirii notificării, partea reclamantă solicită în scris comisiei de arbitraj inițiale să decidă asupra acestei chestiuni. Această cerere se notifică simultan celeilalte părți și comitetului. Hotărârea comisiei de arbitraj se notifică părților și comitetului în termen de 45 de zile de la data depunerii cererii. În cazul în care comisia de arbitraj decide că o măsură luată pentru a se conforma hotărârii este conformă cu dispozițiile menționate la articolul 3.25 (Domeniul de aplicare), măsurile menționate la articolul 3.36 (Măsuri temporare în caz de neconformare) încetează.

ARTICOLUL 3.38

Suspendarea și încheierea procedurilor de arbitraj

(1) Comisia de arbitraj își suspendă activitatea, la cererea scrisă a ambelor părți, în orice moment, pentru o perioadă convenită de părți de maximum douăsprezece luni. Comisia de arbitraj își reia activitatea la sfârșitul acestei perioade convenite, la cererea scrisă a părții reclamante, sau înainte de încheierea acestei perioade, la cererea scrisă a ambelor părți. În cazul în care partea reclamantă nu solicită reluarea activității comisiei de arbitraj înainte de expirarea perioadei convenite, procedura de soluționare a litigiilor inițiată conform prezentei secțiuni se consideră încheiată. Sub rezerva articolului 3.45 (Relația cu obligațiile în cadrul OMC), suspendarea și încetarea activității comisiei de arbitraj nu aduc atingere drepturilor părților în cadrul altor proceduri.

(2) În orice moment, părțile pot să convină în scris să pună capăt procedurilor de soluționare a litigiilor inițiate în conformitate cu prezenta secțiune.

ARTICOLUL 3.39

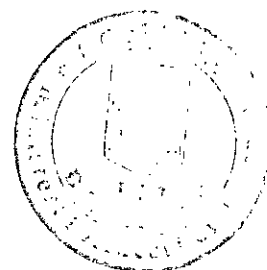
Soluția convenită de comun acord

Părțile pot ajunge în orice moment la o soluție convenită de comun acord pentru un litigiu prevăzut în prezenta secțiune. Ele notifică această soluție comitetului și comisiei de arbitraj, dacă a fost înființată o astfel de comisie. Dacă soluția necesită aprobare în conformitate cu procedurile interne aplicabile ale uneia dintre părți, notificarea face trimitere la această cerință, iar procedurile de soluționare a litigiilor inițiate în conformitate cu prezenta secțiune se suspendă. Procedura se încheie dacă nu este necesară o astfel de aprobare, sau după notificarea îndeplinirii acestor proceduri interne.

ARTICOLUL 3.40

Reguli de procedură

- (1) Procedura de soluționare a litigiilor prevăzută în prezentul capitol este reglementată de anexa 9 (Regulamentul de procedură pentru arbitraj).
- (2) Orice reuniune a comisiei de arbitraj este deschisă publicului în conformitate cu anexa 9 (Regulamentul de procedură pentru arbitraj).

ARTICOLUL 3.41

Transmiterea informațiilor

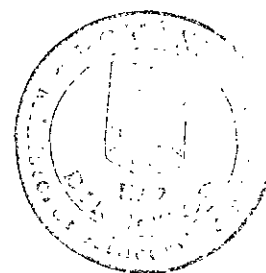
(1) La cererea unei părți sau din proprie inițiativă, comisia de arbitraj poate procura informații din orice sursă pe care o consideră potrivită pentru procedura de arbitraj, inclusiv de la părțile implicate în litigiu. Comisia de arbitraj are totodată dreptul de a solicita avizul experților, atunci când consideră că este necesar. Comisia de arbitraj consultă părțile înainte de alegerea experților respectivi. Orice informații astfel obținute trebuie comunicate părților pentru ca acestea să prezinte observații.

(2) Persoanele fizice și juridice interesate stabilite pe teritoriul părților sunt autorizate să transmită comisiei de arbitraj observațiile lor *amicus curiae* în conformitate cu anexa 9 (Regulamentul de procedură pentru arbitraj).

ARTICOLUL 3.42

Reguli de interpretare

Comisia de arbitraj interpretează dispozițiile menționate la articolul 3.25 (Domeniul de aplicare) în conformitate cu regulile obișnuite de interpretare ale dreptului public internațional, inclusiv cele codificate în Convenția de la Viena privind dreptul tratatelor. În cazul în care o obligație care decurge din prezentul acord este identică cu o obligație care decurge din Acordul OMC, comisia de arbitraj ia în considerare orice interpretare pertinentă stabilită în hotărârile Organului de soluționare a litigiilor al OMC (denumit în continuare „OSL”). Hotărârile comisiei de arbitraj nu pot spori sau reduce drepturile și obligațiile prevăzute de dispozițiile menționate la articolul 3.25 (Domeniul de aplicare).

ARTICOLUL 3.43

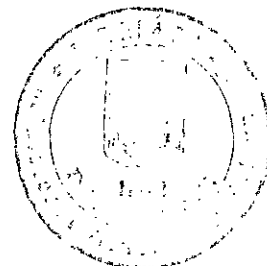
Deciziile și hotărârile comisiei de arbitraj

- (1) Comisia de arbitraj depune toate eforturile pentru a lua orice decizie prin consens. Cu toate acestea, în cazul în care nu se poate ajunge la o decizie prin consens, chestiunea în cauză se decide prin vot majoritar.

- (2) Orice hotărâre a comisiei de arbitraj este obligatorie pentru părți și nu creează drepturi sau obligații pentru persoane fizice sau juridice. Hotărârea prezintă constatările de fapt, aplicabilitatea dispozițiilor pertinente menționate la articolul 3.25 (Domeniul de aplicare) și motivele constatărilor și ale concluziilor. Comitetul face publică hotărârea comisiei de arbitraj în integralitate, cu excepția cazului în care hotărăște contrariul pentru a asigura confidențialitatea informațiilor desemnate ca fiind confidențiale de către una dintre părți.

ARTICOLUL 3.44

Liste de arbitri

- (1) La intrarea în vigoare a prezentului acord, părțile stabilesc o listă de cinci persoane disponibile și capabile să îndeplinească funcția de președinte al comisiei de arbitraj menționate la articolul 3.29 (Instituirea comisiei de arbitraj).

(2) În cel mult șase luni de la intrarea în vigoare a prezentului acord, comitetul stabilește o listă cu cel puțin zece persoane disponibile și capabile să îndeplinească funcția de arbitru. La intrarea în vigoare a prezentului acord, fiecare parte propune cel puțin cinci persoane care pot îndeplini funcția de arbitru.

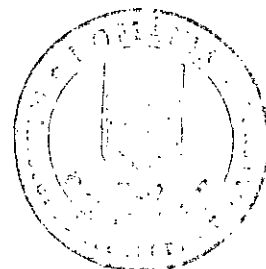
(3) Comitetul se asigură că listele de persoane care pot îndeplini funcția de președinte sau de arbitru create în temeiul alineatelor (1) și (2) sunt ținute la zi.

(4) Arbitrii trebuie să aibă cunoștințe specializate sau experiență în drept și comerț sau investiții internaționale sau în soluționarea litigiilor care decurg din acorduri comerciale internaționale. Aceștia sunt independenți, își exercită funcția în nume propriu, nu au legătură cu guvernul niciunei părți și respectă dispozițiile anexei 11 (Codul de conduită al arbitrilor și al mediatorilor).

ARTICOLUL 3.45

Relația cu obligațiile în cadrul OMC

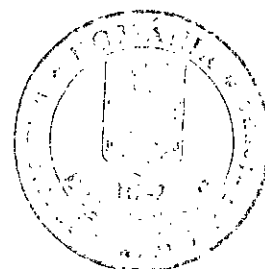
(1) Recurgerea la dispozițiile privind soluționarea litigiilor prevăzute în prezenta secțiune nu aduce atingere niciunei acțiuni în cadrul OMC, inclusiv procedurilor de soluționare a litigiilor.

(2) În pofida alineatului (1), atunci când o parte a inițiat o procedură de soluționare a litigiilor în legătură cu o anumită măsură, în temeiul prezentei secțiuni sau al Acordului OMC, ea nu poate iniția o procedură de soluționare a litigiilor cu privire la aceeași măsură în cadrul celeilalte instanțe decât după încheierea primei proceduri. În plus, nicio parte nu poate iniția o procedură de soluționare a litigiilor în temeiul prezentei secțiuni și al Acordului OMC, cu excepția cazului în care obiectul litigiului îl constituie obligații în mod substanțial diferite prevăzute de cele două acorduri, sau dacă instanța selectată, din motive procedurale sau jurisdicționale, nu se poate pronunța cu privire la cererea care vizează obținerea unei reparații în legătură cu obligația respectivă, cu condiția ca această imposibilitate de a decide să nu fie rezultatul lipsei de diligență a uneia dintre părțile la litigiu.

(3) În sensul alineatului (2):

- (a) procedurile de soluționare a litigiilor prevăzute de Acordul OMC se consideră a fi inițiate din momentul în care una dintre părți formulează o cerere de instituire a unei comisii, în conformitate cu articolul 6 din Înțelegerea privind regulile și procedurile de soluționare a litigiilor din anexa 2 la Acordul OMC (denumită în continuare „MSL”) și se consideră a fi încheiate atunci când OSL adoptă raportul comisiei și, după caz, raportul organului de apel, în conformitate cu articolul 16 și cu articolul 17 alineatul (14) din MSL; și
- (b) procedurile de soluționare a litigiilor în temeiul prezentei secțiuni se consideră a fi inițiate în urma cererii unei părți de instituire a unei comisii de arbitraj în temeiul alineatului (1) de la articolul 3.28 (Inițierea procedurii de arbitraj) și se consideră a fi încheiate atunci când comisia de arbitraj transmite hotărârea sa părților și comitetului în temeiul alineatului (2) de la articolul 3.32 (Hotărârea comisiei de arbitraj) sau atunci când părțile ajung la o soluție convenită de comun acord în temeiul articolului 3.39 (Soluția convenită de comun acord).

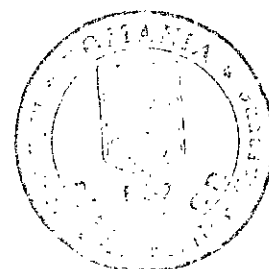

(4) Nicio dispoziție din prezenta secțiune nu împiedică o parte să pună în aplicare suspendarea obligațiilor autorizată de OSL. Acordul OMC și EUSFTA nu pot fi invocate pentru a împiedica o parte să ia măsuri adecvate în conformitate cu articolul 3.36 (Măsuri temporare în caz de neconformare) din prezenta secțiune.

ARTICOLUL 3.46

Termene

- (1) Toate termenele prevăzute în prezenta secțiune, inclusiv termenele în care comisiile de arbitraj trebuie să notifice hotărârile adoptate, sunt calculate în zile calendaristice, prima zi fiind cea următoare actului sau faptului la care se referă, dacă nu există dispoziții contrare.
- (2) Orice termen menționat în prezenta secțiune poate fi modificat cu acordul comun al părților.

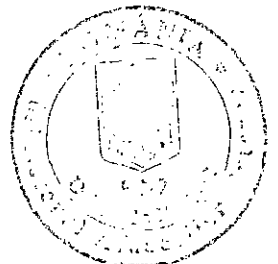
CAPITOLUL PATRU

DISPOZIȚII INSTITUȚIONALE, GENERALE ȘI FINALE

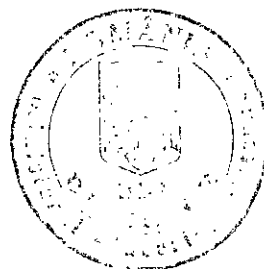
ARTICOLUL 4.1

Comitetul

- (1) Părțile înființează un comitet compus din reprezentanți ai părții UE și ai Republicii Singapore (denumit în continuare „comitetul”).
- (2) Comitetul se reunește, alternativ în Uniune sau în Singapore, din doi în doi ani, sau fără întârzieri nejustificate la cererea uneia dintre părți. Comitetul este coprezidat de membrul Comisiei Europene responsabil cu comerțul și de ministrul comerțului și industriei din Singapore, sau de persoanele delegate de aceștia. Comitetul convine asupra calendarului reuniunilor sale, își stabilește ordinea de zi și poate adopta propriul regulament de procedură.
- (3) Comitetul:
  - (a) asigură funcționarea corespunzătoare a prezentului acord;
  - (b) monitorizează și facilitează implementarea și aplicarea prezentului acord și contribuie la realizarea obiectivelor sale generale;

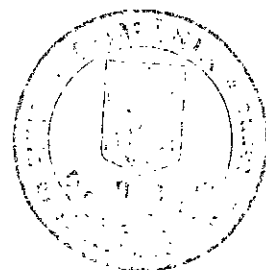

- (c) examinează modurile în care se pot dezvolta relațiile de investiții dintre părți;
  - (d) examinează dificultățile care ar putea apărea în punerea în aplicare a secțiunii A (Soluționarea litigiilor dintre investitori și părți) a capitolului trei (Soluționarea litigiilor) și analizează îmbunătățirile care pot fi aduse, în special având în vedere experiența și evoluțiile din cadrul altor instanțe internaționale;
  - (e) examinează funcționarea capitolului trei (Soluționarea litigiilor) secțiunea A (Soluționarea litigiilor dintre investitori și părți) în general, inclusiv luând în considerare orice aspecte care decurg din eforturile de instituire a mecanismului multilateral de soluționare a litigiilor prevăzut la articolul 3.12 (Mecanismul multilateral de soluționare a litigiilor);
  - (f) fără a aduce atingere capitolului trei (Soluționarea litigiilor), caută să rezolve problemele care pot apărea în domeniile reglementate de prezentul acord sau să soluționeze litigiile care pot apărea cu privire la interpretarea sau aplicarea prezentului acord; și
  - (g) examinează orice altă chestiune de interes pentru un domeniu reglementat de prezentul acord.
- (4) Comitetul poate, cu acordul părților și după îndeplinirea cerințelor și procedurilor legale ale părților, să ia următoarele decizii:
- (a) să numească membrii tribunalului și ai tribunalului de apel în temeiul alineatului (2) de la articolul 3.9 (Tribunalul de primă instanță) și al alineatului (2) de la articolul 3.10 (Tribunalul de apel), să mărească sau să scadă numărul membrilor în temeiul articolului 3.9 alineatul (3) și al articolului 3.10 alineatul (3) și să înlăture un membru al tribunalului sau al tribunalului de apel în temeiul alineatului (5) de la articolul 3.11 (Reguli de etică);

- (b) să stabilească onorariul lunar al membrilor tribunalului și al tribunalului de apel, în temeiul articolului 3.9 alineatul (12) și al articolului 3.10 alineatul (11) și cuantumul onorariului zilnic al membrilor care îndeplinesc o funcție în cadrul unei formațiuni a tribunalului de apel și al președinților tribunalului și tribunalului de apel, în temeiul articolului 3.10 alineatul (12) și al articolului 3.9 alineatul (13);
- (c) să transforme onorariul lunar și alte onorarii și cheltuieli ale membrilor tribunalului și al tribunalului de apel într-un salariu normal în temeiul articolului 3.9 alineatul (15) și al articolului 3.10 alineatul (13);
- (d) să stabilească orice măsuri tranzitorii necesare în temeiul articolului 3.12 (Mecanismul multilateral de soluționare a litigiilor);
- (e) să adopte norme suplimentare privind onorariile în temeiul alineatului (5) de la articolul 3.21 (Cheltuieli);
- (f) să adopte interpretări ale dispozițiilor prezentului acord, care sunt obligatorii pentru părți și toate organismele instituite în temeiul prezentului acord, inclusiv tribunalul și tribunalul de apel prevăzute în capitolul trei (Soluționarea litigiilor) secțiunea A (Soluționarea litigiilor dintre investitori și părți) și comisiile de arbitraj prevăzute în capitolul trei (Soluționarea litigiilor) secțiunea B (Soluționarea litigiilor dintre părți); și
- (g) să adopte reguli care completează regulile de soluționare a litigiilor aplicabile sau regulile incluse în anexe. Aceste reguli sunt obligatorii pentru tribunalul și tribunalul de apel prevăzute în capitolul trei (Soluționarea litigiilor) secțiunea A (Soluționarea litigiilor dintre investitori și părți) și pentru comisiile de arbitraj prevăzute în capitolul trei (Soluționarea litigiilor) secțiunea B (Soluționarea litigiilor dintre părți).

ARTICOLUL 4.2

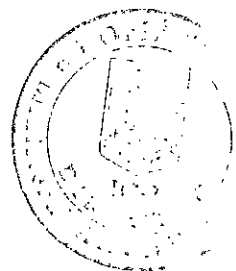
Adoptarea deciziilor

- (1) Părțile pot lua decizii în cadrul comitetului, în cazurile prevăzute de prezentul acord. Deciziile adoptate de comitet sunt obligatorii pentru părți, care trebuie să ia măsurile necesare pentru punerea în aplicare a respectivelor decizii.
- (2) Comitetul poate face recomandări corespunzătoare, în cazurile prevăzute de prezentul acord.
- (3) Comitetul își adoptă deciziile și își formulează recomandările pe baza unui acord între părți.

ARTICOLUL 4.3

Modificări

- (1) Părțile pot conveni să modifice prezentul acord. Modificările intră în vigoare după ce părțile și-au transmis reciproc notificări scrise care atestă că au îndeplinit cerințele și procedurile legale aplicabile, așa cum se prevede în instrumentul de modificare.

(2) În pofida alineatului (1), părțile pot să adopte decizii de modificare a prezentului acord în cadrul comitetului în cazurile prevăzute în prezentul acord.

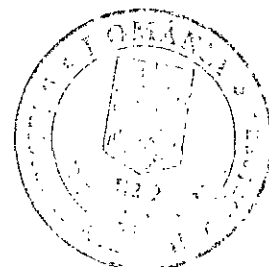
ARTICOLUL 4.4

Excepția prudențială

(1) Nicio dispoziție din prezentul acord nu se interpretează ca împiedicând părțile să adopte sau să mențină măsuri rezonabile din motive prudențiale, cum ar fi:

- (a) protecția investitorilor, a deponenților, a asiguraților sau a persoanelor față de care un furnizor de servicii financiare are obligații în calitate de fiduciar;
- (b) menținerea siguranței, a solvabilității, a integrității sau a responsabilității financiare a furnizorilor de servicii financiare; sau
- (c) asigurarea integrității și a stabilității sistemului financiar al părții.

(2) Aceste măsuri nu sunt mai stricte decât este necesar pentru a îndeplini obiectivul pe care îl urmăresc și nu constituie un mijloc de discriminare arbitrară sau nejustificată împotriva furnizorilor de servicii financiare ai celeilalte părți în comparație cu propriii săi furnizori de servicii financiare similari și nici nu constituie o restricție disimulată în comerțul cu servicii.

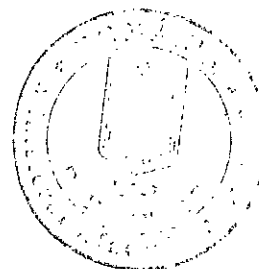
(3) Nicio dispoziție a prezentului acord nu se interpretează ca impunând uneia dintre părți să divulge informații referitoare la afacerile și la conturile unor clienți sau să divulge orice informație confidențială sau protejată deținută de entități publice.

ARTICOLUL 4.5

Excepții privind securitatea

Nicio dispoziție a prezentului acord nu se interpretează:

- (a) ca impunând unei părți obligația de a furniza informații a căror divulgare o consideră contrară intereselor sale esențiale în domeniul securității;
- (b) ca împiedicând o parte să întreprindă acțiunile pe care le consideră necesare pentru protecția intereselor sale esențiale în domeniul securității:
  - (i) legate de fabricarea sau comerțul cu arme, muniții și material de război, precum și de traficul cu alte articole și materiale și de activitățile economice desfășurate direct sau indirect în scopul aprovizionării unităților militare;
  - (ii) legate de furnizarea de servicii destinate direct sau indirect să asigure aprovizionarea unităților militare;

- (iii) legate de materialele fisionabile sau fuzionabile sau de materialele din care sunt obținute acestea; sau
  - (iv) decise pe timp de război sau în alte situații de urgență în relațiile internaționale sau pentru a proteja infrastructuri publice critice (infrastructurile de comunicații, de energie sau de apă care furnizează bunuri sau servicii esențiale către publicul larg) împotriva încercărilor deliberate de a le bloca sau perturba;
- (c) ca împiedicând o parte să întreprindă orice acțiune în vederea menținerii păcii și securității internaționale.

ARTICOLUL 4.6

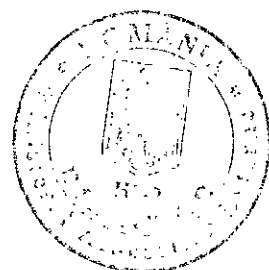
Fiscalitate

- (1) Prezentul acord se aplică măsurilor fiscale numai în măsura în care acest lucru este necesar pentru a pune în aplicare dispozițiile prezentului acord¹.

---

¹ Termenul „dispozițiile prezentului acord” înseamnă dispozițiile prin care se acordă:

- (a) un tratament nediscriminatoriu investitorilor în maniera și în măsura prevăzute la articolul 2.3 (Tratamentul național); și
- (b) o protecție investitorilor și investițiilor acestora împotriva exproprierii în maniera și în măsura prevăzute la articolul 2.6 (Exproprierea).

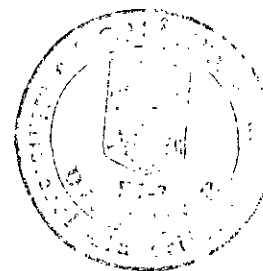
(2) Nicio dispoziție a prezentului acord nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor Uniunii sau ale oricăruia dintre statele membre ale Uniunii sau ale Singapore, prevăzute în acordurile fiscale încheiate între Uniune și Singapore sau între oricare dintre statele membre ale Uniunii și Singapore. În cazul existenței unei neconcordanțe între prezentul acord și un acord de acest tip, acesta din urmă prevalează în ceea ce privește dispozițiile neconcordante. În cazul unui acord fiscal între Uniune și Singapore sau între unul dintre statele membre ale Uniunii și Singapore, autorităților competente în cadrul respectivului acord le revine întreaga responsabilitate pentru a stabili dacă există neconcordanțe între prezentul acord și acordul în cauză.

(3) Nicio dispoziție din prezentul acord nu interzice unei părți să adopte sau să mențină măsuri fiscale care stabilesc o distincție între contribuabili pe criterii raționale, de exemplu contribuabili care nu se află în aceeași situație, în special în ceea ce privește reședința acestora sau locul în care este investit capitalul lor.¹

(4) Nicio dispoziție a prezentului acord nu împiedică adoptarea sau menținerea unor măsuri care au scopul de a preveni evaziunea sau fraudă fiscală în conformitate cu dispozițiile fiscale ale acordurilor privind evitarea dublei impuneri sau ale altor acorduri fiscale sau ale legislației fiscale interne.

---

¹ Pentru mai multă certitudine, părțile înțeleg că nicio dispoziție din prezentul acord nu împiedică adoptarea unei măsuri fiscale care vizează protecția socială, sănătatea publică sau alte obiective sociale sau comunitare sau care vizează stabilitatea macroeconomică, și nici acordarea de beneficii fiscale legate de locul constituirii, și nu de naționalitatea persoanei care deține compania. Măsurile fiscale care vizează stabilitatea macroeconomică sunt măsuri luate pentru a răspunde unor evenimente și tendințe ale economiei naționale pentru a remedia sau a preveni apariția unor dezechilibre sistemice care amenință grav stabilitatea economiei naționale.

(5) Nicio dispoziție din prezentul acord nu împiedică Singapore să adopte sau să mențină măsuri fiscale care sunt necesare pentru a-și proteja interesele majore în materie de politici publice care rezultă din constrângerile sale spațiale specifice.

ARTICOLUL 4.7

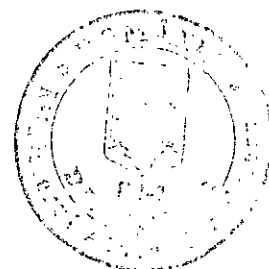
Excepție specifică

Nicio dispoziție din prezentul acord nu se aplică activităților desfășurate de o bancă centrală, de o autoritate monetară sau de o altă entitate publică în cadrul politicii monetare sau al politicii cursului de schimb.

ARTICOLUL 4.8

Fonduri suverane de investiții

Fiecare parte își încurajează fondurile suverane de investiții să respecte Principiile și practicile general acceptate - Principiile de la Santiago.

ARTICOLUL 4.9

Comunicarea informațiilor

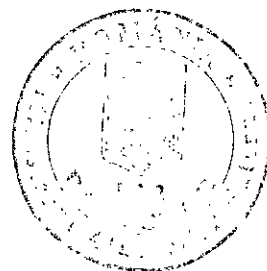
(1) Nicio dispoziție a prezentului acord nu se interpretează ca obligând părțile să comunice informații confidențiale a căror divulgare ar împiedica asigurarea aplicării legii, ar fi contrară interesului public sau ar aduce atingere intereselor comerciale legitime ale unor întreprinderi publice sau private.

(2) Atunci când o parte transmite comitetului informații care sunt considerate confidențiale conform legislației și reglementărilor sale, cealaltă parte tratează aceste informații ca fiind confidențiale, cu excepția cazului în care partea care prezintă informațiile decide altfel.

ARTICOLUL 4.10

Îndeplinirea obligațiilor

Fiecare parte ia toate măsurile generale sau specifice necesare pentru a-și îndeplini obligațiile care îi revin în temeiul prezentului acord. Părțile se asigură că obiectivele prevăzute de prezentul acord sunt atinse.

ARTICOLUL 4.11

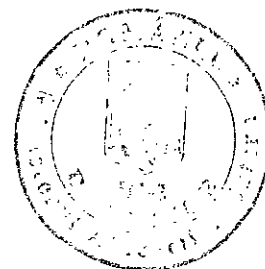
Absența efectelor directe

Pentru mai multă certitudine, nicio dispoziție a prezentului acord nu se interpretează în sensul de a conferi drepturi sau de a impune obligații oricăror persoane, altele decât acele drepturi și obligații create între părți în temeiul dreptului internațional public.

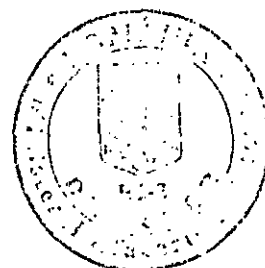
ARTICOLUL 4.12

Relația cu alte acorduri

- (1) Prezentul acord face parte integrantă din relațiile globale dintre Uniune și statele membre ale acesteia, pe de o parte, și Singapore, pe de altă parte, astfel cum sunt reglementate de Acordul de parteneriat și cooperare și se înscrie într-un cadru instituțional comun. El constituie un acord specific care aplică dispozițiile în materie de comerț și investiții ale Acordului de parteneriat și cooperare.
- (2) Pentru mai multă certitudine, părțile convin că nicio dispoziție a prezentului acord nu le impune să acționeze într-un mod incompatibil cu obligațiile care le revin în cadrul Acordului OMC.

- (3) (a) De la data intrării în vigoare a prezentului acord, acordurile dintre statele membre ale Uniunii și Singapore enumerate în anexa 5 (Acordurile menționate la articolul 4.12), inclusiv drepturile și obligațiile care decurg din respectivele acorduri, încetează să se mai aplice, încetează să producă efecte și sunt înlocuite de prezentul acord.
- (b) În cazul în care prezentul acord se aplică cu titlu provizoriu în conformitate cu alineatul (4) de la articolul 4.15 (Intrarea în vigoare), aplicarea dispozițiilor acordurilor enumerate în anexa 5 (Acordurile menționate la articolul 4.12), precum și a drepturilor și obligațiilor care decurg din respectivele acorduri, se suspendă începând cu data aplicării provizorii. În cazul în care aplicarea provizorie a prezentului acord încetează și prezentul acord nu intră în vigoare, suspendarea încetează, iar acordurile enumerate în anexa 5 (Acordurile menționate la articolul 4.12) reîncep să producă efecte.
- (c) În pofida dispozițiilor de la alineatul (3) literele (a) și (b), poate fi introdusă o cerere în temeiul dispozițiilor unui acord menționat în anexa 5 (Acordurile menționate la articolul 4.12), în ceea ce privește tratamentul acordat în timp ce un astfel de acord era în vigoare, în conformitate cu normele și procedurile prevăzute în acel acord și cu condiția să nu fi trecut mai mult de trei ani de la data suspendării acordului în conformitate cu alineatul (3) litera (b) sau, dacă acordul nu este suspendat în temeiul alineatului (3) litera (b), de la data intrării în vigoare a prezentului acord.

- (d) În pofida dispozițiilor de la alineatul (3) literele (a) și (b), dacă aplicarea provizorie a prezentului acord încetează și prezentul acord nu intră în vigoare, poate fi introdusă o cerere în temeiul capitolului trei (Soluționarea litigiilor), secțiunea A (Soluționarea litigiilor dintre investitori și părți), în ceea ce privește tratamentul acordat în perioada aplicării provizorii a prezentului acord, cu condiția să nu fi trecut mai mult de trei ani de la data încetării aplicării provizorii.

În sensul prezentului alineat, definiția sintagmei „intrarea în vigoare a prezentului acord” prevăzută la alineatul (4) litera (d) de la articolul 4.15 (Intrarea în vigoare) nu se aplică.

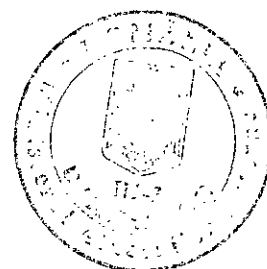
ARTICOLUL 4.13

Aplicare teritorială

Prezentul acord se aplică:

- (a) în ceea ce privește partea UE, teritoriilor în care se aplică Tratatul privind Uniunea Europeană și Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în condițiile stabilite în aceste tratate; și
- (b) în ceea ce privește Republica Singapore, teritoriului acesteia.

Trimiterile la „teritoriu” din prezentul acord se interpretează în acest sens, cu excepția dispozițiilor contrare exprese.

ARTICOLUL 4.14

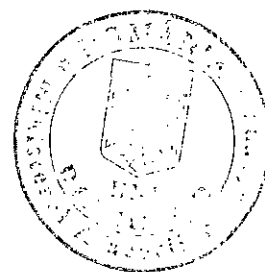
Anexe și clauze interpretative

Anexele și clauzele interpretative fac parte integrantă din prezentul acord.

ARTICOLUL 4.15

Intrarea în vigoare

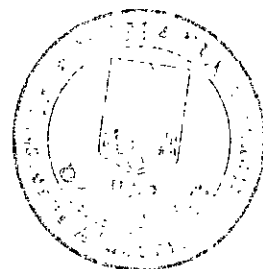
- (1) Prezentul acord se aprobă de către părți în conformitate cu procedurile proprii ale fiecăreia.
- (2) Prezentul acord intră în vigoare în prima zi din a doua lună care urmează celei în care părțile își transmit notificări scrise care atestă că au îndeplinit cerințele și procedurile legale aplicabile pentru intrarea în vigoare a prezentului acord. Părțile pot stabili de comun acord o altă dată.
- (3) Notificările se transmit Secretarului General al Consiliului Uniunii și Directorului Diviziei America de Nord și Europa din cadrul Ministerului Comerțului și Industriei din Singapore sau succesorilor lor.

- (4) (a) Prezentul acord se poate aplica cu titlu provizoriu dacă părțile convin astfel. În acest caz, acordul se aplică din prima zi a lunii următoare datei la care Uniunea și Singapore își notifică reciproc finalizarea procedurilor pertinente. Părțile pot stabili de comun acord o altă dată.
- (b) În cazul în care anumite dispoziții din prezentul acord nu pot fi aplicate provizoriu, partea care nu poate asigura aplicarea provizorie notifică celeilalte părți dispozițiile care nu pot fi aplicate cu titlu provizoriu.

În pofida alineatului (4) litera (a) și cu condiția ca cealaltă parte să fi finalizat procedurile necesare și să nu aibă obiecții referitor la aplicarea provizorie în termen de zece zile de la notificarea faptului că anumite dispoziții nu pot fi aplicate cu titlu provizoriu, dispozițiile prezentului acord care nu au fost notificate se aplică provizoriu începând din prima zi a lunii următoare notificării.

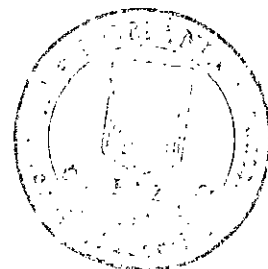
- (c) Uniunea sau Singapore poate înceta aplicarea provizorie a prezentului acord, prin notificarea în scris a celeilalte părți. Această încetare produce efecte din prima zi a celei de-a doua luni care urmează datei notificării.
- (d) În cazul în care prezentul acord sau anumite dispoziții din acesta se aplică cu titlu provizoriu, expresia „intrarea în vigoare a prezentului acord” se interpretează ca fiind data aplicării provizorii. Comitetul își poate exercita funcțiile în timpul aplicării provizorii a prezentului acord. Deciziile adoptate în exercitarea acestor funcții vor înceta să fie aplicabile numai dacă se pune capăt aplicării provizorii a prezentului acord și acesta nu intră în vigoare.

ARTICOLUL 4.16

Durată

- (1) Perioada de valabilitate a prezentului acord este nelimitată.
- (2) Partea UE sau Singapore poate notifica în scris celeilalte părți intenția de a denunța prezentul acord.
- (3) Denunțarea produce efecte la șase luni de la notificarea prevăzută la alineatul (2), fără a aduce atingere articolului 4.17 (Denunțare).
- (4) În termen de 30 de zile de la transmiterea unei notificări în temeiul alineatului (2), oricare dintre părți poate solicita consultări pentru a se stabili dacă denunțarea unei dispoziții a prezentului acord ar trebui să intre în vigoare la o dată ulterioară celei prevăzute la alineatul (3). Aceste consultări încep în termen de 30 de zile de la data transmiterii solicitării.

ARTICOLUL 4.17

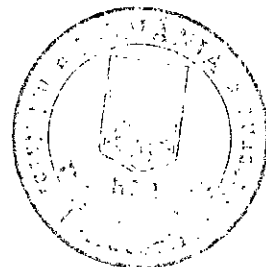
Denunțare

În cazul în care prezentul acord este denunțat în temeiul articolului 4.16 (Durată), acesta continuă să producă efecte pentru o perioadă suplimentară de 20 de ani de la data respectivă, în ceea ce privește investițiile vizate efectuate înaintea datei de denunțare a prezentului acord. Prezentul articol nu se aplică dacă aplicarea provizorie a prezentului acord încetează și prezentul acord nu intră în vigoare.

ARTICOLUL 4.18

Aderarea unor noi state membre la Uniune

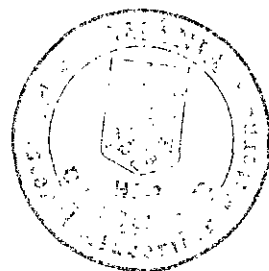
- (1) Uniunea notifică fără întârziere Republicii Singapore orice cerere de aderare a unei țări terțe la Uniune.
- (2) În cursul negocierilor dintre Uniune și o țară candidată la aderare, Uniunea depune eforturi pentru:
  - (a) a oferi Republicii Singapore, în măsura în care este posibil, toate informațiile cerute de Republica Singapore privind orice chestiune reglementată de prezentul acord; și
  - (b) a lua în considerare preocupările exprimate de Republica Singapore.

(3) Uniunea informează Republica Singapore cât de curând posibil cu privire la rezultatul negocierilor de aderare cu o țară candidată și notifică Republicii Singapore intrarea în vigoare a oricărei aderări la Uniune.

(4) În cadrul comitetului și cu suficient timp înainte de data aderării unei țări terțe la Uniune, părțile examinează posibilele efecte ale unei astfel de aderări asupra prezentului acord. Părțile pot, printr-o decizie în cadrul comitetului, stabili orice ajustări sau măsuri de tranziție necesare.

(5) Orice nou stat membru al Uniunii aderă la prezentul acord prin depunerea unui act de aderare la prezentul acord la Secretarul General al Consiliului Uniunii și la Directorul Diviziei America de Nord și Europa din cadrul Ministerului Comerțului și Industriei din Singapore sau la succesorii acestora.

ARTICOLUL 4.19

Texte autentice

Prezentul acord se întocmește în dublu exemplar în limbile bulgară, cehă, croată, daneză, engleză, estonă, finlandeză, franceză, germană, greacă, italiană, letonă, lituaniană, maghiară, malteză, olandeză, polonă, portugheză, română, slovacă, slovenă, spaniolă și suedeză, fiecare dintre aceste texte fiind autentic în egală măsură.

Copie conformă cu documentul deținut de MAE

Corina Badea, director

[REDACTED]
Direcția Tratatelor Internaționale
Ministerul Afacerilor Externe

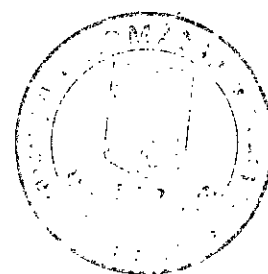
EU/SG/ro 105

EXPROPRIEREA

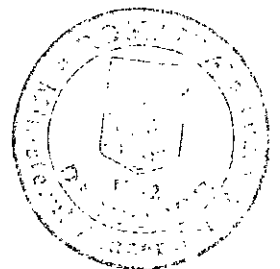
Părțile confirmă înțelegerea comună a elementelor expuse mai jos.

1. Articolul 2.6 (Exproprierea) acoperă două situații. Prima este exproprierea directă, în cazul căreia o investiție vizată este naționalizată sau altfel expropriată direct, printr-un transfer formal al proprietății sau prin confiscare directă. A doua este exproprierea indirectă, în cazul căreia o măsură sau o serie de măsuri ale unei părți au un efect echivalent cu cel al exproprierii directe în sensul că privează în mod considerabil investitorul vizat de atribuțiile fundamentale ale proprietății asupra investiției vizate, inclusiv de dreptul de a utiliza, de a se bucura și de a dispune de investiția vizată, fără transferul formal al titlului de proprietate sau confiscarea directă.

2. Pentru a stabili dacă o măsură sau o serie de măsuri luate de către o parte, într-o situație specifică, constituie o expropriere indirectă, este necesară o examinare de la caz la caz bazată pe fapte, care să ia în considerare, printre altele, următorii factori:
  - (a) impactul economic al măsurii sau al seriei de măsuri și durata acestora, deși faptul că o măsură sau o serie de măsuri luate de către una dintre părți au un efect negativ asupra valorii economice a investiției nu înseamnă, în sine, că a avut loc o expropriere indirectă;

- (b) nivelul în care măsura sau seria de măsuri interferează cu posibilitatea de a utiliza proprietatea, de a se bucura de aceasta sau de a dispune de aceasta; și
- (c) natura măsurii sau a seriei de măsuri, în special obiectul, contextul și intenția măsurii (măsurilor).

Pentru mai multă certitudine, cu excepția cazurilor rare în care impactul unei măsuri sau al unei serii de măsuri este atât de puternic, în lumina scopului lor, încât acestea par în mod vădit excesive, nu constituie expropriere indirectă o măsură sau o serie de măsuri nediscriminatorii ale unei părți care sunt concepute și aplicate pentru a proteja obiective legitime de politică publică, precum sănătatea publică, siguranța și mediul.

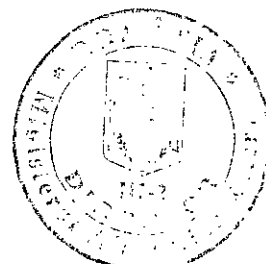

EXPROPRIEREA TERENURILOR

1. În pofida articolului 2.6 (Exproprierea), atunci când Singapore este partea care expropriează, orice măsură de expropriere referitoare la terenuri, în conformitate cu definiția din Legea privind achiziționarea terenurilor (capitolul 152)¹, presupune plata despăgubirii la valoarea de piață, în conformitate cu legislația menționată.

2. În sensul prezentului acord, orice măsură de expropriere în virtutea Legii privind achiziționarea terenurilor (capitolul 152) ar trebui să aibă o utilitate publică sau să fie subordonată unei utilități publice.

---

¹ Legea privind achiziționarea terenurilor (capitolul 152) la data intrării în vigoare a prezentului acord.

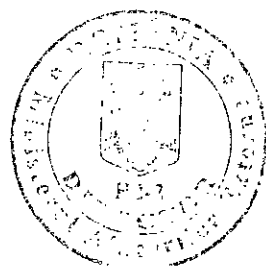

ANEXA 3

EXPROPRIEREA ȘI DREPTURILE DE PROPRIETATE INTELECTUALĂ

Pentru mai multă certitudine, revocarea, limitarea sau crearea drepturilor de proprietate intelectuală, dacă măsura este compatibilă cu Acordul TRIPS și cu capitolul zece (Proprietatea intelectuală) din EUSFTA, nu constituie expropriere. În plus, stabilirea faptului că măsura este incompatibilă cu Acordul TRIPS și cu capitolul zece (Proprietatea intelectuală) din EUSFTA nu înseamnă că a avut loc o expropriere.

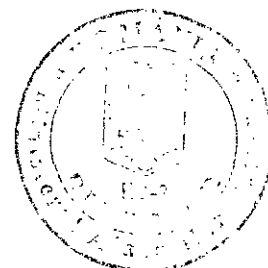

DATORIA PUBLICĂ

1. Nu poate fi introdusă o cerere în care se pretinde că restructurarea datoriei unei părți încalcă o obligație prevăzută în capitolul doi (Protecția investițiilor) sau, dacă a fost introdusă deja o astfel de cerere, examinarea acesteia nu poate fi continuată în temeiul secțiunii A (Soluționarea litigiilor dintre investitori și părți) a capitolului trei (Soluționarea litigiilor) dacă restructurarea este o restructurare negociată la momentul introducerii cererii sau devine o restructurare negociată după acel moment, cu excepția cererilor în care se pretinde că restructurarea încalcă articolul 2.3 (Tratamentul național)¹.
2. În pofida articolului 3.6 (Introducerea unor cereri la tribunal) din capitolul trei (Soluționarea litigiilor) secțiunea A (Soluționarea litigiilor dintre investitori și părți) și sub rezerva punctului 1 din prezenta anexă, un investitor nu poate introduce o cerere în conformitate cu capitolul trei (Soluționarea litigiilor) secțiunea A (Soluționarea litigiilor dintre investitori și părți) în care să pretindă că restructurarea datoriei unei părți încalcă o obligație prevăzută în capitolul doi (Protecția investițiilor), cu excepția articolului 2.3 (Tratamentul național), decât după scurgerea a 270 de zile de la data depunerii de către reclamant a cererii scrise de consultare în conformitate cu articolul 3.3 (Consultări) din capitolul trei (Soluționarea litigiilor) secțiunea A (Soluționarea litigiilor dintre investitori și părți).

---

¹ În sensul prezentei anexe, simplul fapt că tratamentul acordat diferă între investitori sau investiții pe baza unor obiective legitime de politică publică în contextul unei crize a datoriei sau al unei amenințări cu o astfel de criză nu echivalează cu o încălcare a articolului 2.3 (Tratamentul național).

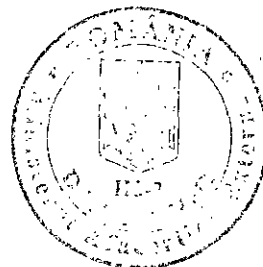

3. În sensul prezentei anexe:

„restructurare negociată” înseamnă restructurarea sau reeșalonarea datoriei unei părți, efectuată (i) printr-o modificare sau amendare a instrumentelor de datorie, în conformitate cu condițiile acestora și cu legislația aplicabilă sau (ii) printr-o preschimbare a datoriei sau un alt proces similar în care titularii a nu mai puțin de 75 % din principalul total al datoriei restante care face obiectul restructurării au consimțit asupra preschimbării datoriei respective sau a unui alt proces;

„legislația aplicabilă” unui instrument de datorie înseamnă cadrul juridic și de reglementare al unei jurisdicții aplicabil acelui instrument de datorie.

4. Pentru mai multă certitudine, „datoria unei părți” include, în cazul Uniunii, datoria unui guvern al unui stat membru al Uniunii sau datoria unei administrații publice dintr-un stat membru al Uniunii, la nivel central, regional sau local.

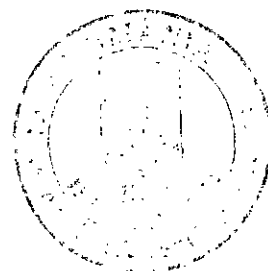

ANEXA 5

ACORDURILE MENȚIONATE LA ARTICOLUL 4.12

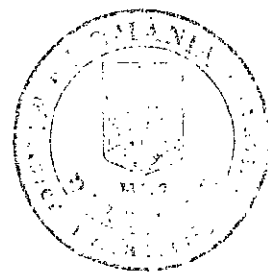
Acordurile dintre statele membre ale Uniunii și Singapore sunt următoarele:

1. Acordul dintre Guvernul Republicii Singapore și Guvernul Republicii Bulgaria privind promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor, întocmit la Singapore la 15 septembrie 2003;
2. Acordul dintre Guvernul Republicii Singapore și Uniunea Economică Belgo-Luxemburgheză privind promovarea și protejarea investițiilor, întocmit la Bruxelles la 17 noiembrie 1978;
3. Acordul dintre Guvernul Republicii Singapore și Guvernul Republicii Cehe privind promovarea și protejarea investițiilor, întocmit la Singapore la 8 aprilie 1995;
4. Tratatul dintre Republica Federală Germania și Republica Singapore privind promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor, întocmit la Singapore la 3 octombrie 1973;

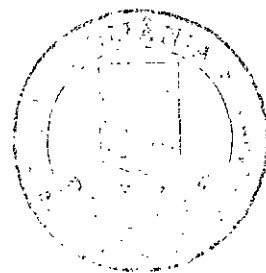

5. Acordul dintre Guvernul Republicii Singapore și Guvernul Republicii Franceze privind promovarea și protejarea investițiilor, întocmit la Paris la 8 septembrie 1975;
6. Acordul dintre Guvernul Republicii Singapore și Guvernul Republicii Letonia privind promovarea și protejarea investițiilor, întocmit la Singapore la 7 iulie 1998;
7. Acordul dintre Republica Singapore și Republica Ungaria privind promovarea și protejarea investițiilor, întocmit la Singapore la 17 aprilie 1997;
8. Acordul de cooperare economică dintre Guvernul Regatului Țărilor de Jos și Guvernul Republicii Singapore, întocmit la Singapore la 16 mai 1972;
9. Acordul dintre Guvernul Republicii Singapore și Guvernul Republicii Polonia privind promovarea și protejarea investițiilor, întocmit la Varșovia, Polonia, la 3 iunie 1993;
10. Acordul dintre Guvernul Republicii Singapore și Guvernul Republicii Slovenia privind promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor, întocmit la Singapore la 25 ianuarie 1999;

11. Acordul dintre Republica Singapore și Republica Slovacia privind promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor, întocmit la Singapore la 13 octombrie 2006; și
  12. Acordul dintre Guvernul Republicii Singapore și Guvernul Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord privind promovarea și protejarea investițiilor, întocmit la Singapore la 22 iulie 1975.
-

**MECANISMUL DE MEDIERE
PENTRU LITIGIILE DINTRE INVESTITORI ȘI PĂRȚI**

ARTICOLUL 1

Obiectiv

Obiectivul mecanismului de mediere este de a facilita găsirea unei soluții convenite de comun acord pe baza unei proceduri complete și rapide, cu asistența unui mediator.

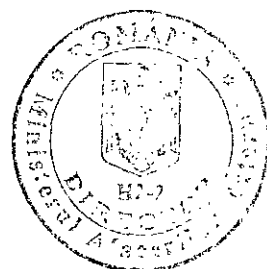
SECȚIUNEA A

PROCEDURA ÎN CADRUL MECANISMULUI DE MEDIERE

ARTICOLUL 2

Inițierea procedurii

- (1) O parte la un litigiu poate solicita, în orice moment, inițierea unei proceduri de mediere. Această cerere se adresează celeilalte părți în scris.

- (2) Partea căreia îi este adresată o astfel de cerere o examinează cu atenție și răspunde prin acceptarea sau respingerea acesteia în scris, în termen de zece zile de la primirea cererii.
- (3) În cazul în care cererea se referă la orice tratament acordat de către o instituție, un organism sau o agenție a Uniunii sau de către un stat membru al Uniunii și nu a fost stabilit un pârât în conformitate cu alineatul (2) de la articolul 3.5 (Notificarea intenției), cererea se adresează Uniunii. În cazul în care Uniunea acceptă cererea, răspunsul trebuie să precizeze dacă la procedura de mediere va fi parte Uniunea sau statul membru al Uniunii în cauză.¹

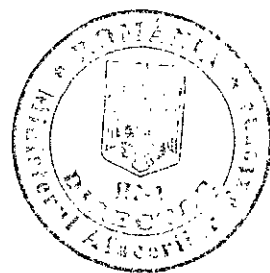
ARTICOLUL 3

Alegerea mediatorului

- (1) Părțile la litigiu depun eforturi pentru a cădea de acord asupra unui mediator în termen de cel mult 15 zile de la primirea răspunsului la cererea menționată la alineatul (2) de la articolul 2 (Inițierea procedurii) din prezenta anexă. Acordul respectiv poate include numirea unui mediator dintre membrii tribunalului constituit în conformitate cu articolul 3.9 (Tribunalul de primă instanță).

---

¹ Pentru mai multă certitudine, atunci când cererea se referă la un tratament acordat de Uniune, partea la mediere este Uniunea și orice stat membru al Uniunii vizat este pe deplin asociat la mediere. Când cererea se referă exclusiv la un tratament acordat de un stat membru al Uniunii, partea la mediere este statul membru al Uniunii vizat, cu excepția cazului în care acesta solicită Uniunii să fie parte la mediere.

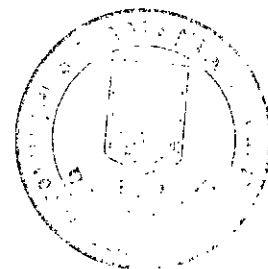

- (2) În cazul în care părțile la litigiu nu pot conveni cu privire la mediator în conformitate cu alineatul (1), oricare dintre acestea poate solicita președintelui tribunalului să selecteze mediatorul prin tragere la sorți dintre membrii tribunalului constituit în conformitate cu articolul 3.9 (Tribunalul de primă instanță). Președintele tribunalului alege mediatorul în termen de zece zile lucrătoare de la cererea oricăreia dintre părțile la litigiu.
- (3) Mediatorul nu trebuie să fie cetățean al niciuneia dintre părțile la acord, cu excepția cazului în care părțile la litigiu convin altfel.
- (4) Mediatorul oferă asistență părților la litigiu în mod imparțial și transparent, în vederea clarificării măsurii în cauză și a eventualelor efecte negative ale acesteia asupra investițiilor, precum și în vederea găsirii unei soluții convenite de comun acord.

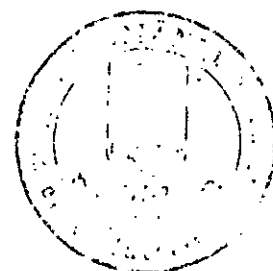
ARTICOLUL 4

Regulile procedurii de mediere

- (1) În termen de zece zile de la numirea mediatorului, partea la litigiu care a invocat procedura de mediere prezintă mediatorului și celeilalte părți la litigiu, în scris, o descriere detaliată a problemei, descriind mai exact funcționarea măsurii în cauză și efectele negative ale acesteia asupra investițiilor. În termen de 20 de zile de la data transmiterii informațiilor în cauză, cealaltă parte la litigiu poate pune la dispoziție, în scris, observațiile sale cu privire la descrierea problemei. Fiecare dintre părțile la litigiu poate include orice informații pe care le consideră relevante în descrierea sa sau în observațiile sale privind problema.

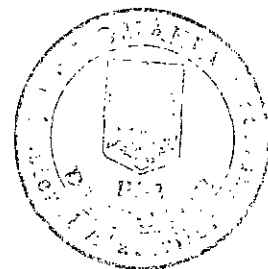

- (2) Mediatorul poate decide cu privire la modalitatea cea mai adecvată de a clarifica măsura în cauză și posibilele efecte negative ale acesteia asupra investițiilor. Mai exact, mediatorul poate să organizeze reuniuni între părțile la litigiu, poate să consulte părțile respective împreună sau individual, poate să solicite asistență sau consultanță din partea experților relevanți și a părților interesate și poate să furnizeze orice sprijin suplimentar solicitat de părțile la litigiu. Cu toate acestea, înainte de a solicita asistență sau de a se consulta cu experții relevanți și cu părțile interesate, mediatorul se consultă cu părțile la litigiu.
- (3) Mediatorul poate să dea un aviz și poate să propună o soluție care să fie examinată de părțile la litigiu, care pot accepta sau respinge soluția propusă sau pot conveni asupra unei soluții diferite. Mediatorul nu poate însă să formuleze un aviz sau observații cu privire la compatibilitatea măsurii în cauză cu capitoul doi (Protecția investițiilor).
- (4) Procedura de mediere are loc pe teritoriul părții la litigiu căreia i-a fost adresată cererea sau, de comun acord, în orice alt loc sau prin orice alt mijloc.
- (5) Părțile la litigiu depun toate eforturile pentru a ajunge la o soluție convenită de comun acord în termen de 60 de zile de la data numirii mediatorului. În așteptarea unui acord final, părțile la litigiu pot lua în considerare posibile soluții provizorii.
- (6) Soluțiile convenite de comun acord se pun la dispoziția publicului. Cu toate acestea, versiunea făcută publică nu poate conține informații pe care una dintre părțile la litigiu le-a desemnat ca fiind confidențiale.

(7) Procedura de mediere se încheie:

- (a) prin adoptarea unei soluții convenite de comun acord de către părțile la litigiu, caz în care procedura de mediere se încheie la data adoptării;
- (b) prin acordul comun al părților la litigiu, în orice etapă a procedurii de mediere, caz în care procedura de mediere se încheie la data respectivului acord;
- (c) prin declarația scrisă a mediatorului, după consultarea părților la litigiu, conform căreia orice eforturi suplimentare de mediere ar fi inutile, caz în care procedura de mediere se încheie la data unei astfel de declarații; sau
- (d) prin declarația scrisă a oricăreia dintre părțile la litigiu după examinarea soluțiilor convenite de comun acord în cadrul procedurii de mediere și după examinarea oricăror avize și soluții propuse de mediator, caz în care procedura de mediere se încheie la data acelei declarații.

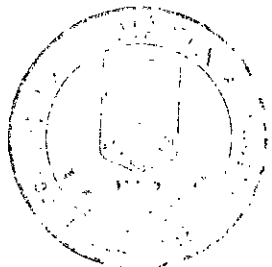
SECȚIUNEA B

PUNEREA ÎN APLICARE

ARTICOLUL 5

Punerea în aplicare a soluției convenite de comun acord

- (1) În cazul în care părțile la litigiu au convenit asupra unei soluții, fiecare dintre ele ia măsurile necesare pentru a pune în aplicare soluția convenită de comun acord în termenul convenit.
- (2) Partea la litigiu care pune soluția în aplicare informează cealaltă parte la litigiu în scris cu privire la acțiunile sau măsurile luate pentru a pune în aplicare soluția convenită de comun acord.
- (3) La cererea părților la litigiu, mediatorul le transmite acestora un proiect de raport factic scris, furnizând o scurtă descriere: (i) a măsurii care face obiectul acestor proceduri; (ii) a procedurilor desfășurate; și (iii) a soluției convenite de comun acord la finalul acestor proceduri, inclusiv a eventualelor soluții provizorii. Mediatorul le acordă părților la litigiu 15 zile lucrătoare pentru a formula observații cu privire la proiectul de raport. După analizarea observațiilor părților la litigiu care au fost prezentate în cadrul termenului respectiv, mediatorul le trimite acestora un raport factic scris definitiv în termen de 15 zile lucrătoare. Raportul factic scris final nu poate să includă niciun fel de interpretare a prezentului acord.

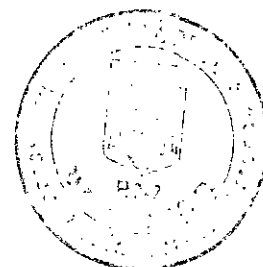
SECȚIUNEA C

DISPOZIȚII GENERALE

ARTICOLUL 6

Relația cu soluționarea litigiilor

- (1) Procedura de mediere nu are ca scop să servească drept bază pentru procedurile de soluționare a litigiilor în temeiul prezentului acord sau al oricărui alt acord. O parte la litigiu nu se poate baza pe elementele următoare și nu le poate introduce ca probe în aceste proceduri de soluționare a litigiilor, iar un organism, un tribunal sau o comisie de arbitraj nu le poate lua în considerare:
  - (a) poziții adoptate de o parte la litigiu în cursul procedurii de mediere;
  - (b) faptul că o parte la litigiu și-a arătat disponibilitatea de a accepta o soluție pentru măsura supusă medierii; sau
  - (c) avizele sau propunerile formulate de către mediator.
- (2) Mecanismul de mediere nu aduce atingere pozițiilor juridice ale părților la acord și ale părților la litigiu în virtutea capitolului trei (Soluționarea litigiilor) secțiunea A (Soluționarea litigiilor dintre investitori și părți) sau secțiunea B (Soluționarea litigiilor dintre părți).

- (3) Fără a aduce atingere articolului 4 (Regulile procedurii de mediere) alineatul (6) din prezenta anexă și cu excepția cazului în care părțile la litigiu convin altfel, toate etapele procedurii de mediere, inclusiv orice aviz care poate fi acordat sau soluție care poate fi propusă, sunt confidențiale. Cu toate acestea, orice parte la litigiu poate divulga publicului faptul că este în curs o procedură de mediere.

ARTICOLUL 7

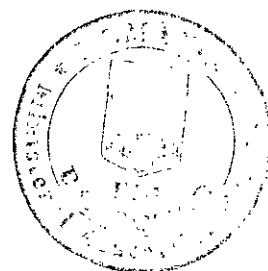
Termene

Orice termen menționat în prezenta anexă poate fi modificat de comun acord de către părțile la litigiu.

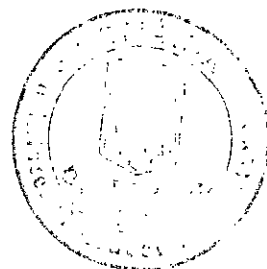
ARTICOLUL 8

Cheltuieli

- (1) Fiecare parte la litigiu își suportă propriile cheltuieli aferente participării la procedura de mediere.

- (2) Părțile la litigiu împart în mod egal cheltuielile aferente aspectelor organizatorice, inclusiv remunerația și cheltuielile mediatorului. Onorariile și cheltuielile mediatorilor trebuie să fie conforme cu cele stabilite potrivit Regulamentului 14 alineatul (1) din Regulamentele administrative și financiare ale Convenției ICSID în vigoare la data inițierii procedurii de mediere.
-

**COD DE CONDUITĂ PENTRU MEMBRII TRIBUNALULUI,
MEMBRII TRIBUNALULUI DE APEL ȘI MEDIATORI**

Definiții

1. În sensul prezentului cod de conduită:

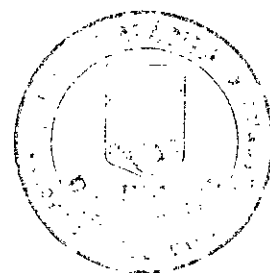
„membru” înseamnă un membru al tribunalului sau al tribunalului de apel constituit în conformitate cu capitolul trei (Soluționarea litigiilor) secțiunea A (Soluționarea litigiilor dintre investitori și părți);

„mediator” înseamnă o persoană care conduce medierea în conformitate cu capitolul trei (Soluționarea litigiilor) secțiunea A (Soluționarea litigiilor dintre investitori și părți);

„candidat” înseamnă o persoană care este luată în considerare pentru a fi aleasă ca membru;

„asistent” înseamnă o persoană care, în temeiul mandatului unui membru, desfășoară activități de documentare sau îl asistă pe membru în activitatea acestuia; și

„personal”, în ceea ce privește un membru, înseamnă persoanele aflate sub coordonarea și controlul membrului, altele decât asistenții.

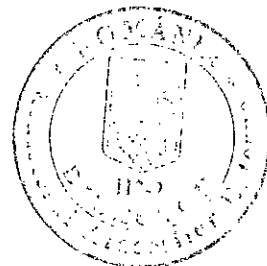

Responsabilitățile în cadrul procesului

2. Candidații și membrii evită orice încălcare și orice aparență de încălcare a deontologiei, sunt independenți și imparțiali, evită orice conflicte de interese directe sau indirecte și respectă standarde înalte de conduită pentru a asigura integritatea și imparțialitatea mecanismului de soluționare a litigiilor. Membrii nu acceptă instrucțiuni din partea niciunei organizații și a niciunui guvern cu privire la chestiunile examinate de tribunal sau de tribunalul de apel. Foștii membri respectă obligațiile prevăzute la punctele 15-21 din prezentul cod de conduită.

Obligații de comunicare a informațiilor

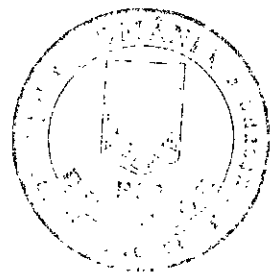
3. Înainte de numirea sa ca membru, un candidat trebuie să declare părților la acord orice interese, relații sau aspecte din trecut sau din prezent care ar putea afecta independența sau imparțialitatea sa sau care ar putea da naștere, în mod rezonabil, la o aparență de încălcare a deontologiei sau de lipsă de imparțialitate. În acest scop, candidatul depune toate eforturile rezonabile pentru a se informa în legătură cu existența unor astfel de interese, relații și aspecte.
4. Membrii comunică informațiile privind încălcări efective sau potențiale ale prezentului cod de conduită părților la litigiu și părții la acord care nu participă la litigiu.

5. Membrii continuă în orice moment să depună toate eforturile rezonabile pentru a se informa în legătură cu orice interese, relații sau aspecte menționate la punctul 3 din prezentul cod de conduită și le declară. Obligația de comunicare a informațiilor reprezintă o obligație permanentă, prin care membrii declară orice astfel de interese, relații sau aspecte care ar putea surveni în orice stadiu al procedurii, de îndată ce le cunosc. Membrii declară astfel de interese, relații și aspecte informând în scris părțile la litigiu și partea la acord care nu participă la litigiu, în vederea analizării lor de către acestea.

Atribuțiile membrilor

6. Membrii își îndeplinesc prompt și în totalitate sarcinile, pe durata întregii proceduri, cu onestitate și diligență.
7. Membrii analizează doar acele aspecte care apar în cursul procedurii și care sunt necesare în vederea luării unei hotărâri și nu delegă această atribuție niciunei alte persoane.
8. Membrii iau toate măsurile necesare pentru a se asigura că asistenții și personalul lor cunosc și respectă dispozițiile de la punctele 2, 3, 4, 5, 19, 20 și 21 din prezentul cod de conduită.
9. Membrii nu se angajează în contacte *ex parte* în ceea ce privește procedura.

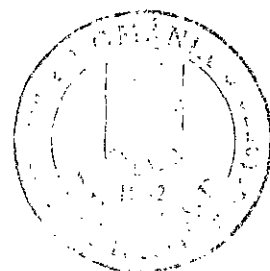
Independența și imparțialitatea membrilor

10. Membrii sunt independenți și imparțiali, trebuie să evite crearea unei aparențe de lipsă de imparțialitate sau de încălcare a deontologiei și să nu fie influențați de interesul personal, de presiuni externe, de considerente de ordin politic, de proteste publice, de loialitatea față de o parte la litigiu sau de partea la acord care nu participă la litigiu sau de teama de a face obiectul criticilor.
11. Membrii nu pot, în mod direct sau indirect, să își asume o obligație sau să accepte beneficii care ar afecta sau ar părea că afectează îndeplinirea în mod corespunzător a atribuțiilor lor.
12. Membrii nu pot folosi poziția pe care o dețin în cadrul tribunalului în scopul promovării unor interese personale sau private și trebuie să evite acțiunile care pot crea impresia că există persoane care se află într-o poziție privilegiată și îi pot influența.
13. Membrii nu permit ca judecata sau comportamentul lor să fie influențate de raporturile sau responsabilitățile financiare, de afaceri, profesionale, familiale sau sociale.
14. Membrii evită să intre în orice relație sau să dobândească orice interes financiar susceptibil de a le afecta imparțialitatea sau care ar putea crea, în mod rezonabil, o aparență de încălcare a deontologiei sau de lipsă de imparțialitate.

Obligațiile foștilor membri

15. Toți foștii membri trebuie să evite acțiunile care ar putea crea aparența că au fost lipsiți de imparțialitate în îndeplinirea atribuțiilor lor sau că ar fi obținut vreun beneficiu în urma deciziei sau hotărârii tribunalului sau a tribunalului de apel.
16. Fără a aduce atingere alineatului (5) de la articolul 3.9 (Tribunalul de primă instanță) și alineatului (4) de la articolul 3.10 (Tribunalul de apel), membrii se angajează ca, la finalul mandatului, să nu participe în niciun fel:
  - (a) la litigii în materie de investiții care s-au aflat pe rolul tribunalului sau al tribunalului de apel înainte de finalul mandatului lor;
  - (b) la litigii în materie de investiții legate în mod direct și evident de litigii, inclusiv finalizate, de care s-au ocupat în calitate de membri ai tribunalului sau ai tribunalului de apel.
17. Membrii se angajează ca, pentru o perioadă de trei ani după finalul mandatului, să nu acționeze în calitate de reprezentanți ai oricăreia dintre părțile la litigiile în materie de investiții înaintate tribunalului sau tribunalului de apel.

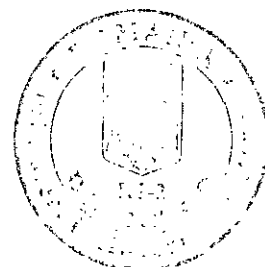
18. Dacă președintele tribunalului sau președintele tribunalului de apel este informat sau ia cunoștință în alt mod de faptul că un fost membru al tribunalului, respectiv al tribunalului de apel a încălcat obligațiile prevăzute la punctele 15-17, președintele examinează chestiunea și îi oferă fostului membru posibilitatea de a fi audiat. Dacă, în urma verificărilor, presupusa încălcare este confirmată, el informează:

- (a) asociația profesională sau orice altă instituție similară la care fostul membru este afiliat;
- (b) părțile la acord; și
- (c) președintele oricărui alt tribunal sau tribunal de apel competent în materie de investiții interesat.

Președintele tribunalului sau președintele tribunalului de apel face publice constatările efectuate conform prezentului punct.

Confidențialitate

19. Niciun membru sau fost membru nu poate, în niciun moment, să comunice sau să utilizeze informații nedestinate publicului, referitoare la o procedură sau de care a luat cunoștință în cadrul unei proceduri, decât pentru scopurile procedurii respective, și, în special, nu poate să comunice sau să utilizeze vreo astfel de informație pentru a dobândi un avantaj personal sau pentru alte persoane sau pentru a afecta interesele altora.
20. Niciun membru nu face publică o decizie sau hotărâre sau părți ale acesteia înainte de publicarea ei în conformitate cu anexa 8.

21. Un membru sau un fost membru nu dezvăluie niciodată deliberările tribunalului sau ale tribunalului de apel sau opiniile vreunui membru cu privire la deliberări.

Cheltuieli

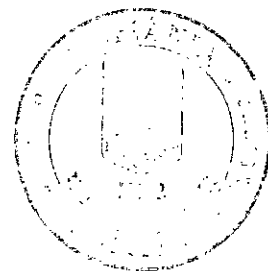
22. Fiecare membru păstrează o evidență a timpului dedicat procedurilor și a cheltuielilor efectuate și întocmește un raport final cu privire la aceste aspecte.

Mediatori

23. Prevederile aplicabile membrilor sau foștilor membri, descrise în prezentul cod de conduită, se aplică, *mutatis mutandis*, mediatorilor.

Comitetul consultativ

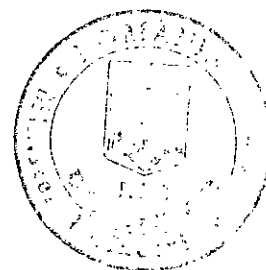
24. Președintele tribunalului și președintele tribunalului de apel sunt asistați de câte un comitet consultativ compus din vicepreședinte și din membrul cel mai în vârstă al tribunalului, respectiv al tribunalului de apel, în vederea garantării aplicării corecte a prezentului cod de conduită și a articolului 3.11 (Reguli de etică) și a executării oricărei alte sarcini, dacă este cazul.

**NORME PRIVIND ACCESUL PUBLIC LA DOCUMENTE,
AUDIERILE ȘI POSIBILITATEA
CA TERȚE PERSOANE SĂ PREZINTE OBSERVAȚII**

ARTICOLUL 1

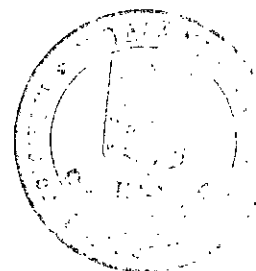
- (1) Sub rezerva dispozițiilor articolelor 2 și 4 din prezenta anexă, după ce primește următoarele documente, pârâtul le transmite cu promptitudine părții care nu participă la litigiu și depozitarului menționat la articolul 5 din prezenta anexă, care le pune la dispoziția publicului:
- (a) cererea de consultare menționată la alineatul (1) de la articolul 3.3 (Consultări);
  - (b) notificarea intenției menționată la alineatul (1) de la articolul 3.5 (Notificarea intenției);
  - (c) stabilirea pârâtului menționată la alineatul (2) de la articolul 3.5 (Notificarea intenției);
  - (d) cererea introdusă conform articolului 3.6 (Introducerea unei cereri la tribunal);

- (e) memoriile, concluziile și expunerile prezentate tribunalului de către o parte la litigiu, rapoarte de expertiză, precum și orice observații scrise prezentate în temeiul articolului 3.17 (Partea la acord care nu participă la litigiu) și al articolului 3 din prezenta anexă;
  - (f) procesele-verbale sau transcrierile audierilor tribunalului, dacă sunt disponibile; și
  - (g) ordinele, hotărârile și deciziile tribunalului sau, dacă este cazul, ale președintelui sau vicepreședintelui tribunalului.
- (2) Sub rezerva excepțiilor prevăzute la articolul 4 din prezenta anexă, tribunalul poate decide, din proprie inițiativă sau la cererea oricărei persoane, și după consultarea părților la litigiu, dacă și cum să pună la dispoziție orice alte documente care nu se încadrează la alineatul (1) furnizate tribunalului sau emise de acesta. Poate fi vorba, de exemplu, de punerea la dispoziție a acestor documente pe un anumit site sau prin intermediul depozitarului menționat la articolul 5 din prezenta anexă.

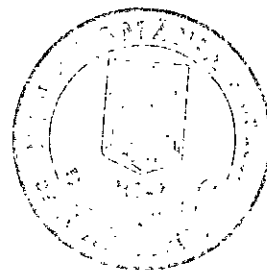
ARTICOLUL 2

Tribunalul organizează audieri publice și stabilește, prin consultare cu părțile la litigiu, aspectele logistice corespunzătoare. Cu toate acestea, orice parte la litigiu care intenționează să utilizeze informațiile desemnate ca fiind informații protejate în cadrul unei audieri trebuie să informeze tribunalul în acest sens. Tribunalul ia măsurile corespunzătoare pentru a evita divulgarea acestor informații.

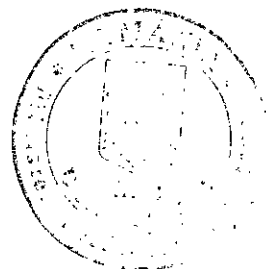

ARTICOLUL 3

- (1) După consultarea părților la litigiu, tribunalul poate permite unei persoane care nu este parte la litigiu și nici o parte la acord care nu participă la litigiu (denumită în continuare „terță persoană”) să depună observații scrise referitoare la o chestiune care se încadrează în sfera litigiului.
- (2) O terță persoană care dorește să prezinte observații se adresează tribunalului, furnizând următoarele informații scrise în una dintre limbile procedurii, în mod concis și respectând numărul de pagini care poate fi fixat de tribunal:
  - (a) o descriere a terței persoane, incluzând, dacă este cazul, componența sa și statutul juridic (de exemplu, organism profesional sau alt tip de organizație neguvernamentală), obiectivele sale generale, natura activităților sale și indicând orice organizație mamă, inclusiv orice organizație care o controlează, direct sau indirect;
  - (b) orice legături, directe sau indirecte, pe care le are cu oricare dintre părțile la litigiu;
  - (c) informații privind orice guvern, persoană sau organizație care a furnizat asistență financiară sau de altă natură pentru pregătirea observațiilor sau care a oferit o asistență substanțială terței persoane în oricare din cei doi ani anteriori cererii depuse de terță persoană în temeiul prezentului articol (de exemplu, prin finanțarea a circa 20 % din operațiunile sale anuale globale);

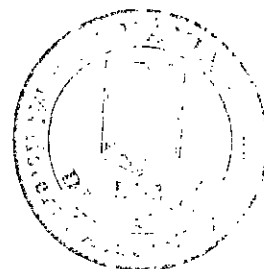
- (d) o descriere a naturii interesului pe care terța persoană îl are în legătură cu procedura; și
  - (e) identificarea aspectelor specifice de fapt sau de drept în cadrul procedurii pe care terța persoană dorește să le abordeze în observațiile sale scrise.
- (3) Pentru a determina dacă va permite asemenea observații, tribunalul ia în considerare, printre altele:
- (a) dacă terța persoană are un interes semnificativ în cadrul procedurii; și
  - (b) măsura în care observațiile ar putea ajuta tribunalul să stabilească un aspect de drept sau de fapt referitor la procedură prin prezentarea de perspective, a unor cunoștințe specifice sau a unor clarificări diferite de cele ale părților la litigiu.
- (4) Observațiile prezentate de terța persoană trebuie:
- (a) să fie datate și semnate de persoana care prezintă observațiile în numele terței persoane;
  - (b) să fie concise și să nu depășească în niciun caz lungimea autorizată de tribunal;
  - (c) să conțină o expunere precisă a poziției terței persoane cu privire la aspectele în cauză; și
  - (d) să se refere numai la chestiuni care intră în sfera litigiului.

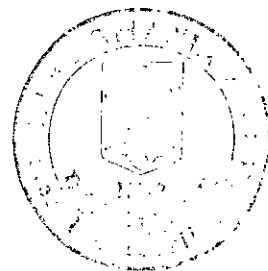
- (5) Tribunalul se asigură că prezentarea observațiilor nu perturbă sau îngreunează inutil procedura și că nu aduce prejudicii nejustificate niciuneia dintre părțile la litigiu. Tribunalul poate adopta, dacă este necesar, orice proceduri corespunzătoare pentru a gestiona observațiile multiple.
- (6) Tribunalul se asigură că părților la litigiu li se acordă o posibilitate rezonabilă de a prezenta observații cu privire la orice observație a unei terțe persoane.

ARTICOLUL 4

- (1) Informațiile confidențiale sau protejate, astfel cum sunt definite la alineatul (2), care au fost identificate în conformitate cu prezentul articol, nu sunt puse la dispoziția publicului.
- (2) Informațiile confidențiale sau protejate constau în:
  - (a) informații comerciale confidențiale;
  - (b) informații care sunt protejate împotriva punerii la dispoziția publicului în temeiul prezentului acord;
  - (c) informații care sunt protejate împotriva punerii la dispoziția publicului, în cazul informațiilor pârâtului, în temeiul legislației din țara acestuia, iar în cazul altor informații, în temeiul oricăror legi sau norme considerate de tribunal a fi aplicabile divulgării acestor informații.

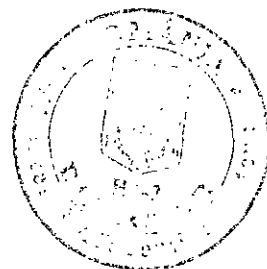

- (3) Atunci când un document, altul decât un ordin sau o decizie a tribunalului, trebuie pus la dispoziția publicului în temeiul articolului 1 alineatul (1) din prezenta anexă, în momentul depunerii documentului, partea la litigiu, partea la acord care nu participă la litigiu sau terța persoană care depune documentul trebuie:
- (a) să indice dacă consideră că documentul conține informații care trebuie să fie protejate împotriva publicării;
  - (b) să desemneze în mod clar informațiile în momentul înaintării documentului către tribunal; și
  - (c) în cel mai scurt timp sau în termenul stabilit de tribunal, să transmită o versiune prelucrată a documentului care nu conține astfel de informații.
- (4) Atunci când un document, altul decât un ordin sau o decizie a tribunalului, trebuie pus la dispoziția publicului în virtutea unei decizii a tribunalului în temeiul articolului 1 alineatul (2) din prezenta anexă, partea la litigiu, partea la acord care nu participă la litigiu sau terța persoană care a depus documentul respectiv trebuie, în termen de 30 de zile de la decizia tribunalului de a pune documentul la dispoziția publicului, să precizeze dacă, în opinia sa, documentul conține informații care trebuie protejate împotriva divulgării și să transmită o versiune prelucrată a documentului care nu include aceste informații.
- (5) În cazul în care este propusă o prelucrare a documentului în conformitate cu alineatul (4), orice parte la litigiu, alta decât persoana care a prezentat documentul în cauză, poate formula obiecții la propunerea de prelucrare sau poate propune ca documentul să fie prelucrat în mod diferit. Orice astfel de obiecție sau de contrapropunere se efectuează în termen de 30 de zile de la primirea documentului prelucrat propus.

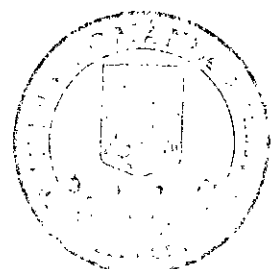

- (6) În cazul în care un ordin, o decizie sau o hotărâre a tribunalului trebuie pusă la dispoziția publicului, în conformitate cu articolul 1 alineatul (1) din prezenta anexă, tribunalul trebuie să dea tuturor părților la litigiu posibilitatea de a prezenta observații cu privire la măsura în care documentul conține informații care trebuie protejate împotriva publicării și de a propune prelucrarea documentului pentru a împiedica publicarea informațiilor respective.
- (7) Tribunalul hotărăște cu privire la toate chestiunile referitoare la prelucrarea propusă a documentelor prevăzută la alineatele (3)-(6) și stabilește, exercitându-și puterea de apreciere, măsura în care informațiile conținute în documente care trebuie puse la dispoziția publicului ar trebui eliminate.
- (8) În cazul în care tribunalul stabilește că informațiile nu ar trebui eliminate dintr-un document în temeiul alineatelor (3)-(6) sau că nu ar trebui împiedicată punerea la dispoziția publicului a unui document, în termen de 30 de zile de la decizia tribunalului, partea la litigiu, partea la acord care nu participă la litigiu sau terța persoană care a depus voluntar documentul la registru poate:
- (a) să retragă integral sau parțial documentul care conține astfel de informații din registrul procedurii; sau
  - (b) să prezinte din nou documentul într-o formă care să respecte decizia tribunalului.

- (9) Orice parte la litigiu care intenționează să utilizeze informații pe care le consideră ca fiind confidențiale sau protejate în cadrul unei audieri trebuie să informeze tribunalul în acest sens. În urma consultării părților la litigiu, tribunalul decide dacă aceste informații ar trebui protejate și ia măsuri pentru a preveni orice divulgare către public a informațiilor protejate în conformitate cu articolul 2 din prezenta anexă.
- (10) Informațiile nu sunt puse la dispoziția publicului în cazul în care, dacă sunt făcute publice, ar pune în pericol integritatea procesului de soluționare a litigiului, în sensul alineatului (11).
- (11) Tribunalul poate, din proprie inițiativă sau la cererea unei părți la litigiu, după consultarea părților la litigiu atunci când este posibil, să ia măsurile corespunzătoare pentru a restrânge sau a amâna publicarea informațiilor în cazul în care această publicare ar pune în pericol integritatea procesului de soluționare a litigiului:
- (a) deoarece ar putea împiedica colectarea sau obținerea probelor; sau
  - (b) deoarece ar putea duce la intimidarea martorilor, a avocaților care acționează în interesul părților la litigiu sau a membrilor tribunalului; sau
  - (c) în situații excepționale comparabile.

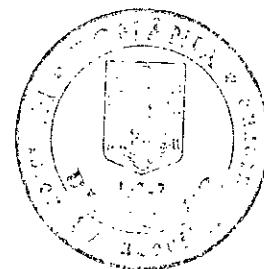
ARTICOLUL 5

Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite, prin intermediul secretariatului UNCITRAL, acționează ca depozitar și pune la dispoziția publicului informații în conformitate cu prezenta anexă.

ARTICOLUL 6

În cazurile în care prezenta anexă prevede că tribunalul își exercită puterea de apreciere, atunci când își exercită respectiva putere de apreciere tribunalul trebuie să ia în considerare:

- (a) interesul public pentru transparență în soluționarea litigiilor bazată pe tratate și pentru procedura în cauză; și
- (b) interesul părților la litigiu ca acesta să fie soluționat în mod echitabil și eficient.

ANEXA 9

REGULAMENTUL DE PROCEDURĂ PENTRU ARBITRAJ

Dispoziții generale

1. În secțiunea B (Soluționarea litigiilor dintre părți) din capitolul trei (Soluționarea litigiilor) și în prezenta anexă:

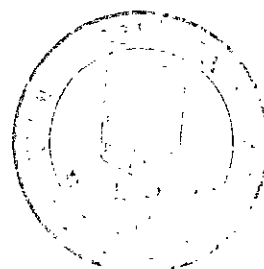
„consilier” înseamnă o persoană abilitată de o parte la acord pentru a consilia sau a asista partea respectivă în cadrul procedurii de arbitraj;

„arbitru” înseamnă un membru al unei comisii de arbitraj instituite în conformitate cu articolul 3.29 (Instituirea comisiei de arbitraj);

„asistent” înseamnă o persoană care, în temeiul mandatului unui arbitru, desfășoară activități de documentare sau îl asistă pe arbitru în activitatea acestuia;

„partea reclamantă” înseamnă orice parte care solicită instituirea unei comisii de arbitraj în conformitate cu articolul 3.28 (Inițierea procedurii de arbitraj);

„partea pârâtă” înseamnă partea acuzată că a încălcat dispozițiile menționate la articolul 3.25 (Domeniul de aplicare);

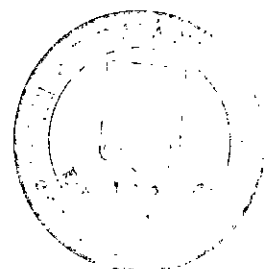
„comisie de arbitraj” înseamnă o comisie instituită în conformitate cu articolul 3.29 (Instituirea comisiei de arbitraj);

„reprezentant al unei părți” înseamnă un angajat sau orice persoană numită de un minister sau o agenție guvernamentală sau orice altă entitate publică a unei părți, care reprezintă partea respectivă în cadrul unui litigiu aflat sub incidența prezentului acord.

2. Prezenta anexă se aplică procedurilor de soluționare a litigiilor prevăzute în capitolul trei (Soluționarea litigiilor) secțiunea B (Soluționarea litigiilor dintre părți), cu excepția cazului în care părțile convin altfel.
3. Partea pârâtă este responsabilă de administrarea logistică a procedurii de soluționare a litigiilor, în special de organizarea audierilor, cu excepția cazului în care se convine altfel. Părțile împart în mod egal cheltuielile care decurg din aspectele organizatorice, inclusiv cheltuielile arbitrilor.

Notificări

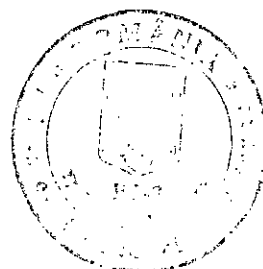
4. Părțile și comisia de arbitraj transmit orice cerere, notificare, memoriu sau alt document prin e-mail, cu o copie transmisă în aceeași zi prin fax, scrisoare recomandată, curier, predare cu confirmare de primire sau orice alt mijloc de telecomunicație care permite înregistrarea trimiterii. În absența unor dovezi contrare, un mesaj electronic este considerat primit la data trimiterii.

5. Fiecare parte transmite o copie electronică a memoriilor și obiecțiilor sale fiecărui arbitru și celeilalte părți simultan. Se transmite, de asemenea, o copie pe suport de hârtie a documentului respectiv.
6. Toate notificările se transmit Directorului-General, Direcției Generale Comerț din cadrul Comisiei Europene și, respectiv Directorului Diviziei America de Nord și Europa din cadrul Ministerului Comerțului și Industriei din Singapore.
7. Erorile minore de redactare dintr-o cerere, o notificare, un memoriu sau un alt document legat de procedura de arbitraj pot fi corectate prin transmiterea unui nou document care să indice în mod clar modificările, dacă cealaltă parte nu obiectează.
8. În cazul în care ultima zi de trimitere a unui document este o sărbătoare legală oficială în Singapore sau în Uniune, documentul se transmite în următoarea zi lucrătoare.

Inițierea arbitrajului

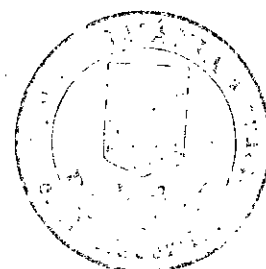
9. (a) În cazul în care, în conformitate cu articolul 3.29 (Instituirea comisiei de arbitraj) sau cu regula 21, 23 sau 50 din prezenta anexă, arbitrii sunt selectați prin tragere la sorți, reprezentanții ambelor părți au dreptul de a asista la tragerea la sorți.

- (b) Cu excepția cazului în care convin altfel, părțile se reunesc cu comisia de arbitraj în termen de șapte zile de la instituirea acesteia, pentru a stabili aspectele pe care părțile sau comisia de arbitraj le consideră oportune, inclusiv remunerarea și cheltuielile care trebuie plătite arbitrilor. Arbitrii și reprezentanții părților pot participa la astfel de reuniuni prin telefon sau videoconferință.
10. (a) Dacă părțile nu convin altfel în termen de șapte zile de la data instituirii comisiei de arbitraj, comisia va avea următorul mandat:
- „să examineze, în lumina dispozițiilor aplicabile ale acordului, chestiunea menționată în cererea de instituire a comisiei de arbitraj în conformitate cu articolul 3.28; să se pronunțe asupra compatibilității măsurii în cauză cu dispozițiile menționate la articolul 3.25 prin formularea unor constatări de drept și/sau de fapt, motivându-și decizia și să emită o hotărâre în conformitate cu articolele 3.31 și 3.32”.
- (b) De îndată ce părțile convin cu privire la mandatul comisiei de arbitraj, ele notifică acest fapt comisiei de arbitraj.

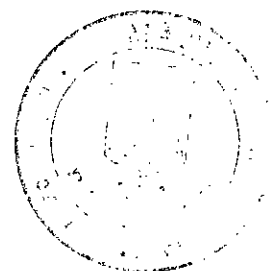
Memorii inițiale

11. Partea reclamantă transmite memoriul său inițial în termen de cel mult 20 de zile de la data instituirii comisiei de arbitraj. Partea pârâtă transmite contra-memoriul său în termen de cel mult 20 de zile de la data transmiterii memoriului inițial.

Funcționarea comisiilor de arbitraj

12. Președintele comisiei de arbitraj prezidează toate reuniunile acesteia. O comisie de arbitraj poate delega președintelui autoritatea de a lua decizii administrative și procedurale.
13. Sub rezerva unor dispoziții contrare prevăzute în capitolul trei (Soluționarea litigiilor) secțiunea B (Soluționarea litigiilor dintre părți), comisia de arbitraj își poate desfășura activitățile prin orice mijloace de comunicare, inclusiv prin telefon, fax sau mijloace informatice.
14. Numai arbitrii pot participa la deliberările comisiei de arbitraj, dar aceasta poate autoriza asistenții să fie prezenți la deliberări.
15. Redactarea oricărei hotărâri rămâne responsabilitatea exclusivă a comisiei de arbitraj și nu poate fi delegată.
16. În cazul în care apare o chestiune procedurală care nu este reglementată în capitolul trei (Soluționarea litigiilor) secțiunea B (Soluționarea litigiilor dintre părți) și în anexele acestuia, comisia de arbitraj, după consultarea părților, poate adopta o procedură corespunzătoare, compatibilă cu dispozițiile respective.
17. În cazul în care comisia de arbitraj consideră că este necesar să modifice vreun termen aplicabil procedurii sau să efectueze orice altă ajustare procedurală sau administrativă, ea informează părțile în scris cu privire la motivele modificării sau ajustării și la perioada sau ajustarea necesară.

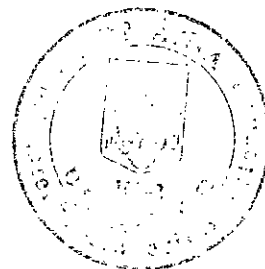

Înlocuire

18. În cazul în care un arbitru nu poate participa la procedură, se retrage sau trebuie înlocuit, se alege un înlocuitor în conformitate cu articolul 3.29 (Instituirea comisiei de arbitraj).
19. În cazul în care o parte consideră că un arbitru ar trebui înlocuit deoarece acesta nu respectă cerințele codului de conduită din anexa 11 (denumit în continuare „codul de conduită”), partea respectivă ar trebui să notifice acest fapt celeilalte părți în termen de 15 zile de la data la care a aflat circumstanțele care au dus la nerespectarea codului de conduită de către arbitru.
20. În cazul în care o parte consideră că un arbitru, altul decât președintele, nu respectă cerințele codului de conduită, părțile se consultă și, în cazul în care ajung la un acord, înlocuiesc arbitrul și aleg un înlocuitor în conformitate cu procedura de la articolul 3.29 (Instituirea comisiei de arbitraj).
21. În cazul în care părțile nu ajung la un acord cu privire la necesitatea de a înlocui un arbitru, oricare dintre părți poate solicita ca această chestiune să fie supusă atenției președintelui comisiei de arbitraj, a cărui hotărâre este definitivă.

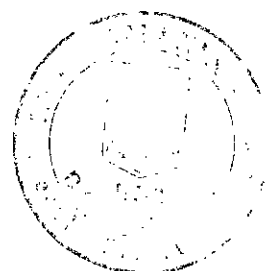
În cazul în care, în urma unei astfel de solicitări, președintele constată că un arbitru nu a respectat cerințele codului de conduită, se alege un nou arbitru.

Partea care a ales arbitru care trebuie înlocuit alege un arbitru dintre celelalte persoane aflate pe lista întocmită în temeiul alineatului (2) de la articolul 3.44 (Liste de arbitri). În cazul în care partea nu alege un arbitru în termen de cinci zile de la constatarea efectuată de președintele comisiei de arbitraj, președintele comitetului sau delegatul acestuia alege un arbitru prin tragere la sorți dintre restul persoanelor aflate pe lista întocmită în conformitate cu alineatul (2) de la articolul 3.44 (Liste de arbitri) în termen de zece zile de la constatarea efectuată de președintele comisiei de arbitraj.

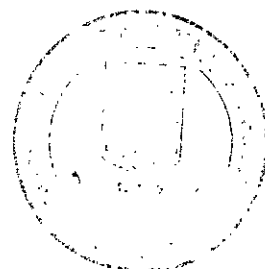
În cazul în care lista menționată la alineatul (2) de la articolul 3.44 (Liste de arbitri) nu este întocmită la momentul necesar în conformitate cu alineatul (4) de la articolul 3.29 (Instituirea comisiei de arbitraj), partea care a ales arbitru care trebuie înlocuit, sau, în cazul în care partea respectivă nu alege un arbitru, președintele comitetului sau delegatul acestuia alege un arbitru în termen de cinci zile de la constatarea efectuată de președintele comisiei de arbitraj în cazul în care:

- (a) partea nu a propus persoane, dintre restul de persoane propuse de către cealaltă parte în conformitate cu alineatul (2) de la articolul 3.44 (Liste de arbitri); sau
- (b) părțile nu au ajuns la un acord asupra unei liste de nume în conformitate cu alineatul (2) de la articolul 3.44 (Liste de arbitri), dintre persoanele pe care partea le-a propus în conformitate cu alineatul (2) de la articolul 3.44 (Liste de arbitri).

22. În cazul în care o parte consideră că președintele comisiei de arbitraj nu respectă cerințele codului de conduită, părțile se consultă și, în cazul în care ajung la un acord, înlocuiesc președintele și aleg un înlocuitor în conformitate cu procedura de la articolul 3.29 (Instituirea comisiei de arbitraj).
23. În cazul în care părțile nu ajung la un acord cu privire la necesitatea de a înlocui președintele comisiei de arbitraj, oricare dintre părți poate solicita ca această chestiune să fie supusă atenției unei părți terțe neutre. În cazul în care părțile nu reușesc să ajungă la un acord cu privire la o parte terță neutră, chestiunea este supusă atenției unuia dintre ceilalți membri de pe lista menționată la alineatul (1) de la articolul 3.44 (Liste de arbitri). Numele acestuia este tras la sorți de către președintele comitetului sau de către delegatul acestuia. Hotărârea acestei persoane privind necesitatea de a înlocui președintele comisiei de arbitraj este definitivă.

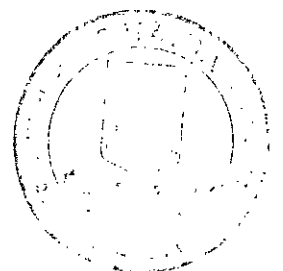
În cazul în care persoana respectivă hotărăște că președintele inițial al comisiei de arbitraj nu a respectat cerințele codului de conduită, părțile se pun de acord cu privire la înlocuitor. În cazul în care părțile nu ajung la un acord cu privire la un nou președinte al comisiei de arbitraj, președintele comitetului sau delegatul acestuia alege prin tragere la sorți un nou președinte dintre ceilalți membri de pe lista menționată la alineatul (1) de la articolul 3.44 (Liste de arbitri). Dintre ceilalți membri de pe listă se exclude, dacă este cazul, persoana care a decis că președintele inițial nu a respectat cerințele codului de conduită. Alegerea noului președinte are loc în termen de cinci zile de la data constatării necesității înlocuirii președintelui.

24. Procedurile comisiei de arbitraj se suspendă pe durata perioadei de desfășurare a procedurilor prevăzute la punctele 18, 19, 20, 21, 22 și 23 din prezenta anexă.

Audieri

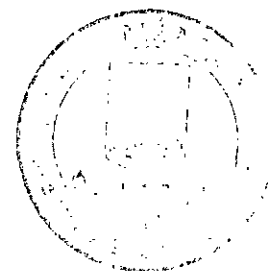
25. Președintele stabilește data și ora audierii în consultare cu părțile și cu ceilalți arbitri și confirmă părților aceste informații în scris. Aceste informații sunt, de asemenea, puse la dispoziția publicului de către partea responsabilă cu administrarea logistică a procedurilor, cu excepția cazului în care audierea nu este publică. Cu excepția cazului în care o parte nu este de acord, comisia de arbitraj poate hotărî ca audierea să nu aibă loc.
26. Cu excepția cazului în care părțile convin altfel, audierea are loc la Bruxelles, în cazul în care partea reclamantă este Singapore și în Singapore, în cazul în care partea reclamantă este Uniunea.
27. Comisia de arbitraj poate convoca audieri suplimentare în cazul în care părțile convin astfel.
28. Toți arbitrii sunt prezenți pe parcursul tuturor audierilor.
29. Următoarele persoane pot participa la audiere, indiferent dacă procedurile sunt sau nu deschise publicului:
- (a) reprezentanții părților;
  - (b) consilierii părților;

- (c) membri ai personalului administrativ, interpreți, traducători și grefieri; și
- (d) asistenții arbitrilor.

Numai reprezentanții și consilierii părților se pot adresa comisiei de arbitraj.

- 30. Cel târziu cu cinci zile înainte de data unei audieri, fiecare parte trimite simultan comisiei de arbitraj și celeilalte părți o listă cu numele persoanelor care vor pleda sau vor face prezentări în cursul audierii în numele părții respective, precum și al altor reprezentanți sau consilieri care urmează să ia parte la audiere.
- 31. Audierile comisiilor de arbitraj sunt deschise publicului, cu excepția cazului în care părțile decid să nu permită accesul publicului la audieri, parțial sau în întregime. Dacă audierile sunt deschise publicului, cu excepția cazului în care părțile decid altfel, se aplică următoarele:
  - (a) vizionarea de către public se desfășoară prin emisie de televiziune cu circuit închis în direct într-o sală separată de vizionare la locul de desfășurare a arbitrajului;
  - (b) persoanele care doresc să asiste la vizionarea publică a audierilor trebuie să se înregistreze;
  - (c) în sala de vizionare nu sunt permise înregistrările audio sau video sau fotografiile;
  - (d) comisia are dreptul de a solicita desfășurarea unei sesiuni închise publicului pentru oricare dintre audieri, pentru a aborda chestiuni legate de informații confidențiale.

Comisia de arbitraj se reunește în sesiuni închise publicului atunci când memoriile și pledoariile uneia dintre părți conțin informații confidențiale. În mod excepțional, comisia are dreptul de a efectua audierea în cadrul unei sesiuni închise în orice moment, din propria sa inițiativă sau la cererea oricărei părți.

32. Comisia de arbitraj desfășoară audierea în modul următor, asigurându-se că partea reclamantă și partea pârâtă beneficiază de timp egal:

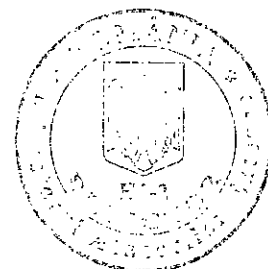
Memorii

- (a) memoriul părții reclamante;
- (b) contra-memoriul părții pârâte;

Obiecții

- (a) obiecțiile părții reclamante;
- (b) contra-obiecțiile părții pârâte.

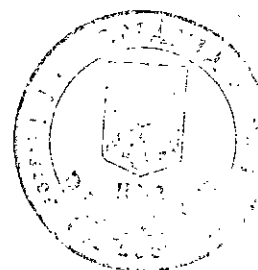
33. Comisia de arbitraj poate adresa întrebări oricărei părți, în orice moment al audierii.
34. Comisia de arbitraj ia măsurile necesare în vederea realizării și transmiterii către părți, în cel mai scurt timp, a unei transcrieri a audierii.

35. În termen de zece zile de la data audierii, fiecare parte poate transmite comisiei de arbitraj și, simultan, celeilalte părți, un memoriu suplimentar referitor la orice aspect apărut în cursul audierii.

Întrebări scrise

36. Comisia de arbitraj poate să adreseze întrebări scrise în orice moment al procedurilor uneia sau ambelor părți. Fiecare parte primește o copie a tuturor întrebărilor scrise adresate de comisia de arbitraj.
37. Fiecare parte transmite comisiei de arbitraj și, simultan, celeilalte părți, o copie a răspunsului ei scris la întrebările comisiei de arbitraj. Fiecare parte are posibilitatea de a prezenta observații scrise la răspunsul celeilalte părți în termen de cinci zile de la data primirii.

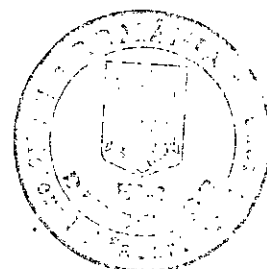

Confidențialitate

38. În cazul în care audierile comisiei de arbitraj se desfășoară în sesiuni închise publicului, în conformitate cu regula 31 din prezenta anexă, părțile și consilierii acestora păstrează confidențialitatea audierilor, a deliberărilor, a raportului intermediar al comisiei, a tuturor memoriilor scrise adresate comisiei și a tuturor comunicărilor adresate comisiei. Fiecare parte și consilierii ei tratează ca fiind confidențiale orice informații transmise de cealaltă parte comisiei de arbitraj, atunci când partea respectivă a desemnat aceste informații ca fiind confidențiale. În cazul în care memoriul transmis de o parte comisiei de arbitraj conține informații confidențiale, partea respectivă furnizează totodată, la cererea celeilalte părți, în termen de 15 zile, o versiune neconfidențială a memoriului care poate fi dezvăluită publicului. Nicio dispoziție din prezenta anexă nu împiedică o parte să își facă publice propriile opinii, atunci când face trimiteri la informațiile transmise de cealaltă parte, în măsura în care nu dezvăluie nicio informație desemnată de cealaltă parte ca fiind confidențială.

Contacte ex parte

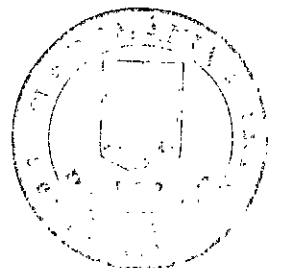
39. Comisia de arbitraj nu se întâlnește, nu audiază și nu contactează în alt fel o parte în absența celeilalte părți.
40. Niciun arbitru nu poate discuta vreun aspect al obiectului procedurilor cu o parte sau cu părțile în absența celorlalți arbitri.

Observații *amicus curiae*

41. Cu excepția cazului în care părțile convin altfel în termen de trei zile de la data instituirii comisiei de arbitraj, aceasta poate lua în considerare observații scrise nesolicitate din partea unor persoane fizice sau juridice interesate stabilite pe teritoriul părților, cu condiția ca respectivele observații să fie transmise în termen de zece zile de la data instituirii comisiei de arbitraj, să fie concise, să nu depășească, în niciun caz, 15 pagini dactilografiate, incluzând orice anexe, și să fie în mod direct relevante în raport cu faptele examinate de comisia de arbitraj.
42. Observațiile trebuie să conțină o descriere a persoanei fizice sau juridice care le transmite, inclusiv naționalitatea persoanei sau locul de stabilire, natura activităților persoanei și sursa de finanțare a persoanei, și să precizeze natura interesului pe care persoana îl are pentru procedura de arbitraj. Ele sunt transmise în limbile alese de părți în conformitate cu regula 45 din prezenta anexă.
43. Comisia de arbitraj enumeră, în hotărârea sa, toate observațiile primite care respectă regulile 41 și 42 din prezenta anexă. Comisia de arbitraj nu este obligată să se refere, în hotărârea sa, la argumentele prezentate în aceste observații. Orice observații obținute de comisia de arbitraj în temeiul prezentei anexe se transmit părților pentru ca acestea să prezinte observații.

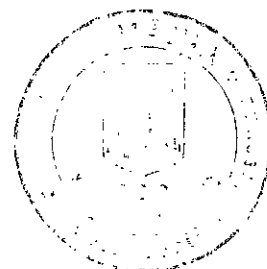

Cazuri urgente

44. În cazurile urgente menționate în capitolul trei (Soluționarea litigiilor) secțiunea B (Soluționarea litigiilor dintre părți), comisia de arbitraj, după consultarea părților, ajustează în mod corespunzător termenele menționate în prezenta anexă și notifică părților aceste ajustări.

Traducere și interpretare

45. În cursul consultărilor menționate la articolul 3.26 (Consultări), și cel târziu până la reuniunea menționată la regula 9 litera (b) din prezenta anexă, părțile depun eforturi pentru a conveni asupra unei limbi comune de lucru care să fie utilizată în cadrul procedurilor desfășurate în fața comisiei de arbitraj.
46. Oricare dintre părți poate prezenta observații cu privire la orice versiune tradusă a unui document elaborat în conformitate cu prezenta anexă.
47. În cazul unei divergențe privind interpretarea prezentului acord, comisia de arbitraj ia în considerare faptul că prezentul acord a fost negociat în limba engleză.

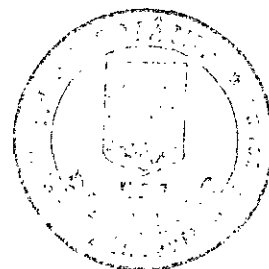

Calcularea termenelor

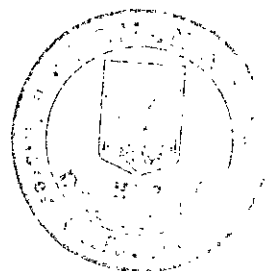
48. În cazul în care, prin aplicarea regulii 8 din prezenta anexă, o parte primește un document la o dată diferită de data la care îl primește cealaltă parte, orice termen calculat în funcție de data primirii documentului respectiv începe să curgă de la ultima dată de primire a documentului în cauză.

Alte proceduri

49. Prezenta anexă se aplică, de asemenea, procedurilor prevăzute la alineatul (2) de la articolul 3.34 (Termenul rezonabil pentru conformare), la alineatul (2) de la articolul 3.35 (Examinarea măsurilor adoptate în vederea conformării cu hotărârea comisiei de arbitraj), la alineatul (3) de la articolul 3.36 (Măsuri temporare în caz de neconformare) și la alineatul (2) de la articolul 3.37 (Examinarea măsurilor adoptate în vederea conformării cu hotărârea după adoptarea unor măsuri temporare în caz de neconformare). Termenele prevăzute în prezenta anexă se ajustează în funcție de termenele speciale prevăzute pentru adoptarea hotărârilor de către comisia de arbitraj în cadrul acestor alte proceduri.

50. În cazul în care comisia inițială sau unii dintre membrii ei nu pot să se întrunească din nou pentru desfășurarea procedurilor prevăzute la alineatul (2) de la articolul 3.34 (Termenul rezonabil pentru conformare), la alineatul (2) de la articolul 3.35 (Examinarea măsurilor adoptate în vederea conformării cu hotărârea comisiei de arbitraj), la alineatul (3) de la articolul 3.36 (Măsuri temporare în caz de neconformare) sau la alineatul (2) de la articolul 3.37 (Examinarea măsurilor adoptate în vederea conformării cu hotărârea după adoptarea unor măsuri temporare în caz de neconformare), se aplică procedurile prevăzute la articolul 3.29 (Instituirea comisiei de arbitraj). Termenul pentru notificarea hotărârii se prelungește cu 15 zile.

PROCEDURA DE MEDIERE PENTRU LITIGIILE DINTRE PĂRȚI

ARTICOLUL 1

Obiectivul și domeniul de aplicare

- (1) Obiectivul prezentei anexe este de a facilita găsirea unei soluții convenite de comun acord pe baza unei proceduri complete și rapide, cu asistența unui mediator.
- (2) Prezenta anexă se aplică oricărei măsuri aflate sub incidența prezentului acord și care are un impact negativ asupra investițiilor dintre părți, cu excepția cazului în care se prevede altfel.

ARTICOLUL 2

Cerere de informații

- (1) În orice moment înainte de inițierea procedurii de mediere, o parte poate solicita celeilalte părți, în scris, să furnizeze informații cu privire la o măsură care are un impact negativ asupra investițiilor dintre părți. Partea căreia îi este adresată cererea trebuie să furnizeze un răspuns scris în termen de 20 de zile.

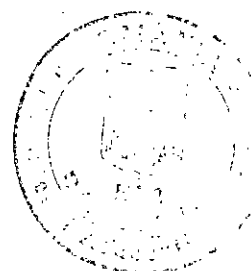

- (2) Atunci când partea căreia îi este adresată cererea consideră că nu este posibil să dea un răspuns în termen de 20 de zile, aceasta comunică celeilalte părți motivele pentru care nu poate să dea un răspuns în acest termen, precum și o estimare a celui mai scurt termen în care consideră că va fi în măsură să ofere răspunsul.

ARTICOLUL 3

Inițierea procedurii

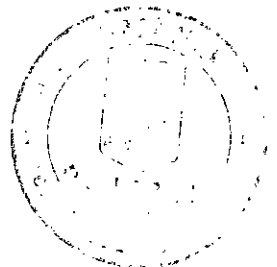
- (1) În orice moment o parte poate solicita inițierea unei proceduri de mediere între părți. Această cerere se adresează celeilalte părți în scris. Cererea trebuie să fie suficient de detaliată pentru a expune în mod clar preocupările părții solicitante și:
- (a) să identifice măsura specifică în discuție;
  - (b) să conțină o expunere a efectelor negative pe care, în opinia părții solicitate, le are sau le va avea măsura asupra investițiilor dintre părți; și
  - (c) să explice modul în care partea solicitantă consideră că aceste efecte sunt legate de măsura în cauză.
- (2) Partea căreia îi este adresată cererea o examinează cu atenție și răspunde prin acceptarea sau respingerea acesteia în scris, în termen de zece zile de la primirea cererii.

ARTICOLUL 4

Alegerea mediatorului

- (1) Părțile depun eforturi pentru a cădea de acord asupra unui mediator în termen de cel mult 15 zile de la primirea răspunsului la cererea menționată la alineatul (2) de la articolul 3 (Inițierea procedurii) din prezenta anexă.
- (2) În cazul în care părțile nu pot conveni cu privire la mediator în termenul stabilit, oricare dintre părți poate solicita președintelui comitetului sau delegatului acestuia să selecteze mediatorul prin tragere la sorți din lista stabilită în conformitate cu alineatul (2) de la articolul 3.44 (Liste de arbitri). La tragerea la sorți au dreptul să asiste reprezentanți ai ambelor părți.
- (3) Președintele comitetului sau delegatul acestuia selectează mediatorul în termen de cinci zile lucrătoare de la cererea menționată la alineatul (2).
- (4) Mediatorul nu poate fi un resortisant al uneia dintre părți, cu excepția cazului în care părțile convin altfel.
- (5) Mediatorul sprijină părțile, în mod imparțial și transparent, în vederea clarificării măsurii în cauză și a efectelor negative ale acesteia asupra investițiilor și în vederea găsirii unei soluții convenite de comun acord. Anexa 11 se aplică mediatorilor *mutatis mutandis*. Regulile 4-8 și regulile 45-48 din anexa 9 se aplică, de asemenea, *mutatis mutandis*.

ARTICOLUL 5

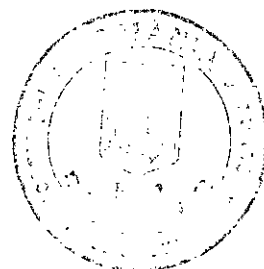
Regulile procedurii de mediere

- (1) În termen de zece zile de la numirea mediatorului, partea care a solicitat procedura de mediere prezintă mediatorului și celeilalte părți o descriere scrisă detaliată a problemei, descriind în special funcționarea măsurii în cauză și efectele negative ale acesteia asupra investițiilor. În termen de 20 de zile de la data respectivei comunicări, cealaltă parte poate prezenta, în scris, observațiile sale cu privire la descrierea problemei. Fiecare dintre părți poate include orice informații pe care le consideră pertinente în descrierea sa sau în observațiile sale privind problema.
- (2) Mediatorul poate decide cu privire la modalitatea cea mai adecvată de a clarifica măsura în cauză și posibilele efecte negative ale acesteia asupra investițiilor. În mod concret, mediatorul poate să organizeze reuniuni între părți, poate să consulte părțile împreună sau individual, poate să consulte experți și părți interesate sau să solicite asistența acestora și poate să ofere orice sprijin suplimentar solicitat de către părți. Cu toate acestea, înainte de a se consulta cu experți și părți interesate sau de a solicita asistența acestora, mediatorul se consultă cu părțile.
- (3) Mediatorul poate să dea un aviz și poate să propună o soluție spre a fi examinată de către părți, care pot accepta sau respinge soluția propusă sau pot conveni asupra unei soluții diferite. Mediatorul nu poate însă să formuleze un aviz sau observații cu privire la compatibilitatea măsurii în cauză cu prezentul acord.

- (4) Procedura de mediere are loc pe teritoriul părții căreia i-a fost adresată cererea sau, cu acordul părților, în orice alt loc sau prin orice alt mijloc.
- (5) Părțile depun toate eforturile pentru a ajunge la o soluție convenită de comun acord în termen de 60 de zile de la data numirii mediatorului. În așteptarea unui acord final, părțile pot lua în considerare posibile soluții provizorii.
- (6) Soluția poate fi adoptată printr-o decizie a comitetului. Fiecare parte poate condiționa soluția de îndeplinirea eventualelor proceduri interne necesare. Soluțiile convenite de comun acord se pun la dispoziția publicului. Cu toate acestea, versiunea făcută publică nu poate conține informații pe care o parte le-a desemnat ca fiind confidențiale.
- (7) Procedura de mediere se încheie:
  - (a) prin adoptarea unei soluții convenite de comun acord de către părți, caz în care procedura de mediere se încheie la data adoptării;
  - (b) prin acordul comun al părților, în orice etapă a procedurii de mediere, caz în care procedura de mediere se încheie la data aceluia acord;
  - (c) prin declarația scrisă a mediatorului, după consultarea părților, conform căreia orice eforturi suplimentare de mediere ar fi inutile, caz în care procedura de mediere se încheie la data unei astfel de declarații; sau

- (d) prin declarația scrisă a uneia dintre părți, după examinarea soluțiilor convenite de comun acord în cadrul procedurii de mediere și după examinarea oricăror avize și soluții propuse de către mediator, caz în care procedura de mediere se încheie la data acelei declarații.

ARTICOLUL 6

Punerea în aplicare a soluției convenite de comun acord

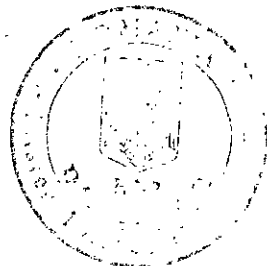
- (1) În cazul în care părțile au convenit asupra unei soluții, fiecare dintre părți ia măsurile necesare pentru a pune în aplicare soluția convenită de comun acord în termenul convenit.
- (2) Partea care pune în aplicare soluția informează cealaltă parte în scris cu privire la orice acțiuni sau măsuri întreprinse pentru a pune în aplicare soluția convenită de comun acord.
- (3) La cererea părților, mediatorul le transmite acestora în scris un proiect de raport factic scris, furnizând o scurtă descriere: (i) a măsurii care face obiectul procedurilor; (ii) a procedurilor desfășurate; și (iii) a soluției convenite de comun acord la finalul acestor proceduri, inclusiv a eventualelor soluții provizorii. Mediatorul le acordă părților 15 zile pentru a formula observații cu privire la proiectul de raport. După analizarea observațiilor părților care au fost prezentate în cadrul termenului respectiv, mediatorul le transmite părților un raport factic scris definitiv în termen de 15 zile. Raportul factic scris final nu poate să includă niciun fel de interpretare a prezentului acord.

ARTICOLUL 7

Relația cu soluționarea litigiilor

- (1) Procedura de mediere nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor părților prevăzute în capitolul trei (Soluționarea litigiilor) secțiunea B (Soluționarea litigiilor dintre părți).
- (2) Procedura de mediere nu are ca scop să servească drept bază pentru procedurile de soluționare a litigiilor în temeiul prezentului acord sau al oricărui alt acord. O parte nu se poate baza pe elementele următoare și nu le poate introduce ca probe în aceste proceduri de soluționare a litigiilor, și nici o comisie de arbitraj nu le poate lua în considerare:
  - (a) poziții adoptate de o parte în cursul procedurii de mediere;
  - (b) faptul că o parte și-a arătat disponibilitatea de a accepta o soluție pentru măsura supusă medierii; sau
  - (c) avizele sau propunerile formulate de către mediator.
- (3) Fără a aduce atingere alineatului (6) de la articolul 5 (Regulile procedurii de mediere) din prezenta anexă și cu excepția cazului în care părțile convin altfel, toate etapele procedurii de mediere, inclusiv orice aviz care poate fi acordat sau soluție care poate fi propusă, sunt confidențiale. Cu toate acestea, fiecare parte poate divulga publicului faptul că este în curs o procedură de mediere.

ARTICOLUL 8

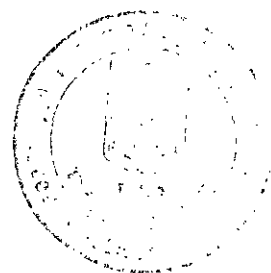
Termene

Orice termen menționat în prezenta anexă poate fi modificat de comun acord de către părți.

ARTICOLUL 9

Cheltuieli

- (1) Fiecare parte își suportă propriile cheltuieli aferente participării la procedura de mediere.
- (2) Părțile împart în mod egal cheltuielile care decurg din aspectele organizatorice, inclusiv remunerația și cheltuielile mediatorului. Remunerația mediatorului este conformă cu cea prevăzută la regula 9(b) din anexa 9.

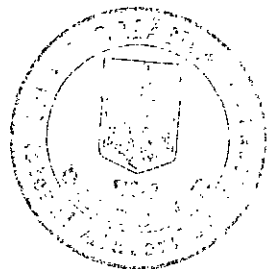

ARTICOLUL 10

Reexaminare

La cinci ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord, părțile se consultă referitor la necesitatea de a modifica procedura de mediere în lumina experienței câștigate din folosirea procedurii de mediere și în lumina instituirii unui mecanism corespondent în cadrul OMC.

CODUL DE CONDUITĂ AL ARBITRILOR ȘI AL MEDIATORILOR

Definiții

1. În sensul prezentului cod de conduită:

„arbitru” înseamnă un membru al unei comisii de arbitraj instituite în conformitate cu articolul 3.29 (Instituirea comisiei de arbitraj);

„candidat” înseamnă o persoană al cărei nume se află pe lista arbitrilor menționată la articolul 3.44 (Liste de arbitri) și care este luată în considerare pentru a fi aleasă ca arbitru în temeiul articolului 3.29 (Instituirea comisiei de arbitraj);

„asistent” înseamnă o persoană care, în temeiul mandatului unui arbitru, desfășoară activități de documentare sau îl asistă pe arbitru în activitatea acestuia;

„procedură” înseamnă, în absența altor precizări, o procedură a unei comisii de arbitraj desfășurată în temeiul capitolului trei (Soluționarea litigiilor) secțiunea B (Soluționarea litigiilor dintre părți);

„personal”, în ceea ce privește un arbitru, înseamnă persoanele aflate sub coordonarea și controlul arbitrului, altele decât asistenții.

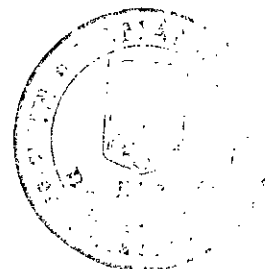

Responsabilitățile în cadrul procesului

2. Pe parcursul procedurilor, fiecare candidat și arbitru evită orice încălcare și orice aparență de încălcare a deontologiei, este independent și imparțial, evită orice conflicte de interese directe sau indirecte și respectă standarde înalte de conduită pentru a asigura integritatea și imparțialitatea mecanismului de soluționare a litigiilor. Arbitrii nu acceptă instrucțiuni din partea niciunei organizații și a niciunui guvern cu privire la chestiunile examinate de o comisie. Foștii arbitri trebuie să respecte obligațiile prevăzute la punctele 15, 16, 17 și 18 din prezentul cod de conduită.

Obligații de comunicare a informațiilor

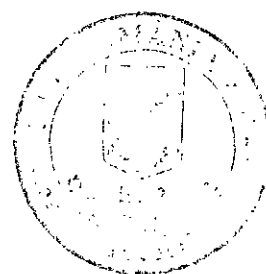
3. Înainte de confirmarea alegerii sale ca arbitru în temeiul capitolului trei (Soluționarea litigiilor) secțiunea B (Soluționarea litigiilor dintre părți), un candidat trebuie să declare orice interese, relații sau aspecte care ar putea afecta independența sau imparțialitatea sa sau care ar putea da naștere, în mod rezonabil, la o aparență de încălcare a deontologiei sau de lipsă de imparțialitate în cursul procedurii. În acest scop, candidatul depune toate eforturile rezonabile pentru a se informa în legătură cu existența unor astfel de interese, relații și aspecte.
4. Un candidat sau un arbitru comunică informațiile privind încălcări efective sau potențiale ale prezentului cod de conduită numai comitetului, în vederea examinării de către părți.

5. Odată aleși, arbitrii continuă să depună toate eforturile rezonabile pentru a se informa în legătură cu orice interese, relații sau aspecte menționate la punctul 3 din prezentul cod de conduită și le declară. Obligația de comunicare a informațiilor reprezintă o obligație permanentă, prin care arbitrii declară orice astfel de interese, relații sau aspecte care ar putea surveni în orice stadiu al procedurii, de îndată ce le cunosc. Arbitrii declară astfel de interese, relații sau aspecte informând în scris comitetul, în vederea examinării de către părți.

Atribuțiile arbitrilor

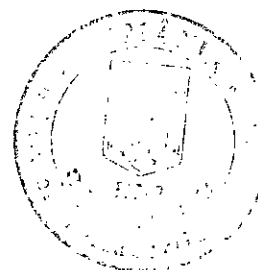
6. După alegere, arbitrii își îndeplinesc prompt și în totalitate sarcinile, pe durata întregii proceduri, cu onestitate și diligență.
7. Arbitrii analizează doar acele aspecte care apar în cursul procedurii și sunt necesare în vederea luării unei hotărâri și nu deleagă această atribuție niciunei alte persoane.
8. Arbitrii iau toate măsurile necesare pentru a se asigura că asistenții și personalul lor cunosc și respectă dispozițiile de la punctele 2, 3, 4, 5, 16, 17 și 18 din prezentul cod de conduită.
9. Arbitrii nu se angajează în contacte *ex parte* în ceea ce privește procedura.

Independența și imparțialitatea arbitrilor

10. Arbitrii trebuie să fie independenți și imparțiali, să evite crearea unei aparențe de încălcare a deontologiei sau de lipsă de imparțialitate și să nu fie influențați de interesul personal, de presiuni externe, de considerente de ordin politic, de proteste publice, de loialitatea față de o parte sau de teama de a face obiectul criticilor.
11. Arbitrii nu pot, în mod direct sau indirect, să își asume o obligație sau să accepte beneficii care ar afecta sau ar părea că afectează îndeplinirea în mod corespunzător a atribuțiilor lor.
12. Arbitrii nu pot folosi poziția pe care o dețin în cadrul comisiei de arbitraj în scopul promovării unor interese personale sau private și trebuie să evite acțiunile care pot crea impresia că există persoane care se află într-o poziție privilegiată și îi pot influența.
13. Arbitrii nu permit ca judecata sau comportamentul lor să fie influențate de raporturile sau responsabilitățile financiare, de afaceri, profesionale, familiale sau sociale.
14. Arbitrii trebuie să evite să intre în orice relație sau să dobândească orice interes financiar susceptibil de a le afecta imparțialitatea sau care ar putea crea, în mod rezonabil, o aparență de încălcare a deontologiei sau de lipsă de imparțialitate.

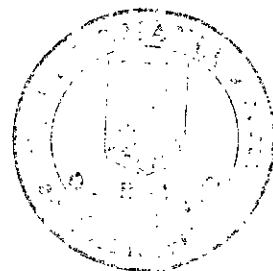

Obligațiile foștilor arbitri

15. Toți foștii arbitri trebuie să evite acțiunile care ar putea crea aparența că au fost lipsiți de imparțialitate în îndeplinirea atribuțiilor lor sau că ar fi obținut vreun beneficiu în urma deciziei sau hotărârii comisiei de arbitraj.

Confidențialitate

16. Niciun arbitru sau fost arbitru nu poate, în niciun moment, să comunice sau să utilizeze informații nedestinate publicului, referitoare la o procedură sau de care a luat cunoștință în cadrul unei proceduri, decât pentru scopurile procedurii respective, și, în special, nu poate să comunice sau să utilizeze vre astfel de informație pentru a dobândi un avantaj personal sau pentru alte persoane sau pentru a afecta interesele altora.
17. Niciun arbitru nu face publică o hotărâre a comisiei de arbitraj sau părți ale acesteia înainte de publicarea ei în conformitate cu capitolul trei (Soluționarea litigiilor) secțiunea B (Soluționarea litigiilor dintre părți).
18. Un arbitru sau un fost arbitru nu dezvăluie niciodată deliberările unei comisii de arbitraj sau opiniile vreunui arbitru cu privire la deliberări.

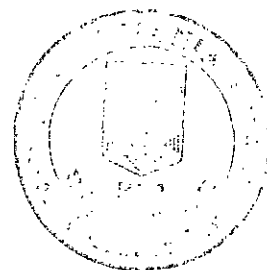

Cheltuieli

19. Fiecare arbitru păstrează o evidență a timpului dedicat procedurilor și a cheltuielilor efectuate, precum și a timpului și a cheltuielilor asistențelor săi, și întocmește un raport final cu privire la aceste aspecte.

Mediatori

20. Prevederile aplicabile arbitrilor sau foștilor arbitri, descrise în prezentul cod de conduită, se aplică, *mutatis mutandis*, mediatorilor.

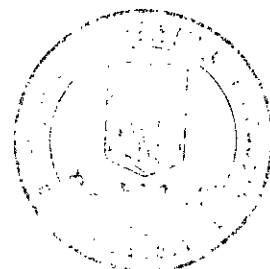
CLAUZA INTERPRETATIVĂ NR. 1

REFERITOARE LA CONSTRÂNGERILE SPECIFICE ALE REPUBLICII SINGAPORE ÎN CEEA CE PRIVEȘTE SPAȚIUL SAU ACCESUL LA RESURSE NATURALE

1. Articolul 2.3 (Tratamentul național) nu se aplică niciunei măsuri privind:
  - (a) aprovizionarea cu apă potabilă în Singapore;
  - (b) deținerea, cumpărarea, dezvoltarea, gestionarea, întreținerea, utilizarea, beneficierea, vânzarea sau cedarea în alt mod a proprietăților imobiliare locative¹ sau programele de locuințe sociale din Singapore.

2. La trei ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord și, ulterior, la fiecare doi ani, dacă taxa de timbru *Additional Buyer's Stamp Duty* (ABSD) continuă să fie în vigoare, comitetul va examina dacă menținerea acestei taxe este necesară pentru a garanta stabilitatea pieței proprietăților imobiliare locative. În cadrul acestor consultări, Singapore va furniza statistici și informații relevante cu privire la piața proprietăților imobiliare locative.

---

¹ Termenul „proprietăți imobiliare locative” se referă la proprietățile imobiliare astfel cum sunt definite în capitolul 274 din legea proprietăților imobiliare locative la data intrării în vigoare a prezentului acord.

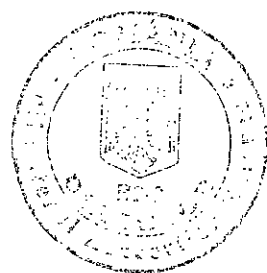
CLAUZA INTERPRETATIVĂ NR. 2

REFERITOARE LA REMUNERAREA ARBITRILOR

În ceea ce privește regula 9 din anexa 9, ambele părți confirmă următoarea interpretare:

1. Remunerația și cheltuielile care trebuie plătite arbitrilor se bazează pe standardele mecanismelor comparabile de soluționare a litigiilor internaționale din cadrul acordurilor bilaterale sau multilaterale.
2. Quantumul exact al remunerației și al cheltuielilor se stabilește de comun acord de către părți înaintea reuniunii părților cu comisia de arbitraj în conformitate cu regula 9 din anexa 9.
3. Ambele părți aplică prezenta clauză interpretativă cu bună credință, pentru a facilita funcționarea comisiei de arbitraj.

Съставено в Брюксел на деветнадесети октомври две хиляди и осемнадесета година.

Hecho en Bruselas, el diecinueve de octubre de dos mil dieciocho.

V Bruselu dne devatenáctého října dva tisíce osmnáct.

Udfærdiget i Bruxelles den nittende oktober to tusind og atten.

Geschehen zu Brüssel am neunzehnten Oktober zweitausendachtzehn.

Kahe tuhanda kaheksateistkümnenda aasta oktoobrikuu üheksateistkümnendal päeval Brüsselis.

Έγινε στις Βρυξέλλες, στις δέκα εννέα Οκτωβρίου δύο χιλιάδες δεκαοκτώ.

Done at Brussels on the nineteenth day of October in the year two thousand and eighteen.

Fait à Bruxelles, le dix-neuf octobre deux mille dix-huit.

Sastavljeno u Bruxellesu devetnaestog listopada godine dvije tisuće osamnaeste.

Fatto a Bruxelles, addì diciannove ottobre duemiladiciotto.

Briselē, divi tūkstoši astoņpadsmītā gada deviņpadsmītajā oktobrī.

Priimta du tūkstančiai aštuonioliktų metų spalio devynioliktą dieną Briuselyje.

Kelt Brüsszelben, a kétezer-tizenhatalcadik év október havának tizenkilencedik napján.

Magħmul fi Brussell, fid-dsatax-il jum ta' Ottubru fis-sena elfejn u tmintax.

Gedaan te Brussel, negentien oktober tweeduizend achttien.

Sporządzono w Brukseli dnia dziewiętnastego października roku dwa tysiące osiemnastego.

Feito em Bruxelas, em dezanove de outubro de dois mil e dezoito.

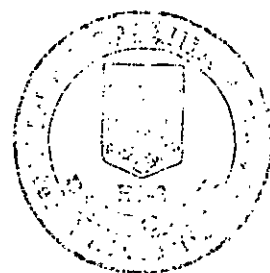
Íntocmit la Bruxelles la nouăsprezece octombrie două mii optsprezece.

V Bruseli devät'násteho oktobra dvetisícosemnást'.

V Bruslju, dne devetnajstega oktobra leta dva tisoč osemnajst.

Tehty Brysselissä yhdeksäntenätoista päivänä lokakuuta vuonna kaksituhattakahdeksantoista.

Som skedde i Bryssel den nittonde oktober år tjugohundraarton.

Voor het Koninkrijk België
Pour le Royaume de Belgique
Für das Königreich Belgien

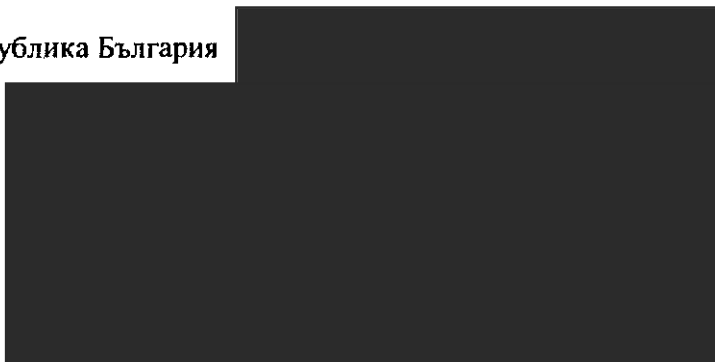

Deze handtekening verbindt eveneens het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Cette signature engage également la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

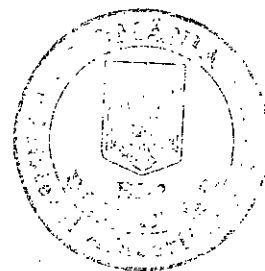
За Република България

Za Českou republiku

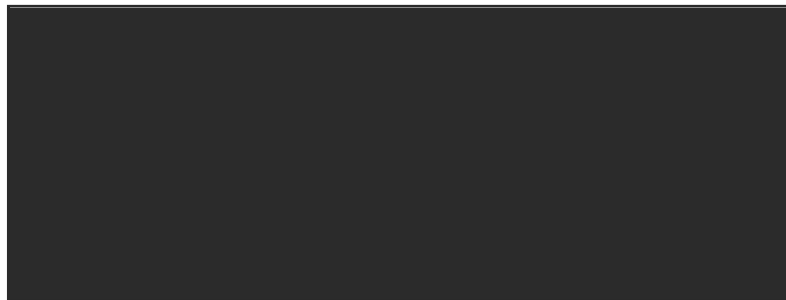
For Kongeriget Danmark

Für die Bundesrepublik Deutschland

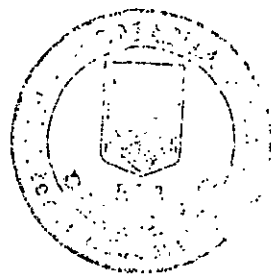
Eesti Vabariigi nimel

Thar ceann na hÉireann
For Ireland

Για την Ελληνική Δημοκρατία

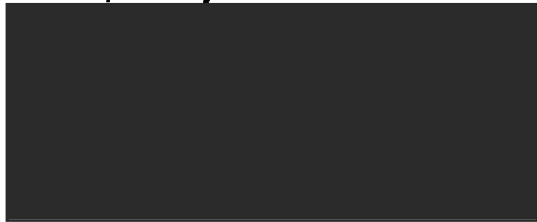
Por el Reino de España

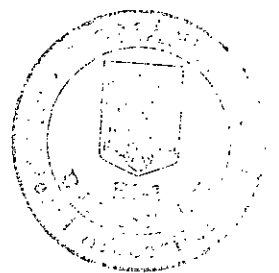
Pour la République française

Za Republiku Hrvatsku

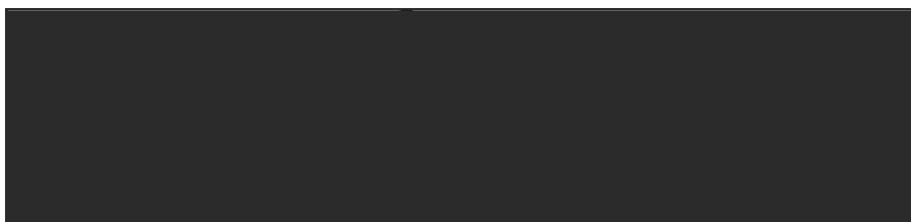
Per la Repubblica italiana

Για την Κυπριακή Δημοκρατία

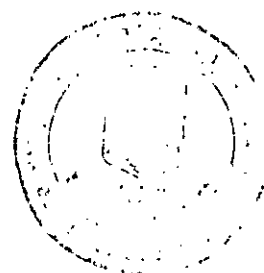
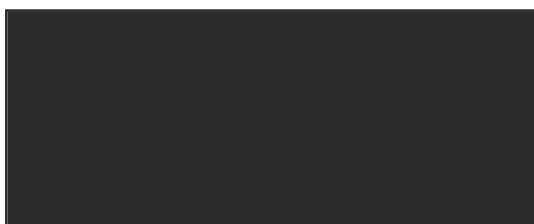
Latvijas Republikas vārdā –

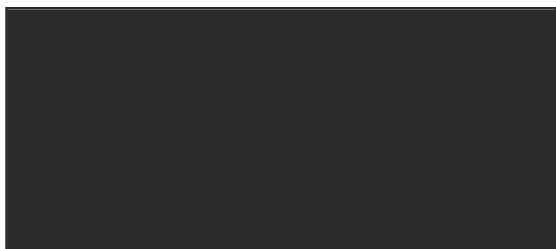
Lietuvos Respublikos vardu

Pour le Grand-Duché de Luxembourg

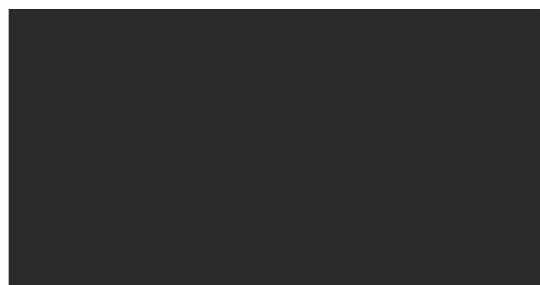
Magyarország részéről

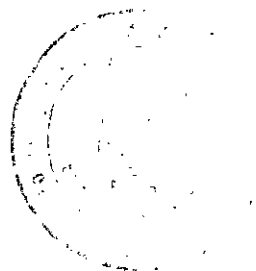
Għar-Repubblika ta' Malta

Voor het Koninkrijk der Nederlanden

Für die Republik Österreich

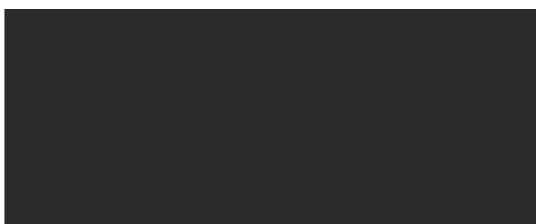
W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

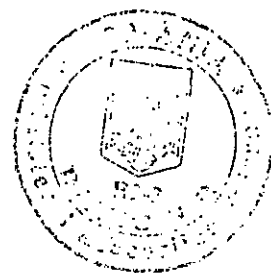
Pela República Portuguesa

Pentru România

Za Republiko Slovenijo

Za Slovenskú republiku

Suomen tasavallan puolesta
För Republiken Finland

För Konungariket Sverige

For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

За Европейския съюз
Por la Unión Europea
Za Evropskou unii
For Den Europæiske Union
Für die Europäische Union
Euroopa Liidu nimel
Για την Ευρωπαϊκή Ένωση
For the European Union
Pour l'Union européenne
Za Europejsku uniju
Per l'Unione europea
Eiropas Savienības vārdā –
Europos Sąjungos vardu
Az Európai Unió részéről
Għall-Unjoni Ewropea
Voor de Europese Unie
W imieniu Unii Europejskiej
Pela União Europeia
Pentru Uniunea Europeană
Za Európsku úniu
Za Evropsko unijo
Euroopan unionin puolesta
För Europeiska unionen

For the Republic of Singapore

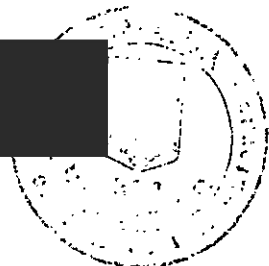
Предходният текст е заверено копие на оригинала, депозиран в архивите на Генералния секретариат на Съвета в Брюксел.
El texto que precede es copia certificada conforme del original depositado en los archivos de la Secretaría General del Consejo en Bruselas.
Předchozí text je ověřeným opisem originálu uloženého v archivu generálního sekretariátu Rady v Bruselu.
Foranstående tekst er en bekræftet genpart af originaldokumentet deponeret i Rådets Generalsekretariats arkiver i Bruxelles.
Der vorstehende Text ist eine beglaubigte Abschrift des Originals, das im Archiv des Generalsekretariats des Rates in Brüssel hinterlegt ist.
Eelnev tekst on tõestatud koopia originaalist, mis on antud hoiule nõukogu peasekretariaadi arhiivi Brüsselis.
Το ανωτέρω κείμενο είναι ακριβές αντίγραφο του πρωτοτύπου που είναι κατατεθειμένο στο αρχείο της Γενικής Γραμματείας του Συμβουλίου στις Βρυξέλλες.
The preceding text is a certified true copy of the original deposited in the archives of the General Secretariat of the Council in Brussels.
Le texte qui précède est une copie certifiée conforme à l'original déposé dans les archives du secrétariat général du Conseil à Bruxelles.
Tekst koji prethodi potvrđena je kopija vjerna originalu položenom u arhivu Glavnog tajništva Vijeća u Bruxellesu.
Il testo che precede è una copia certificata conforme all'originale depositato presso gli archivi del segretariato generale del Consiglio a Bruxelles.
Šis teksts ir apliecināta kopija, kas atbilst oriģinālam, kurš deponēts Padomes Ģenerālsekretariāta arhīvos Briselē.
Pirmiau pateiktas tekstas yra Tarybos generalinio sekretoriato archyvuose Briuselyje deponuoto originalo patvirtinta kopija.
A fenti szöveg a Tanács Főtitkárságának brüsszeli irattárában letétbe helyezett eredeti példány hiteles másolata.
It-test precedentni huwa kopja ċertifkata vera tal-original iddepożitat fl-arkivji tas-Segretarjat Ġenerali tal-Kunsill fi Brussell.
De voorgaande tekst is het voor eensluidend gewaarmerkt afschrift van het origineel, nedergelegd in de archieven van het secretariaat-generaal van de Raad te Brussel.
Powyzszy tekst jest kopią poświadczoną za zgodność z oryginałem złożonym w archiwum Sekretariatu Generalnego Rady w Brukseli.
O texto que precede é uma cópia autenticada do original depositado nos arquivos do Secretariado-Geral do Conselho em Bruxelas.
Textul anterior constituie o copie certificată pentru conformitate a originalului depus în arhivele Secretariatului General al Consiliului la Bruxelles.
Predchádzajúci text je overenou kópiou originálu, ktorý je uložený v archíve Ģenerálneho sekretariátu Rady v Bruseli.
Zgornje besedilo je overjena verodostojna kopija izvirnika, ki je deponiran v arhivu generalnega sekretariata Sveta v Bruslju.
Edellä oleva teksti on oikeaksi todistettu jäljennös Brysselissä olevan neuvoston pääsihteeristön arkistoon talletetusta alkuperäisestä tekstistä.
Ovanstående text är en bestyrkt avskrift av det original som deponerats i rådets generalsekretariats arkiv i Bryssel.

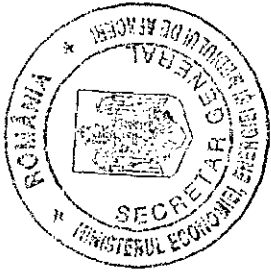
Брюксел,
Bruselas,
Brusel,
Bruxelles, den
Brüssel, den
Brüssel,
Βρυξέλλες,
Brussels,
Bruxelles, le
Bruxelles,
Bruxelles, addi
Briselē,
Briuselis
Brüsszel,
Brussell,
Brussel,
Bruksela, dnia
Bruxelas, em
Bruxelles,
Brusel
Bruselj,
Bryssel,
Bryssel den

24 -10- 2018

За генералния секретар на Съвета на Европейския съюз
Por el Secretario General del Consejo de la Unión Europea
Za generálního tajemníka Rady Evropské unie
For Generalsekretæren for Rådet for Den Europæiske Union
Für den Generalsekretär des Rates der Europäischen Union
Euroopa Liidu Nõukogu peasekretäri nimel
Για τον Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
For the Secretary-General of the Council of the European Union
Pour le Secrétaire Général du Conseil de l'Union européenne
Za glavnog tajnika Vijeća Europske unije
Per il Segretario Generale del Consiglio dell'Unione europea
Eiropas Savienības Padomes Ģenerālsekretāra vārdā -
Europos Sąjungos Tarybos generalinio sekretoriaus vardu
Az Európai Unió Tanácsának főtitkára nevében
Għas-Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Unjoni Ewropea
Voor de Secretaris-Generaal van de Raad van de Europese Unie
W imieniu Sekretarza Generalnego Rady Unii Europejskiej
Pelo Secretário-Geral do Conselho da União Europeia
Pentru Secretarul General al Consiliului Uniunii Europene
Za generalneho tajomníka Rady Európskej unie
Za generalnega sekretarja Sveta Evropske unije
Euroopan unionin neuvoston pääsihteerin puolesta
För generalsekreteraren för Europeiska unionens råd

L. SCHIAVO
Directeur Général

Certificat în probă
traduceri

Claudia Munteanu

MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE

Nr. H2-2/ 2316/ 10 septembrie 2018

Aprob,

Klaus Werner Iohannis
Președintele României

De acord,

Vasilica Viorica Dancilă,
Prim-ministru

MEMORANDUM

De la: Teodor-Viorel Meleşcanu, ministrul afacerilor externe
Victor Negrescu, ministru delegat pentru afaceri europene
Ștefan- Radu Oprea, ministru pentru mediul de afaceri, comerț și investiții

Tema: Semnarea de către România a *Acordului de parteneriat și cooperare dintre Uniunea Europeană și statele sale membre, pe de o parte, și Republica Singapore, pe de altă parte*

I. Elemente de context

Prezentul memorandum a fost elaborat și promovat în baza *Legii nr. 276/2011 privind procedura prin care România devine parte la tratatele încheiate între Uniunea Europeană și statele membre, pe de o parte, și state terțe sau organizații internaționale, pe de altă parte*. Acest demers este complementar celor de la nivelul Uniunii Europene și acoperă aspectele procedurale necesare la nivel național în vederea semnării *Acordului de parteneriat și cooperare dintre Uniunea Europeană și statele sale membre, pe de o parte, și Republica Singapore, pe de altă parte* (în continuare „Acordul”) de către România, alături de UE și celelalte state membre UE.

Semnarea Acordului de către UE și Singapore este prevăzută a avea loc în perioada 18-19 octombrie 2018, la Summitul ASEM, la Bruxelles. Statele membre, inclusiv România sunt invitate să semneze Acordul fie în marja reuniunii FAC din 15 octombrie, respectiv a reuniunii GAC din 16 octombrie, la Luxemburg, fie în cadrul COREPER din 10 octombrie.

Acordul cu Singapore constituie un nou pas făcut către consolidarea implicării politice și economice a UE în Asia de Sud-Est. Acordul va oferi, de asemenea, baza necesară pentru creșterea eficacității angajamentului bilateral asumat de UE și de statele sale membre, pe de o parte, și de Singapore, pe de altă parte, prin întărirea dialogului politic și prin consolidarea

cooperării într-o gamă largă de domenii. Acordul consolidează într-o mare măsură parteneriatul global prin promovarea cooperării politice și sectoriale și în domeniile de interes comun, pe baza egalității, a respectului pentru mediul natural și a avantajului reciproc. Acordul de parteneriat și cooperare este completat de acordul de liber schimb, care a fost parafat de UE și de Singapore la data de 20 septembrie 2013. Cele două acorduri oferă UE și Singapore o platformă menită să aducă relațiile bilaterale la un nivel superior.

II. Istoricul negocierilor, procedura semnării, intrarea în vigoare

Negocieri: La data de 25 noiembrie 2004, Consiliul a autorizat Comisia să negocieze un acord de parteneriat și cooperare (APC) cu șase țări ASEAN, printre care și Singapore. Negocierile cu Singapore au început în octombrie 2005 și s-au încheiat la sfârșitul lunii mai 2013. Cele două părți au parafat APC la Singapore, la data de 14 octombrie 2013. Negocierile au fost purtate în consultare cu Grupul de lucru pentru Asia și Pacific (COASI), iar statele membre au fost permanent informate și consultate la nivelul grupurilor de lucru specializate ale Consiliului (COASI). Parlamentul European a fost informat cu regularitate pe parcursul negocierilor.

Semnare: Acordul se preconizează a fi semnat de UE și Singapore în perioada 18-19 octombrie 2018, la Summitul ASEM, la Bruxelles. Statele membre, inclusiv România sunt invitate să semneze Acordul fie în marja reuniunii FAC din 15 octombrie, respectiv a reuniunii GAC din 16 octombrie, la Luxemburg, fie în cadrul COREPER din 10 octombrie.

Decizia Consiliului privind semnarea în numele Uniunii, a Acordului de parteneriat și cooperare dintre Uniunea Europeană și statele membre ale acesteia, pe de o parte, și Republica Singapore, pe de altă parte, pe de altă parte, a fost adoptată în marja reuniunii COREPER din 10 iulie a.c., fiind anexată.

Intrare în vigoare și aplicare: Acordul intră în vigoare în prima zi din luna următoare datei la care părțile își notifică reciproc finalizarea procedurilor legale necesare în acest scop, pentru o perioadă de 5 ani, care se poate reînnoi automat, pentru perioade succesive de un an. Aplicarea provizorie a Acordului se va discuta ulterior semnării.

Acordul va înlocui cadrul juridic actual reprezentat de Acordul de cooperare din 1980 dintre Comunitatea Economică Europeană și țările membre ale Asociației Națiunilor din Asia de Sud-Est.

III. Prezentarea dispozițiilor relevante ale Acordului

Acordul reflectă obiectivele mutuale în următoarele domenii de reglementare: **politica externă și de securitate, politica comercială comună și cooperarea tehnică pentru dezvoltare** (temeiului juridic material din Decizia CONS nr. 10834/18 privind semnarea enumeră: articolul 207 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE)¹ și

---

¹ **Politica comercială comună** se întemeiază pe principii uniforme, în special în ceea ce privește modificările tarifare, încheierea de acorduri tarifare și comerciale privind schimburile de mărfuri și servicii și aspectele comerciale ale proprietății intelectuale, investițiile străine directe, uniformizarea măsurilor de liberalizare, politica exporturilor, precum și măsurile de protecție comercială, printre care și cele care se adoptă în caz de dumping și de subvenții. Politica comercială comună se desfășoară în cadrul principiilor și al obiectivelor acțiunii externe a Uniunii. Politica comercială este o **competență exclusivă** a UE. În consecință, cea care legiferează în materie comercială și încheie acorduri comerciale internaționale este UE, și nu statele membre. În cazul în care acordul cuprinde aspecte de responsabilitate comună, Consiliul îl poate încheia numai după ratificarea sa de către toate statele membre.

articolul 212 din TFUE², coroborate cu art. 218 (5) TFUE privind procedura autorizării încheierii acordurilor).

Acordul cuprinde dispoziții privind următoarele domenii:

- *Dialog politic, cooperare în domeniul politicii externe și de securitate:* Acordul conține clauzele politice standard ale UE privind drepturile omului, Curtea Penală Internațională (CPI), armele de distrugere în masă (ADM), armele de calibru mic și armamentul ușor (Small Arms and Light Weapons - SALW) și combaterea terorismului. Acordul abordează, de asemenea, cooperarea juridică, spălarea de bani și finanțarea terorismului, criminalitatea organizată și corupția.
- *Politică comercială:* Acordul prevede doar o bază generală de cooperare, părțile angajându-se într-un dialog bilateral în domeniul comerțului și al investițiilor în vederea consolidării și dezvoltării sistemului comercial multilateral și a comerțului bilateral, fără a intra în detalii, lăsând Acordul de liber schimb să completeze pe fond angajamentele comune în domeniu. Acordul de liber schimb este un acord specific de punere în aplicare a dispozițiilor privind comerțul din prezentul acord și face parte integrantă din relațiile bilaterale în ansamblul lor și din cadrul instituțional comun.
- *Cooperarea tehnică pentru dezvoltare:* Acordul va servi drept platformă pentru o cooperare și un dialog mai strâns într-o gamă largă de chestiuni bilaterale, regionale și multilaterale. Acordul întărește cooperarea economică și sectorială într-o gamă largă de domenii, cum ar fi sănătatea, mediul, schimbările climatice, energia, chestiunile fiscale, educația și cultura, munca, ocuparea forței de muncă și afacerile sociale, știința și tehnologia, precum și transporturile.

Acordul instituie un comitet mixt să asigure funcționarea și punerea în aplicare corespunzătoare a Acordului.

Acordul prevede, de asemenea, posibilitatea luării unor *măsuri corespunzătoare* (suspendarea sau neexecutarea temporară a obligațiilor), în cazul în care există o încălcare a elementelor sale esențiale, și anume clauzele privitoare la respectarea principiilor democratice, a statului de drept și a drepturilor fundamentale ale omului și clauza de neproliferare [art.1 alineatul (1), respectiv art. 7 alineatul (2) din Acord].

Acordul nu completează pe fond obligațiile internaționale ce revin părților în aceste domenii, dar instituie obligații de diligență în vederea atingerii obiectivelor comune.

Structura propriu-zisă a Acordului conține **52 articole și 9 titluri** (Obiect și Domeniu de Aplicare; Cooperarea Bilaterală, Regională și Internațională; Cooperarea în Domeniul Stabilității Internaționale, al Justiției, al Securității și al Dezvoltării; Cooperarea în Domeniul Comerțului și al Investițiilor; Cooperarea în Domeniul Justiției, Libertății și Securității; Cooperarea în alte Sectoare, Mijloace de Cooperare; Cadru Instituțional; Dispoziții Finale).

Acordul conține o scrisoare de însoțire, care face parte integrantă din acord. Scrisoarea de însoțire confirmă faptul că, la data semnării acordului, pe baza informațiilor disponibile în mod obiectiv, părțile nu au cunoștință despre niciun act cu putere de lege al celeilalte părți sau despre o aplicare a unui astfel de act care ar putea avea drept consecință invocarea mecanismului de neexecutare.

---

² Uniunea desfășoară activități de cooperare economică, financiară și tehnică cu țările terțe, altele decât cele în curs de dezvoltare. Aceste acțiuni sunt în concordanță cu politica de dezvoltare a Uniunii și se desfășoară cu respectarea principiilor și ale obiectivelor acțiunii sale externe.

IV. Aspecte relevante pentru România

Singapore este un actor economic important din regiunea Asiei de Sud-Est și principalul partener comercial al UE în regiune.

România dorește utilizarea poziției Republicii Singapore de hub comercial pentru reexportul produselor și al serviciilor românești în alte țări din regiune, cunoscut fiind faptul că reexportul reprezintă aproximativ 50% din exportul total al acestei țări. Semnarea Acordului va facilita materializarea interesului comun, al României și al Republicii Singapore, de a promova atragerea reciprocă de investiții în domenii prioritare precum industria aeronautică, industria navală, sectorul IT&C, sectorul mașinilor, echipamentelor și aparatelor electrice și electronice, dispozitivelor mecanice ș.a. De asemenea, va institui mecanisme de dialog extins privind legislația și procedurile de certificare și de inspecție în domeniul sanitar și fitosanitar, de natură să încurajeze exportul de produse agro-alimentare românești către Republica Singapore.

Totodată, reflectând interesul exprimat al ambelor state, semnarea Acordului va consolida cooperarea pe linia educației și va contribui la concretizarea inițiativelor bilaterale de promovare a colaborării în domeniul științei, al tehnologiei și al inovării, respectiv dezvoltarea orașelor inteligente, a tehnologiei 5G și e-governance.

Avizele autorităților cu competențe pe domeniile reglementate de acord au fost solicitate în conformitate cu dispozițiile articolului 3, alineatul (2) și ale articolului 4, alineatul (1) din Legea nr. 276/2011.

V. Având în vedere cele de mai sus, propunem:

1. Aprobarea semnării de către România a *Acordului de parteneriat și cooperare dintre Uniunea Europeană și statele sale membre, pe de o parte, și Republica Singapore, pe de altă parte;*
2. Acordul să fie semnat, în funcție de contextul în care va fi organizată semnarea, de un demnitar român, de Reprezentantul Permanent al României pe lângă UE sau de o altă persoană de nivel corespunzător, desemnată în acest scop, Ministerul Afacerilor Externe eliberând, după caz, depline puteri.